

İçindekiler

Son Günlerde Ankara'da	2
12 Eylül'ün 24. Yılında DARBEYE KARŞI DEMOKRASİ - Tezcan Karakuş Candan	4
DOSYA:	
AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE MİMARLIK EĞİTİMİNİN DÖNÜŞÜMÜ	6
<i>Editör</i> Nurcihan Candan Kadioğlu	
Konuşmacılar: H. Ali Ulusoy, Haluk Pamir, Mehmet Bozkurt,	
Kenan Güvenç, Emel Aközer, Selahattin Önür	
Mehmet Emin Tuna, Murat Artu, Tonguç Akış	
Rabia Çiğdem, Ali Alptekin	
AOÇ Tarihçe Öneriler - Cansu Canaran	24
Söyleşi: Fatih Erduman İle Kongre Vadisi'ne Dair... Hazırlayan: Nurcihan Doğmuş Kadioğlu	28
UIA İstanbul 2005'e Doğru Türkiye Kongreleri/Trabzon Kongresi'nin Ardından... Nurcihan Doğmuş Kadioğlu	33
UIA Nedir...? Yenir mi, içilir mi..? "Chapter" 4 - Ahmet Sönmez	34
MİMARLIK HAFTASI "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"	36
39. Dönem Birinci Merkez Danışma Kurulu - Taşucu/Mersin - H. Ali Ulusoy	38
Mimarlar Odası'na "Aday Üye" Olmak - İhsan Yıldırım	39
Ankara'nın Parçalanın Kamusal Alanı'nı Yeniden Onarmak Olası mı? - Cânâ Bilsel	40
Kent Kimliğine Sahip Çıkmanın Güzel Bir Örneği "Koleksiyonlarda Ankara" Sergisi M. Kadri Atabaş	44
Basında Geçen Ay	46
EDEBİ MEKANLAR- Kozmokokmik Öyküler.- Italo Calvino	48
Hybrid Spaces - Derleyen: Güven Arif Sargın	49
Mustafapaşa/Sinasos Etkinliğinin Ardından - Mehmet Saner	50
Haber Duyuru	52
İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi Seçimleri	55
Gelir Gider Tablosu	60

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
H. Ali Ulusoy

YAYIN KOORDİNASYON KURULU
Kadri Atabaş, Metin Aygün, Nuray Bayraktar,
M. Müge Cengizkan, Rabia Ç. Çavdar,
Ayşe Ergül, Gülnur Özdağlar Güvenç,
Nurcihan D. Kadioğlu, İhsen Önen,
Mustafa Önge, Aslı Özbay, Emel Özcanlı Akın,
Ali Özer, Mehmet Saner, Levent Şentürk,
Özlem Taşkın, Zübeyde Turan

BÜLTEN

Yayına Hazırlayan **Gülnur Özdağlar Güvenç**

Grafik Tasarım **Harman Şaner Çakmak**
Kapak tasarımında ODTÜ Mimarlık Bölümü 1. Sınıf Atölyesi'nde
Mehmet Saner'in çektiği fotoğraf materyal olarak kullanılmıştır.

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basimevi

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni
ayda bir yayımlanmaktadır.

**KENTİMİZDEN KAYAN YILDIZ,
SULAR İDARESİNDEN MÜHENDİS EŞREF'İN KONUTU...**

NAM-I DİĞER KÖRFEZ LOKANTASI...

Tezcan Karakuş Candan
tcandan@mimarlarodasi.org.tr

Ankara'da Sakarya Caddesi'ni bilmeyen yoktur. Ankara'da yaşayanlar, yolu Ankara'ya düşenler mutlaka Sakarya Caddesi'nde bir birahane buz gibi biralarını yudumlamışlardır. Ankara'nın en yoğun yaya bölgelerinden olan Sakarya Caddesi ve ona bağlanan sokaklar sıcak yaz günlerinin serinlemek için tercih edilen mekanlarındandır. Değişik gelir gruplarının mekanı haline gelen Sakarya Caddesi'nde, havuzu geçtikten sonra Bayındır Sokak'tan Fransız Kültür Derneği'ne doğru giderken , altı, sekiz katlı binalar arasına sıkışmış, yazın ağaçlardan görünmeyen bahçeli, iki katlı bina bütün saklanmışlığına rağmen 'k' yıl üç ay öncesine kadar oradaydı ...

Sular İdaresinden Mühendis Eşref'in Konutu nam-ı diğer Körfez Lokantası...

1931 yılında birinci katı 1932 yılında ikinci katı inşaa edilen yapının arsası ;söylenceye göre çevredeki arsaların değeri 400-500 lira iken 1000 liraya alınmış ve yapı , bahçe demirleri de dahil olmak üzere 10.200 liraya mal olmuştu... Eşref Özand tam 40 yıl yaşamıştı bu konutta, ilk ve tek çocuğu Pınar Tefvik Özand bu evde dünyaya gelmişti. Hayatının bütün güzelliklerini ve acılarını bu evde yaşamış olsa gerek ki, Eşref Bey, çok sevdiği eşini kaybetmesinin ardından o evde yaşamak istememiş ve Eşref Özand Evi'nin konut serüveni evin hanımın vefatından sonra sona ermişti...

Eşref Özand Evi; 1972 yılında Körfez Lokantası'na ev sahipliği yapmasıyla başka bir serüvene başlamıştı. Ankara'da orta halli memurlardan, öğretm üyelerine, belediye başkanlarından, müsteşarlara kadar, yüksek bürokrasiden, müdavimlerin her gün geldikleri bir uğrak yerine dönüşüyordu artık Körfez Lokantası ... Müdavimleri için özel ayrılan yerler orada her gün rezerveydi. Müdavimleri o kadar tanıdık ki, hangi gün, hangi saatlerde geldikleri, nerede oturdukları bilinirdi. Ve tanımasanız bile onları, bulmak o kadar kolaydı ki... Bu haliye İstanbul'un Cumhuriyet Lokantası gibiydi...Tanıdık, alışıldık, bir ev hali... Garsonlar tanıdığınız misafirperver ev sahipleri gibiydiler. Emekliliği yaklaşmış olanlar bile vardı aralarında. Öyle diğer lokantalardaki gibi sürekli değişen bir personeli hiç olmamıştı. İşletme sahibi Nazmi Canlı, harbiden insan canlı...Yemeklerinin lezzetine gelince, onu hiç tartışamazdınız bile...Orada teknolojinin naylon paraları geçmezdi... Orada çalışıyorsanız eğer o serüvenin sonuna kadar, ya da emekli olana

kadar oranın ayrılmaz parçası oluverirdiniz. Ve yoksanız eğer bir gün, ister çalışan olun, ister müdavim, mutlaka merak edilirdiniz....

Körfez lokantası 1996 yılında Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun eski eser tescil kararı ile; tüm bu yaşanmışlıkları çocuklarımıza aktaracağımız bir sevince dönüşmüştü. Erken dönem Cumhuriyet yapılarından olan Eşref Özand Evi çaprazındaki (şimdiki adıyla) Mado Pastanesi, iki sokak ilerisindeki Ziraat Bankası Çocuk Yuvası ile, o dönemin planlama yaklaşımını göstermesi açısından nadide bir örnek olarak gelecek kuşaklara taşınmak üzere korumaya alınmıştı...

Bu tescil kararı çok uzun sürmemişti... Eşref Özand'ın 1995 yılında vefatından sonra mal varlıklarının varisi, oğlu Pınar Tefvik Özand tarafından, tescilin kaldırılmasına ilişkin 1997 yılında dava açılmış ve Ankara 5.idare mahkemesine açılan davada sunulan bilirkişi raporu ile birlikte yapının tescili kaldırılmış ve bu karar Danıştay 6.dairesinde de onanmıştı.

Eşref Özand Evi'nin tescilinin devamına ilişkin hukuki süreçler de böylece tamamlanmıştı...

Ancak gerisinde bıraktığı şüpheler hala dile getiriliyor... Tescilin kaldırılmasına ilişkin tanık olanlar hala bu şüphelerini, yaşananları fırsat buldukları her yerde dile getirmekten de geri durmuyorlar. Anlatılanlara göre tescil kararının kaldırılmasında dönemin yüksek mevkilerdeki siyasetçilerinin do[rudan müdahil olduğu, hatta bilirkişilere ilişkin itiraz dilekçelerinin dava dosyalarından alınarak kaybettirildiği, Suudi prenslerin bile siyasilere, tescilin kaldırılması konusunda telkinlerde bulunduğu öne sürülüyor.Tüm bunların geri planı, ne kadar gerçekçi ya da değil bilemiyoruz. Ama ortada bir gerçek var. Eşref Özand Evi'nin tescilinin kaldırıldığı... Ve bu süreci yaşayanların şüpheleri... 70 yıllık yapının yıkıldığı... bahçesindeki ıhlamur ağacının kesildiği...

Bilirkişilerin mahkemeye sundukları raporda, binanın gerek estetik , gerekse teknik nitelikleriyle döneminin alelade bir örneğini oluşturduğu ve ortaya çıkan değişikliklerle büsbütün kimliksiz ve kişiliksiz bir kılığa bürünmüş bu binanın, çevreye etkisinin olumlu olmaktan çok olumsuz bir görüntüden ibaret olduğu vurgulanıyordu.

Bir yapıyı kimlikli ve kişilikli yapan şey nedir? Atatürk Bulvarı üzerinde yapılan içeriği boşaltılarak bir cephe

makyajıyla "korunmaya" çalışılan "Bulvar Palas" ne kadar sahibidir...? Ne kadar kişiliktir...? Anılarından yaşanmışlıklarından arındırılarak, bir bina kimlik sahibi olabilir mi tek başına...?

"Estetik ve teknik nitelikleri" olmasa da , orada yaşanan ilk aşkların, kaldırılan ilk kadehin, dost canlısı sohbetlerin, torunlarının ellerinden tutarak yemek yemeye gelen dedelerin, anneannelerin, babaannelerin, yani yaşama dair yaşadığımız tüm güzelliklerin değeri yok mu dur? Ve belki de tescil edilmesi gereken yapıların özellikleri ile birlikte anılarımız da değil midir...?

Bir kent, anılarımız varsa daha bir anlam kazanır...Horoş şekerleri, topaç çevirdiğimiz, çelik çomak oynadığımız arsalar, kösedeki bakkalın varlığı, bir bakıma çocukluğumuzun anlamını tescil eden şeylerdi. Şimdi bakkalların yerini hipermarketler, iki katlı evlerin yerlerini apartmanlar, arsaların yerlerini ise oyun salonları aldı.

Böyle bir değişimin içinde kimilerince Eşref Özand Evi artık çevresiyle uyuşmayan bir duruma bürünmüştü...Sekiz katlı binaların arasında sıkışıp kalmıştı... Rant kaygısı anılardan ve yaşanmışlıklardan daha öne çıkarılmıştı. Ve sonunda 70 yıllık çınar devrildi... hafızamızdan bir yıldız daha kaydı, anılarımız bir enkazın altında örselendi... Tıpkı Milka Pastanesi gibi, tıpkı Bulvar Palas gibi... **Eşref Özand Evi, bahçe içindeki iki katlı binasıyla alçak kaldı, yükselen değerler ve yapılar arasında...**

Eşref Özand Evi ; Otuz yıllık Körfez Lokantası' yla birlikte, yetmiş yıllık bir sürece tanıklık etmişti. Ankara'da bir hafıza oluşturmuştu...Bir kenti belleksizleştirmek, geçmişinden anılarından koparmak, o kenti yok etmekte. Ankara'nın bir parçası yok şimdi.

Artık önünden geçtiğimiz yapı, iki katlı bahçe içerisindeki, öğlen yemekleri yediğimiz, akşamları rakı sofralarında muhabbet ettiğimiz yer değil... Orası artık ne Eşref Özand Evi, ne Körfez Lokantası ...Orası artık sekiz katlı ticaret merkezi...

Kaç kere geçtim önünden, bilmiyorum demeyeceğim. 2 yıl 3 ayda ya iki, ya üç kere... öyle çok uğraştığımız ki, Mimarlar Odası olarak yıkılmasın diye, içim elvermiyor şimdilerde, zorunlu olmadıkça o sokaktan geçmeye...

En son Körfez Lokantası taşınırken oradaydık... Bir de bina yıkılırken... ıhlamur ağacını kestiklerini görmedim... İyi ki de görmemişim.

Kentimize gelen Hafıza

Körfez Lokantası, yeniden hizmete girmek için Şafak Sayıyor Eşref Özand Evi'nden, Mahmut Nedim Evi'ne,

Körfez Lokantası Eşref Özand Evi yıkılınca yeni bir yer bulamadı ama hep bekleyiş ve umut içerisinde oldu müdavimleri...Şimdi yeniden şafak saymaya başladı Nazmi Canlı.

2 yıl üç ay 22 gün oldu diyor, Körfez Lokantası kapatılalı... önünden geçememiş hiç... Bir akşam zorunlu olarak geçmiş ama dönüp bakamamış bir türlü, yükselen yapıya... elemanlarının bir kısmı ayrı bir yer açmışlar ama hala onun bir yer açmasını bekleyenleri de var. Müdavimleri sürekli arıyormuş, ne zaman açılacak Körfez Lokantası diye..Nazmi Amca dertli... Unutamıyor o iki katlı evi, bahçesindeki ıhlamur ağacını... onlar benim evladım gibiydi diyor. Bir fide almış ıhlamurdan, Akçakoca'daki yazlığına dikmiş, fidesi tutmuş.. gözlerinin içi parlıyor anlatırken... yanında çalışan Mustafa Bey 58 yaşında ve 30 yıl birlikte çalışmışlar Körfez Lokantası'nda ..Şimdilerde Nazmi Amca'nın dükkanı açmasını bekliyor.

Nazmi Amca Körfez Lokantası'nı yeniden açmak için tam 150 yere bakmış ama hiçbirini sinmemiş içine ve en son, yine bahçe içerisinde, yine Cumhuriyet Döneminden kalan bir bina bulmuş. Yani Körfez Lokantası, kendine yakışan bir yerde, yılbaşında yeniden yaşantımıza girecek... Eşref Özand Evi'nde başlayan Körfez lokantası hikayesi, şimdi eski Malatya Milletvekili Mahmut Nedim Evi'nde devam edecek.

Mahmut Nedim Evi, 1973 yılına kadar konut olarak kullanılmış, o tarihten bu yana otel olarak yaşamına devam ediyor. Selanik Caddesinde 3 katlı bahçe içinde bir ev, Erken Cumhuriyet Dönemi yapısı ama o da Eşref Özand Evi gibi tescilli değil... Oldukça sessiz haliyle bahçe içerisinde ağaçların arkasında kaybolan , metropol sinemasına giderken önünden geçtiğimiz Mahmut Nedim Evi Körfez Lokantası ile hayatımıza yeniden girecek ve Körfez Lokantası'nın anıları , sohbetleri Mahmut Nedim Evi'nin bahçesinde yeniden devam edecek...Hoşgeldin Körfez Lokantası , yaşantımıza...

“12 Eylül’ün 24. Yılında

DARBEME KARŞI DEMOKRASİ

Tezcan Karakuş Candan

Bir pazar günü... Tarih 12 Eylül 2004...
24 yıl önce çocukluk hayallerimize kara bir
perde gibi inen o gün bugündür. Acılarımız, çocuksu
masumiyetimiz, her kapı vuruluşunda
kocaman açılan gözlerimiz ve postal
seslerine karışan yürek atışlarımızın üzerinden tam
24 yıl geçmişti.

24 yıl sonra 12 Eylül darbecilerinin
yargılanması için biraradayık,
aramızdan
alınanlar ve sevgisi yüreğimizde
saklı kalanlar da aramızdaydı...

onlar siyah ve beyazdılar...bakışları masum
ve 17 yaşında çocuktular...serildiler birer
birer çiemenlerin üzerine...

yürüyüş için hazırlıklar başladı...
bugün onların fotoğraflarıyla yürüyeceğiz....

derler ki zorunlu ayrılıklarının özlemleri de
büyük olurmuş... 24 yıllık ağırlık var
yüreğimizde.. ellerimizde...

belki hiç tanımadık onları... isimlerini hiç
bilmedik belki de...Yüreklerindeki ülke
sevgisi, güzel günlere olan umutları tuttu
bizi bir arada...

Bir pazar günüydü ve Ankara'da Abdi
İpekçi Parkı'nda tam çeyrek asır
sonrasında 12 Eylül Darbesi'ni
protesto mitingi gerçekleşti. Öldürülen
yüzlerce insanın fotoğrafları vardı
ellerimizde...Hepsi siyah ve
beyazdı...bakışları masumdu... 24
yıllık bir sorunun cevabını bekler
gibiydiler...

Belki tanımadık birçoklarını, isimlerini
hiç bilmedik...17 yaşında idama giden
bir çocuğun bizim çocuğumuz da
olabileceğini aklımızın ucundan bile
geçirmedik...Ama her kaldırılışında
fotoğraflar yükseklerle, o fotoğraflarda
biz de vardık yakınlarımız da.

Bir pazar günüydü.. Gözlerimiz
doldu... gözyaşlarımızı içimize
akıtmadık bu sefer. O yumuşak kadife
sesin gölgesinde, sevgimizi dışa
vurduk, ağladık .

Her şey ne kadar yakındı. Zaman ne
kadar da acımasızdı... Ve çocuk
masumiyetimize indirilen o kocaman
darbe ne kadar da unutulmazdı.

12 Eylül'ün 24.Yılı'nda 78'liler Vakfı'nın
girişimiyle onlarca sivil toplum örgütü,
meslek odası ve partiler, yeni bir
başlangıcın ilk adımını atmışlardı.
Darbeye karşı demokrasi mitingi ve
darbecilerin yargılanması talebi,
demokrasi mücadelesinde ne kadar da
anamlı bir yere oturuyordu. Sesler
giderek çoğalacaktı... Tıpkı Latin
Amerika ülkelerinde çoğaldığı gibi...
Giderek çoğalmalıydı. Yüreğimizdeki
sevgi gibi...

ve yargılansınlar istiyoruz...
yaşamımızı tam ortasından kesenler ...
dostlarımızı, yakınlarımızı, arkadaşlarımızı,
çocuklarımızı, aramızdan zorla
koparıp gidenler...

24 yılın yok edemedikleri yüreklerindeki
sevgi ve umutla oradaydılar, çocuklarıyla...

beyazlar yürüyordu Ankara
sokaklarında, sıralanmışlar...
yüzlerce fotoğraf gelip geçiyordu
gözlerimizin önünden...
Binlerce anı,özlem, düşünlenip
kalıyordu içimizde..

bir kırmızı karanfil neyi anlatır... özlem, acı,
ayrılık ama ille de onları...

bir miting alanında biraradayız işte,
masum ve gülec yüzleriyle...
kimbilir belki de hayatta kalışımızı
sorgulayışımızın derin üzüntüsüyle...

Fotoğraflar: 78'liler Vakfı

MİMARLIK EĞİTİMİNİN DÖNÜŞÜMÜ

Dosya Editörü Nurcihan Doğmuş Kadioğlu

H. Ali Ulusoy

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Ekim ayı bülteninin dosya konusu “**Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü**” olarak belirlenmiştir.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülen “**Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı**” çalışmaları Aralık 2003 tarihinden itibaren Mimarlık ortamının da gündemindedir. Bu çalışmalar, Sağlık Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TMMOB Mimarlar Odası, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Yüksek Öğretim Kurumu, Türk Tabipler Birliği, Dış Hekimleri Birliği ve Serbest Mimarlar Derneği temsilcilerinin katılımı ile devam etmektedir ve tasarı tamamlanmak üzeredir.

Kanun tasarısı taslağı genel olarak, Avrupa Birliği'ne üye ve üyeliğe aday ülkelerdeki, serbest dolaşım hakkına sahip olacak meslek mensuplarının, mesleğini icra edebilmesi için gereken **eğitim ve iş deneyimi koşullarını** belirlemek üzere, kendi mevzuatlarında yapmaları gereken düzenlemeleri içermektedir. Bu taslahta belirtilen genel hükümler, ayrıca, tüm meslekler için ulusal bir mevzuat olarak kabul edilmektedir. İlgili **Avrupa Birliği** direktiflerinde olduğu gibi, tanıma koşulları dışında kalan eğitim programları da doğrudan düzenlenmiş meslekler için taslağın yasallaşması ile birlikte yürürlüğe girecektir.

Kanun tasarısı taslağı; genel hükümler, hizmet sunumu, kendi adına iş kurma veya bir işyerinde çalışma özgürlüğünün genel prensipleri, mesleğin icrası ve idari işbirliği, diğer hükümler olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. 24 Temmuz 2003 tarih ve 25178 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış olan Avrupa Birliği Müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programının “**Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Yeteneği**” ana başlığı altındaki “**Kişilerin Serbest Dolaşımı**” bölümünde, **Mesleki Niteliklerin Karşılıklı Tanınması** konusu, öncelik taşıması nedeniyle, Avrupa

Komisyonu tarafından Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'ne sunulan 12 Mart 2002 tarihli direktif temel alınarak hazırlanmıştır.

Kanun tasarısı taslağı tartışmaları sürecinde **Mimarlık Eğitiminin** yeniden düzenlenmesi de ele alınmış, eğitim sürecinin düzenlenmesi ile ilgili olarak çalışma yapmak üzere Üniversitelerarası Kurul, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi dekanlarını görevlendirmiştir. Komisyon Başkanlığı'nı da ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Haluk PAMİR yürütmüştür.

Mimarlık Eğitimi ile ilgili öneriler;

- 3 + 2 + 2 modeli (3 yıl lisans eğitimi, 2 yıl profesyonel eğitim + 2 yıl mesleki pratik)
- 5 yıl kesintisiz eğitim + 2 yıl mesleki pratik
- 4 yıl lisans eğitimi + 2 yıl yüksek lisans eğitimi + 2 yıl mesleki pratik

şeklinde özetlenebilecek görüşler etrafında oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Mimarlık eğitimi konusunda, ulusal düzeyde bir mutabakat sağlamadan ve mimarlık mesleğinin yerel koşulları yeterince değerlendirilmeden, AB Genel Sekreterliği'ne görüş iletilmesi, ileride tartışmaya neden olacak sonuçlar doğurabilir. Zaten Avrupa Birliği Üyesi Ülkeler de kendi aralarında bir mutabakat oluşturamamıştır ve kendi ulusal uygulamalarının doğru olduğu konusunda görüş bildirmektedir.

Bütün bu tartışmaların meslek ortamımızda da yapılıyor olmasının sayısız yaraları vardır. Çünkü hem mimarlık eğitimi konusunda hem de mimarlık mesleğinin uygulanması konusunda üzerimize düşen görevleri yeterince yaptığımız söylenemez.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi yasa tasarısı taslağını gündemine almış ve birçok platformda konuyu tartışmaya açmıştır. Dosya konusu olarak bilgilerinize sunulan açık oturum, ortamı bilgilendirmek ve sürece müdahale edebilmemiz amacıyla 14 Eylül 2004 tarihinde “**Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü**” başlığı altında gerçekleştirilmiştir. Şubemiz, 14 Ekim 2004 tarihinde ise Yasa Tasarısı Taslağı'nın bütününün ele alınacağı “**Avrupa Birliği Uyum Yasaları Çerçevesinde Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü**” konulu bir panel düzenleyecektir.

- 16 Eylül 2004 tarihinde yapılan “**Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü**” başlıklı açık oturum, Kasım ayı bülteninin tartışma konusunu oluşturacaktır.

- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin vermiş olduğu bilgiye göre “**Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarı Taslağı**”nın Ekim ayı sonunda yasallaşmak üzere Meclis gündemine geleceği ifade edilmiştir.

- Yasa Tasarısı taslağı ile ilgili daha geniş bilgiye <http://www.mimarlarodasiankara.org> adresinden ulaşabilirsiniz.

avrupa birliği sürecinde mimarlık eğitiminin dönüşümü

H. ALİ ULUSOY - Şube bülteninin Ekim ayı dosya konusu, "Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü" olarak belirlendi. Uzun süredir mimarlık ortamının gündeminde olan bu konuyu sizlerin de yakından takip ettiğini bildiğimizden bu tartışma platformunu oluşturduk. TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi, Mehmet Bozkurt aracılığıyla bu süreci doğrudan takip ediyor ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne görüşlerimizi aktarmaya çalışıyor. Bu arada konu, üniversitelerde de oldukça yoğun bir şekilde tartışılıyor ve önümüzdeki aylarda Meclis gündemine gelecek.

Sonuç olarak, bu önemli konuyu, bültenimiz aracılığıyla hem mimarlık ortamına, hem de kamuoyuna sunalım istedik. Bu toplantıya özellikle öğrenci arkadaşlarımızı da davet ettik; çünkü sorunun doğrudan muhatapları onlar. Toplantıya katıldığınız için hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

HALUK PAMİR- "Avrupa Birliği'nde Mimarlık Hizmetlerinin Karşılıklı Tanınması ve Serbest Dolaşımı", AB Genel Sekreterliğiyle 2001 yılından

beri başka konularda yürüttüğüm ilişkiler nedeniyle uzaktan duyduğum bir konuydu. Doğrudan bağlantım, 2003 Kasım ayı başında AB Genel Sekreterliğinin bu konuda görev alıp alamayacağını sormasıyla oldu. Böylelikle, değişik alanlarda mimarlık hizmetleri veren mimarlardan bir komisyon oluşturmaya çalıştık. Bu komisyonda Serbest Mimarlar Derneği'nden, Mimarlar Odası'ndan ve Mimarlar-Müşavirler Birliği'nden de temsilci arkadaşlarımız yer aldı. AB Genel Sekreterliği'ndeki ilk toplantı çok başarılı gitmedi. Bu toplantı olumlu sonuç vermeyince, AB Genel Sekreterliği Üniversitelerarası Kurul'a başvurdu ve bu kurul bir komisyon oluşturdu. Bu komisyonda Orta Doğu Teknik Üniversitesi Dekanı olarak ben, Yıldız Teknik Üniversitesi Dekanı Emre Aysu, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı İlgi Aşğun ve İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Ferhan Yürekli görevlendirildik. Ben başkan olarak görevlendirildim. Üniversitelerarası Kurul da belli aralıklarla toplandığı için 7 Mart 2004 günü görevlendirildik ve direktif üzerindeki çalışmayı tamamlayıp 7 Mayıs 2004 günü AB Genel Sekreterliğine teslim ettik. İki önemli sorun ve saptama var. Birincisi, Türkiye, Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği anlaşmasını imzalamış olmasına rağmen anlaşmasının getireceği sonuçlar üzerinde fazla bir çalışma yapmamıştı. Bu eksikliğin bir daha yaşamamak için meslek kurumu olarak muhakkak bir hukuk bürosunun kurulması, Resim Gazete'nin takip edilmesi ve çıkan bütün kanunların mimarlık hizmetleriyle ilişkilerinin değerlendirmesi zorunludur. İçinde bulunulan ortamın bu yeni kanunlarla nasıl değişıceğinin sürekli yorumlaması lazım. Anında tepki gösterebilen bir sistem oluşturmamız. Bunu oluşturmadığımız için de son anda insanın kucağına bırakılan bir konu ile baş başa kalıyoruz. İkinci saptama ise tanımların tam olarak tekrar yorumlanması gerektiği yönündedir. Konunun içinde birçok tanım problemi var. Mesela tanımlanan hizmetin niteliği, AB ortamını değiştiriyor olarak kabul ediyor. O hassasiyet seviyesine inmiş değiliz. Tanımlamaların mimarlık yasasının hazırlanması süreci tamamlanıncaya kadar yapılması lazım. Bu arada bu hizmetlere sahip çıkan kurumlara ilişkili olarak da Türkiye'deki mimarlık yasasının bir şekilde daha zengin hale getirilmesi lazım. Mesela "serbest mimarlar", "müşavir mimarlar", "iç mimarlar", "peyzaj mimarları" diye kavramlar var. Ciddi olarak bu konuların değerlendirilip, verecekleri hizmetlerin çıkışan ve ayrışan noktalarının saptanması açısından tanımlara ihtiyacımız var. Aynı zamanda mimarlık hizmetinin, yapı ve proje üretim sürecindeki yerinin de tekrar tanımlanması lazım; yani bütün bunlar eksik.

Bunlara paralel olarak mimarlık eğitiminde de yeni tanımlamalara ihtiyaç var. Daha önce 4 yıllık bir eğitim sonunda bir diploma veriyorduk ve o kişilere "mimar" diyorduk. Biz şunu hep göz ardı ettik. Mimarlık eğitimi sırasında alınan birtakım dersler var; statik, mimarlık tarihi, tesisat gibi. Bu derslerde oldukça başarılı olan, ama tasarım derslerinde fazla başarılı olamayan bir öğrenci de mezun oluyor. Peki, bu durumdaki bir öğrencinin meslek hayatına hemen başlayıp, başarılı olacağını nasıl garanti ediyoruz. Buna karşılık tasarım derslerinde çok başarılı olan

bir öğrencinin değer derslerinde başarılı olmamasına rağmen bir projeyi yönetebileceğini nasıl garanti edebiliriz? Çünkü bir "proje yönetimi" konusu var. Yani "bu çocuk iyi tasarımcıdır" diye acaba gerekli profesyonel hizmeti verebilecek mi? Evet, projeyi iyi yapacak, ama nasıl yapacak? Eminim bu konuda Mimarlar Odası, birçok fikir ve belge üretmiş; hatta bir kanun teklifi hazırlamıştır. Bunlar hiç düşünülmemiş konular değil ama uzlaşmaya varılamadığı için daha ileri safhalara taşınamamış. Mimarlık eğitimi konusunda da bağlamda daha önce birkaç kere gündeme gelmiş; hatta Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları Birliği Grubu bu konuda bir karar almış. Bu karar, yani bu profesyonel hizmet verme tanımını ve o tanımın gerektirdiği eğitim sürecini saptamış. Bunu da yıllar önce ODTÜ Mimarlık Bölümü aracılığıyla Üniversitelerarası Kurula yollamış. Sonuç olarak bilgilenmeye başlama gibi bir problem yok ama bir örgütlenme problemi var. Düşünceyi güncelleştirememek ve dış dinamiklerin farkında olarak yeniden yorumlamama gibi bir durum var.

Dolayısıyla biz; 4 dekan arkadaş, bu konuda hızlı bir şeyler yapmak zorundaydık. Birikimimiz olduğunun kabul edildiğini bilerek ve sorumluluğu alarak birtakım metinleri ürettik.

Bu direktif sadece mimarlık hizmetlerinin karşılıklı tanınması ve serbest dolaşımı üzerine değil; bütün mesleklerin AB'de dolaşımıyla ilgilidir. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, kurduğu komisyona sağlık hizmetleri alanından da değişik grupları davet etmişti; tıp doktorları, veterinerler, dişçiler gibi. Hukuk konusu da serbest dolaşıma girmesine rağmen, o kişiler ve şirketler en azından karşılıklı dolaşım hakkı alacağı için eğitim boyutunda bir düzenlemeye gidilmedi. Yani sağlık hizmetlerinin eğitim boyutu da, Avrupa Birliği direktifine bağlı olarak değiştiriyor. Bu toplantıda profesyonel hizmetlerin Türkiye'deki nitelikleriyle ilgili birçok bilgi edindik. Mesela sürekli eğitim verme biçimleri tıpta çok yoğun; onu anlamış olduk. Yine tıpta bir tür tabii uzmanlık aşaması olduğu için, yani lisans programı üzerine ek bazı programlar olduğunu fark ettik. Bu da yararlı oldu. Ancak önümüzde 400 tane daha meslek var; direktif 400 tane mesleği daha kapsıyor. Bu meslekler önümüzdeki yıllar içinde serbest dolaşım hakkı kazanacak. Şu an bu 3 mesleğin yalnızca Türkiye'de dolaşım hakkı kazanması değil; bütün Avrupa Birliğinde dolaşım hakkı kazanması söz konusudur. Bunun nedeni de Avrupa Birliği vatandaşlarının emniyeti ve sağlığı için bu 3 mesleğin öncelikle seçilmiş olması. Temel 3 meslek arasında mimarlığın, bir kere daha onaylanması çok önemlidir.

Biz de bu anlayışla davranmak zorundayız. Mesleğimizin eskiden beri varolan temel meslek kurgusunu devam ettirmenin yanında, felsefesini düşünmek - özellikle insanların sağlığını ve emniyetini vurgulayarak - ve eğitim programını buna göre düzenlemek zorundayız. Bu süreçte Mimarlar Odası'ndan da destek aldık. Süreci hem izlediler, hem de üretime katkıda bulundular. Aynı şekilde Serbest Mimarlar Derneği'nden ve Müşavirler Birliği'nden de önemli katkılar oldu. Bu mimarlık adına övünülecek bir durum. TMMOB adına katılan bir inşaat mühendisi

"Biz şu anda Avrupa Birliği'nde, inşaat mühendisliğinin de serbest dolaşıma girmesi için lobi faaliyeti yürütüyoruz" dedi. Bu iş demek ki bir şekilde yayılacak.

Şu anda bir örgüt yapısı var. Akademik ortamı, Mimarlar Odası'nı ve Serbest Mimarlar Derneği'ni iyi yönlendirebilirsek ve ilğimizi kaybetmezsek konuyu yayabilir ve önemli gelişmeler kaydedebiliriz. Hedef mimarlık hakkındaki kanunun çıkmasıdır. Mimarlık kanunuyla birlikte bizim bazı riskli tanımlar yapmamızda da yarar var. Bir tanesi; bu serbest dolaşım kapsamında olan mimarlar, AB'ye şirket veya kişi olarak gittiklerinde -ki 4,5 milyon Türk var Avrupa'da- bu kişi ve gruplara Türk Hükümeti nasıl bir destek verecek? Bir teşvik verilmesinde yarar var. Böylelikle bu kişilerin oraya yerleşmelerinde, kazanç elde etmelerinde ve Türkiye'ye vergi gelirlerini aktarmalarında düzenlemeler yapmak lazım. Eskiden müteahhitler bir ara Arabistan'a, Libya'ya gittiler, mahvoldular. Aynı şeyi Avrupa şehirlerinde kaybolan mimarlar şeklinde tekrar ettirmemek için önlem almak lazım.

Değer tanımlama ise; eğer bu yasa mimarlığın devletle bağlantısını tanımlayacaksa, bu tanımlama Bayındırlık ve İskân Bakanlığıyla mı, yoksa Kültür Bakanlığıyla mı ilgili olacak önemlidir. Benim kişisel düşüncem, mimarlık hizmetlerinin bundan sonra Kültür Bakanlığına bağlı olarak verilmesi gerektiği yönündedir. Bazı profesyonel hizmetler, yapının yapıma süreciyle ilgili olanlar ve bir kısım müşavirlik hizmetleri yine Bayındırlık Bakanlığı çerçevesinde, Belediyeler Kanunu çerçevesinde olabilir. Bu konu, mühendisler ve mimarlar arasında bu çok önemli bir ayrım noktası olabilir. Bu birçok ülkede de böyle. Tasarıda, YÖK'le yine bir ilişki noktası kuruldu. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, temas noktasını "YÖK" olarak tanımladı. Son toplantıda, akademisyen olmama rağmen bunun Mimarlar Odası olabileceğini söylemiştim. Artık mimar olan bir kişinin, eğitiminin test edilmesi çok yanlış bir şey ve hâlâ da öyle düşünüyorum, ama bu birim kurulsun diye YÖK görevlendirildi. YÖK Yürütme Kurulu ile bir toplantı yaptım. O toplantıda böyle bir görevi benim yürütebileceğimi söylediler. Ancak benim de birtakım taleplerim oldu çünkü bu kadrosuz yapılacak bir şey değil. Bütün bu süreci ben ve üç dekan arkadaşımız, Emel Aközer'in değerli desteklerini ve sağladığı altyapıyı alarak oluşturduk. Sayın Selahattin Öner bu işle 78 yıldır uğraşiyor. Avrupa Birliği Mimarlık Okulları Birliği'nde kendisi okulumuzu temsil ediyor. Bu toplantılara Türkiye'den giden az sayıda kişiden birisi. O da o konuda bize çok yardımcı oldu. Bir tek gücü, MOBBİG'i sürekli davet ettik. Katılan arkadaşlarla aşağı yukarı 4 toplantı yaptık ve katılan arkadaşların yorumlarıyla tasarı bugüne kadar geldi. Ancak, sürekli hukuk danışmanı desteğine ihtiyacımız var. Ayrıca Hazine Müsteşarlığı'ndan destek almamız gerekiyor. Düzenlenecek işlerin bir kısmı yurtdışı ilişkili, paralı işler ve bunların tanımlanması lazım. Millî Eğitim Bakanlığıyla ilişkimizin çok aktif olması lazım. Şunu da söyleyeyim: lise müfredatına mimarlık konularının girmesi kabul edildi. AB'nin talep ettiği 12 yıllık eğitimin son paketinde, bir alt paket olarak, yapı ve inşaat konusu öğretilecek. Biz daha çok "tasarım ve teknoloji" diye talep ettik, fakat sonunda onların

önerisi “yapı” oldu. Bu durum hiç olmazsa öğrencilerin hazırlıklı olmasını, bu seçmeli dersleri alarak üniversiteye daha bilinçli gelmesini sağlayacak. Görüşmeler hâlâ devam ediyor. Biz o konuda da grubumuzdan bir kişi bulundurmalıyız ki, müfredatı tanımlayalım.

Avrupa Birliği'nden sorumlu müsteşarlıkta veya genel sekreterlikte çalışanlardan bir kişinin de sürekli bu grupta olması lazım. Çünkü biz oradaki iç hukuku bilmiyoruz. Şimdi yapacağımız birçok şeye burada “tamam” denilecek ama sonra orasıyla nasıl karşılaştırılacak. Bütün AB ülkeleriyle tek tek oturup ayrıca ikili olarak görüşmek gerekir. Mesela İngiltere'yle görüşmemizde İngiliz mimarları eğer “Türk mimarlarını şu şartlarda kabul ediyoruz” derse, biz de “Türk ortamına İngiliz mimarlarını şu şekilde kabul ediyoruz” deme şansında oluruz. Ama bunu yapabilmemiz için bu tür görüşmelerin başka konularda nasıl yapıldığını bilmemiz lazım. Çok

amatör bir şekilde gidip bir iki şey söyleyebiliriz, ama sonra birçok şey havada kalır ve konuya yanlış yaklaşımlar doğabilir. Bunun olmaması için uzman bir grubun sürekli çalışması lazım.

Bu konunun önceki safhasıyla ve yapılması gerekenlerle ilgili bir miktar şeyler söyledim. Aslında ortada olan durumu çok konuştuk. Belki öğrenci arkadaşlar dışında herkes durumdan haberdar. Zaten bu konularda bazı yayınlar da yapıldı. Paralel görüşte olmayanlar adına Kenan Güvenç bir şeyler söyleyebilir. Mühendislik ve mimarlık hizmetleri arasındaki ilişki açısından belki siz bir şeyler söyleyebilirsiniz. Teşekkür ederim.

H. ALİ ULUSOY - Teşekkür ediyoruz. Eğitim meselesiyle ilgili somut bir durum var: Mimarlar Odası'nın oluşturmuş olduğu görüş resmi olarak deklare edildi. 5 yıllık temel eğitim, artı 2 yıllık “meslek ve pratik” diye tabir edilen 7 yıllık bir süreç. Bu konuda sizin bir öneriniz vardı.

HALUK PAMİR - O konuda da bir şeyler söyleyebilirim isterseniz.

YÖK Yürütme Kurulu üyeleriyle konuştuk ve konu üniversitelerarası kurulun bu ayın başında yaptığı toplantıda görüşülecekti; olmadı, başka bir gündem oluştu. Kanunun görüşülmesi 7 Ekim 2004 civarında olacak ve buna paralel olarak bu konu yeniden görüşülecek. Ancak, çıkacak 2005-2006 ÖSYM kılavuzunda artık mimarlık 6 yıl olarak ilan edilecek. Bu karar kabaca oluştu.

6 yılın önemi şu: çok sayıda meslek alanı serbest dolaşıma girdiği zaman kritik bir durum kalmayacak. Mimarlık eğitimi için 3+2 dediğimiz zaman bu erkek adaylar için askerlikle ilgili işlemler konusunda birçok problem yaratabilir, yanlış anlamalara yol açabilir. Bazı arkadaşlarımız da Avrupa Birliği'nde serbest hizmet dolaşımı kapsamında olmak istemeyecektir. 4 yılın sonunda ayrılıp meslek pratiği ortamına katılmak isteyeceklerdir. Ortama katılımlarının 3 yıllık bir eğitimle olmaması çok önemli.

Bir de Avrupa Birliği üzerinden Amerika'da hizmet vermek mümkün. Daha önce Amerika'daki eyaletler arasında dolaşımı düzenleyen kurul, Amerika Birleşik Devletleri'yle İngiltere ve Avustralya arasındaki gidiş-gelişleri de düzenlemiş. 1992'den itibaren Avrupa Birliği'nde kaydedilen gelişmeler nedeniyle yeniden düşünmek için bu hareket durdurulmuş. Geçen yıl yapılan Avrupa Birliği Rektörler Toplantısı'na davet edilen Amerikalı bir rektör temsilcisi, Avrupa Birliği'nin 3 yılını tanımayacaklarını, Amerika'da çalışabilmek için kesinlikle 4 yıllık lisans eğitimi gerektiği söylemiş. Dolayısıyla esas olan 4 yıllık tanımlamayı bozmadık. Zaten Türkiye'de 4 yıl lisans ve 2 yıl da yüksek lisans eğitimi almak, alışılmış bir model. Biz herkese 6 yıl okuma şansı tanıyoruz. Herkes okuyup yüksek mimar olarak mezun olacak. Bu 6 yıl sonunda, isteyenler uzmanlaşmak için şöyle bir sistem kullanılıyor. ABD'de ile uyumda şöyle bir durum var: Onlar 60'ar kredi olacak şekilde 3 yıl sonunda 180 kredi istiyorlar. Biz dördüncü yıla da 60 kredi koyarsak, bu çok fazla oluyor. Erasmus programlarında, karşılıklı gidiş-gelişte belirsizliğe yol açıyor. Onun için, birinci yılı daha bir mimarlık eğitimine giriş yılı gibi görerek, farklı bir şekilde değerlendirebiliriz. Ondaki sonraki 3 yıl, AB'deki serbest geçiş için kullanılacak esas 180 krediye eşdeğer yapılandırılacak.

Bunun üstüne, 120 kredilik ve 2 yıllık bir eğitim öngörülüyor. Bu iki yıllık eğitim burada profesyonel bir eğitim olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama, mimarlık tarihi, yapı bilgisi ile ilgili bir şey değil. Sözünü ettiğimiz profesyonel eğitim, yeniden yapılandırılması gereken 12 yıllık eğitimdir. Biz bunun bazı açılımlarını MOBBİG toplandıkça konuştuk ve hemen hemen bir noktaya getirdik. Bu açılım, genellikle proje, inşaat yönetimi ve kanunla ilgili oluşturuluyor. Hem ABD'de mimarları sınırlayan bazı kanunların, hem de Türkiye'deki Ticaret Kanunu'nun bilinmesi gerekiyor. Tamamen profesyonelleşmeye yönelik bir eğitim öngörülüyor. Öğrenci 180 kredinin 30 kredisini -ki bu bütün okullarımızın çoğunda var- belli bir alanda, mesela restorasyon alanında seçtikten sonra, eğitiminin ikinci aşamasında, 120 kredinin 30 kredisini, yine

restorasyon alanında seçerlerse 60 kredilik bir yıl daha dolmuş oluyor. Profesyonel ve yetkin bir mimarın restorasyon uzmanı olması için 1 yıl daha okuması gerekiyor. Dolayısıyla o zaman hem yetkin mimar, hem de restorasyon mimarı olarak mezun olabilecek konumda oluyor. Yani o zaman 4+2+1'lik bir sistem kurgulanıyor. Avrupa Mimarlar Birliğinin yolladığı en son dokümanda 3+2+2'den söz ediliyor ve “minimum 2 yıllık bir profesyonel eğitim” diyor. Bunu gerçekleştirmiş oluyorsunuz.

European Consule of Architects'in tam bir metni var. Avrupa Mimarlar Birliği, pozisyonunda çok önemli bir takım değişiklikler yapılmış. Daha önce pozisyonları “mimarlık yöresel bir meslektir ve dolayısıyla yöresel kişilerin desteğinde yürütülmelidir” derken, bu seferki doküman maalesef “mimarlık uluslararası bir meslektir ve uluslararası bir denetim ve ortam içinde verilmelidir” diyor.

Bu tür değişimler var, ama biz kendi içeriklerimizi düzenleyebiliriz. Kendi içeriklerimizle onların içeriklerini daha sonra gerçekleştirecek ikili görüşmelerde karşılaştıracacağız. Bizim yapmaya çalıştığımız, mimarların Türkiye'ye girişini ve Türk mimarlarının Türkiye'den yurtdışına gidişini sağlam bir zemine oturtmak yönündedir. Mimarlık eğitimi günün şartlarına göre yenilemek; mimarlık hizmetleri için mimarlık eğitimi oluşturmak ve işi şansa bırakmamak gerekiyor.

H. ALİ ULUSOY - Sizin anlattıklarınız 2005'teki hizmetlerin serbest dolaşımı yani GATS süreciyle doğrudan ilişkili görünüyor.

MEHMET BOZKURT - Haluk Bey gibi ben de Kasım 2003'ten bu yana Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nde yürütülen çalışmalara katılmaktayım. Dönem içerisinde bu konulara ilişkin yapılan tartışmalar ve görüşler de Odamızın yayın organlarında yer aldı.

Ben son durumdan bahsedeyim: Bu ayın sonunda uluslararası platformlardan bazı uzmanlar gelecek. Bu organizasyonun yurtdışında nasıl yapıldığına ilişkin bilgilerini bizlere aktaracaklar. Temel olarak bu ihtiyaç, GATS, GATT, küreselleşme ve bunların yansımaları olarak ortaya çıktı. Türkiye, 1995 yılında uluslararası bir anlaşmaya imza attı ve 2005 yılının ikinci yarısında bu antlaşma yürürlüğe girecek. GATS'da yeralan hükümlerden bir tanesi hizmetlerin serbest dolaşımı. Bu bağlamda yaklaşık 2 yıldır Türkiye'de bazı yasal düzenlemeler yapıldı. Bu yasal düzenlemelerin neticesinde Türkiye, hizmet alımına hemen hemen koşulsuz olarak kapılarını açtı. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nde sürdürülmekte olan çalışma, bir anlamda bize bir olanak yaratıyor. Kaçırdığımız bazı hususlar ve yabancıların koşulsuz çalışmalarına ilişkin yasal düzenlemeler konusunda, ortamın yeniden düzenlenmesi şansını bize veriyor. Küreselleşmeyi ve Avrupa Birliği'ni bütün boyutlarıyla tartışabiliriz. Ancak karşı karşıya olduğumuz somut bir durum var. Yasal düzenlemeler konusunda etkili olamamışız; üzerinde görüş bildirmemize rağmen isteklerimiz kabul edilmemiş. Dolayısıyla dışardan gelecek olan yabancı hizmet sunucularına Türkiye'deki çalışma koşullarının ulusal menfaatlerimize, meslek etiğine, mesleki kurallara, ulusal kültüre uyumu konusunda belirli kısıtlar

koymak durumundayız. Avrupa Birliği'nde sürdürülmekte olan yasa nedeniyle elimizde bazı olanaklar sunuluyor. Bu çerçeveye yasaya bağlanarak, mimarlık eğitimi ve mimarlık alanını yeniden düzenleme imkânı doğuyor.

Konunun diğer bir boyutu ise, bizim hizmet sunucularımızın da uluslararası alana çıkma ihtiyacı olduğudur. Finans dünyasına baktığımızda, ekonomik büyümeler var, ama şirket sayıları azalıyor. Bu şirketler dünyanın her tarafında hizmet vermeye başlıyor. Dolayısıyla kaçınılmaz olarak bizim hizmet sunucularımız da, bu organizasyonlarda yer alarak yurtdışında çalışacaklar. Kamuoyunda yanlış bir algılama var: Avrupa Birliği'ne girersek “”karşılıklılık” ilkesi hemen çalışacak ve her hizmet sunucu bize geldiği gibi bizim hizmet sunucumuz da oraya gidecek. Haluk Bey'in de aktardığı gibi bu konular etüt edilecek; eğitim süreleri, eğitim içerikleri, kazanılan bilgi ve beceriler bir ölçme ve değerlendirmeye tabii tutulacak. Dolayısıyla gerek dışardan gelecek hizmet sunucuların, gerek dışarıya gidecek hizmet sunucuların, bu yasal düzenleme nedeniyle belirli standartlara sahip olması gerekiyor. Bu anlamda mimarlık eğitimi konusunda yapılan çalışma, bizim hizmet sunucularımıza ilişkin kısıtların kaldırılması için bir olanak sağlıyor.

YÖK'ün oluşturduğu ve Haluk Bey'in başkanlık ettiği bir çalışma grubu ile müşterek toplantılar yaptık. İlk çalışmalarımızda eğitim süresi konusunda bir ayrıntı hariç, mutabık kalmıştık. O da şöyleydi: İlk öneride ilk 3 yılı temel eğitim olmak üzere yapılacak olan bir sınav ve not değerlendirme sisteminden geçecek öğrencilerin 5 yıl sonunda mimarlık diplomasına sahip olması konusunda akademik camianın bir mutabakatı olmuştu. Biz bu süreye ilişkin görüşümüzü kesintisiz 5 yıllık eğitim olarak belirlemiştik ve o 3 yılın sonunda yapılacak olan değerlendirmeye ihtiyaç olmadığını, o barajı geçemeyecek ve yetkiyi alamayacak arkadaşlarımızın mağdur olacağını ifade etmiştik. Ayrıca sonradan yapılacak olan bir yasal düzenlemeyle 3 yıllık eğitim almış kişilere de belirli sertifikalarla yetki tanınabileceğini, düz elemanın böyle bir zafiyet içerdiğini düşündüğümüzü ifade etmiştik.

YÖK tarafından görevlendirilen akademik kesim, 4+2 ve artı 1 ile 3 yıl içerisinde tarif edilen profesyonel meslek eğitimi ifadelendirdiler. Altı yılın sonunda bir konsey modeli öneriyorlar. Üniversite yetkililerinin, meslek odalarının ve meslek gruplarının içinde bulunduğu bu modelin koordinasyonu ve denetiminde yapılacak 2 yıllık bir meslek pratiği var. Bu meslek pratiğinin sonunda, yetkili mimar unvanının kazanılması öngörüyorlar. Toparlayacak olursak; 4 yıl temel eğitim, 2 yıl yüksek lisans ve bu 2 yılın sonunda kazanılmış diplomayla meslek pratiğine girilecek. Meslek pratiği belirli koşullarda yapılacak. Akredite edilmiş kuruluş ve bürolarda bir usta-çırak ilişkisi yaşanacak ve ölçme-değerlendirme sistemi olacak. Yeterli bulunanlar mesleği yapmaya yetkili olacaklar. Bu kişiler, daha sonra devam etmek isterlerse profesyonel uzmanlıklarıyla ilgili eğitimlerine devam edecekler. Alınacak eğitim, içeriğine göre 1 ila 3 yıl arasında değişecek.

Mimarlar Odası bu konuda katıldığı toplantılarda,

kesintisiz 5 yıllık eğitimde ısrar ettiğini Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne ve üniversitelerde oluşturulan Çalışma Grubu'na ifade etti ve yazılı metinlere de yansitti. Tabii belirli sıkıntılar var. Temel olarak 4+2+2+3 yılı hedeflenirken, sayın hocalarımız temel gerekçesinin de olduğunu ifade ediyorlar: Mimarlık bir kısım uzmana göre yetenek isteyen bir meslek; bir kısım uzmana göre de arzu ve istekliliğe dayanan bir meslek. Tanımlanan uzun bir süre ve bunu herkes iradi olarak kabul etmez. YÖK'ün tayin ettiği bir düzenekle okullarımıza gelen öğrencilerimizden yeterli neticeyi ve sonucu alamıyoruz. Bunu sınamak şu anda mümkün değil. Bir öngörüdür ve açıkçası neye tekabül eder, belli değil. Gerçekten eğitiminde isteği ve arzuyu arttırır mı, zaman içerisinde göreceğiz. Mimarlar Odası olarak oluşturduğumuz görüş, Avrupa'daki birtakım organizasyonlardan, Avrupa Mimarlar Konseyi'nin ve UIA'nın

belgelerinden, tavsiye niteliğindeki kararlarından ve bu konuda yapılmış çalışmalardan kaynaklanıyor. Buna ek olarak, 1998 senesinde Mimarlar Odası'nın Genel Kurulu'nda alınmış karar gereği de 5 yıllık mimarlık eğitiminin ilk 3 yılı -bunu temel mimarlık eğitimi olabilir. Bir ayırım yapılmaksızın ve araya bir baraj konulmaksızın toplam 5 yılda mimarlık diploması verilecek. Bu eğitim sürecinde yapılacak pratik ve büro stajları belirli bir zaman dilimini ya da krediyi içerecek. Tezlerimizde bunu, Mimarlar Odası'nın eşgüdümünde ve koordinasyonunda yapılacak bir çalışma olarak düşünüyoruz. Stajların amacı, yapılacak olan stajlara müdahale etmek değil, lojistik destek vermek ve koordinasyonu sağlamak üzerine bir kurguda olmalı. Bu konuda görüş üreten bazı akademisyenler, akademik eğitim sürecinde yapılacak olan meslek pratiğinin 1 yıl olmasını ifade ediyorlar. Mezuniyetten sonra da 1 yıl meslek pratiği yapılarak bu konuda imza kullanma, yetkili olma noktasına gelinmesini düşünüyorlar.

Bir diğer görüş ise, yapılacak olan stajlar da dâhil olmak üzere 5 yıllık bir eğitim, artı 2 yıl meslek pratiği şeklinde bir kurgu oldu. Meslek pratiğinin yapılması ile ilgili bir konsey modeli var. Mimarlar Odası da bunun içinde ve üniversitelerden de katkı alıyor. Ayrıca ilgili diğer kurumlardan da katkı alınıyor ve sistem öylece yürütülüyor. Burada tartışılan başka bir ayırım var. Mimarlar Odası, şu ana kadar oluşturmuş olduğu görüşlerde bu süre ve içerikle ilgili belirli toplantıların izlenmesi, seminerlere üniversitelerde yapılan meslek içi eğitimlere katılma zorunluluğu şeklinde belirli krediler tarif ediyor. Yapılan etkinlik ve eğitim gibi toplantılara da katılarak kredi tamamlanabilecek. Bunun sonucunda herhangi bir ölçme-değerlendirme sistemi yok, ama bunların yapıldığına dair bir sicil tutulması gerekiyor.

Şu anda ortamda tartışılan konular ve çerçeve içerikleri bunlar. Ben ortamdaki tartışmaları aktarmak anlamında bütün bu bilgileri size ifade etmeye çalışıyorum. Netleşmiş üzerinde mutabakata varılmış açılımlar değil.

"Neden durup dururken eğitim süresini arttırıyoruz?" konusunun anlaşılamayan yanları var. Süreç, durup dururken bir meslek ortamında sayılarla ifade edilen "4 sene mi olsun, 5 sene mi olsun?" tartışması değildir. Serbest dolaşıma yasal düzenlemelerle kapımızı açmışız; buna bir kısıt getirmek ve hizmet sunucularımız dışarıya giderken onlara mesleğini orada yapma donatısını ve seviyesini kazandırmak anlamını taşımaktadır. Öte yandan değişen ve gelişen meslek alanımızın getirdiği bir zorunluluk ve dayatma var. Mesleğin geçmişine bakıyorsunuz; usta-çırak ilişkisiyle başlayan ve bütün alanlarda hizmet veren mimar; mesleğinin parçalanma sürecini yaşıyor. Önce şehir-bölge planlama ve peyzaj bölümü ayrıldı. Şimdi de koruma planlarının üretilmesiyle ilgili bir de yasal bir düzenleme yapıldı ve geçtiğimiz günlerde ve bunun yetkisi de şehir plancılarına verildi. Bu nasıl oluyor; buna da ilişkin aslında biraz konuşmak lazım. Mimarlık mesleğinin alanının tanımlanması gerekiyor ve bu tartışmanın Türkiye ortamında diğer disiplinlerle yapılması gerekiyor. Yayınlara, ortamdaki belgelere bakıldığında biraz kendiliğinden bir süreç var. Örneğin kentsel tasarım bölümü Bilkent'te açılmış; Mimar Sinan Üniversitesinde lisansüstü eğitim olarak açılmış; yarın öbür gün yetki isteyecekler. Buna hangi bilimsel gerekçeyle izin veriliyor ve bu süreç nasıl oluşuyor? Aldıkları disiplin ve eğitimin içeriği nedeniyle bu işi yapmaya yetkinler mi diye gerçekten ciddi bir tartışma yapılmalı ve bu durum sorgulanmalı. Sonuç olarak bakıyorsunuz, mimarlık parsel bazında bir eylemliliğe dönüştü. Gündemde "Şehircilik İmar Yasası Taslağı" var. Tasarıda her ölçekli planda, şehir plancılarının yetkili olacağına ilişkin bir tanım getirilmiş. Oysa bizim öngördüğümüz, planlamanın multi-disipliner bir çalışma olduğu, çalışmaların ortak bir müelliflikle yapılması gerektiği yönünde idi. Belki bir pazar anlayışından belki de paylaşımı ya da bir kazanımı elde etmek için, bu alanlar bizim disiplinimizden alınıyor. O zaman mimar ne yapacak? Yani mimarın üretim ya da tasarım sürecindeki rolünü gerçekten doğru tanımlamak gerekiyor. Bu

durum, kendi örgütsel yapımızda ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nde de ciddi tartışma konusudur. "uluslararası olalım" derken öncelikle, uluslararası alanda bu meselelerin nasıl tanımlandığını ve nasıl yetkilendirildiğimizi anlamamız gerekiyor. Mesleki disiplinlerin içerik ve yetki olarak örtüştürülmesi gerekiyor. Özellikle 1999 sonrası yapılan yasal düzenlemelerle bütün olan yapı üretim sürecinin; tasarım, üretim ve yapı kullanma süreçleri çalıştırılmıyor. Mimar, yapı üretim süreçlerinin neredeyse bütününden dışlanmış vaziyette. Bazı umut verici gelişmeler var. Yasa taslaklarında izleyebildiğimiz kadarıyla proje yönetimi kavramına, yapı kontrol ve kamusal yapı denetimine bazı göndermeler yapılıyor ve mimar konularla az da olsa ilişkilendiriliyor. Gerçek anlamda, mimarın ve alanının bilimsel doğrularla tanımlanması lazım ve bu tanımlamaya ilişkin yetkilerinin de net olarak belirlenmesi lazım. Bu turdaki sözlerimi, Haluk Bey'e bir soru sorarak bitirmek istiyorum: en son yaptığımız görüşmede, "6+2, 5+2" tartışmasında, fazla bir yıla şöyle bir ihtiyaç olduğu söylenmişti. "Temel mimarlık kültürünün liselerde öğretilmemesi nedeniyle buna ihtiyaç duyuyoruz" denmişti. Şimdi sevinerek öğreniyorum ki lise müfredatına bu konu girmiş. Bu durumda konuyu tekrar değerlendirmeye tabii tutacak mısınız?

H. ALİ ULUSOY - Bu konuda söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

KENAN GÜVENÇ - Oda da, merkez üniversiteler de çok kötü bir sınav veriyor bence. Tarafları henüz belirginleşmemiş bir durum söz konusu olduğundan, oda meselede bir taraf olamaz. Mesela Mehmet Bozkurt'un hem yazısı, hem söylediklerini göz önüne alırsam, artık sanki bir uzlaşmalar ortamına gelinmiş ve rötuşlar yapılıyor. Oda meseleye buradan bakıyor. Oda, bir taraf olamaz; Oda bir sürekliliğin parçasıdır. Yani bir ortam sağlar ve o ortamda herhangi bir konuya ait tavırların belirginleşmesi için hayatı kolaylaştırır, bir şekilde önünü açar. Sizin yazdıklarınız ve söyledikleriniz, genel olarak ülkenin sorunla şu anda ilişkilendiği noktanın çok uzağında duruyor. Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümünün hangi yasal statüde olduğunu biliyor musunuz? Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü bir kararname üniversitesidir. Bu şu demek: Ben kadro havuzumu oluşturamıyorum. Bütün üniversitelerin kadroları var ve kendi ellerinin altındadır, ama benim kadromu hükümet belirliyor. Bu yüzden Anadolu Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde 100'e yakın kadro varken benim kadromda 10 kişi var ki bunların 8 tanesi asistan. Bu 8 asistanın 3 tanesi 35. maddeyle gitti. Bu durum mimarlık ortamına ilişkin yasal bir düzenleme değil. Ben bir parçasıyım ve kararname üniversitesi olmam ya da 35. maddeye maruz kalmam düzeyinde de üniversiteler için hazırlanmış bir durum. Ortamda şöyle bir şey var: Kurumsallıklar açısından, ben bir banliyö treniymi, hocam Başkent Ekspresi. Hangisi daha yetkin ve değerli; bu tartışma yapılamaz. Kendi kapsamlarında ikisi de şekillenmiş şeyler. Siz bir yasa yapıyorsunuz: Sezer yasayı "anonim, genel ve soyut." olarak tanımlıyor. Yasaya

muhatap olabilecek yapıların karşımızda belirmesi lazım. Benim bu yasaya muhatap olabilecek bir yapım yok. Peki, bu yasa olduğu zaman ben ne ile karşı karşıya kalacağım? 3, 5, 4+2 falan hiç umurumda değil. O yapım yok ama ben bir eksiklik içinde değilim. Ben bu yoksunluk içinden -ben diye bahsediyorum başışlayın akış içinde cereyan ediyor; o günün durumundan bahsediyorum- başka bir yapı çıkartmışım, ama bu yapı da olası yasayla ilişkilenebilecek bir yapı değil. Bakın, benim mimarlık tarihi dersim yok. Hocam diyor ki: "Proje yönetimini becerebilecek mi yeni mezun mimar?" Yeni mezun ve asistan kadrolarındaki mimarlar, mimarlık tarihi, tasarım, proje, yapı gibi her derse giriyorlar. Bunlar insan yetiştiriyorlar. Durum proje yönetimine değil, insan kaynaklarının yönetimine dönük bir şey. O yetkiyi orada veriyorsunuz ama neden? Bir tarafta yasal bir boşluk var, öbür tarafta onun kendini ifade etme özgürlüğüne bir üst noktada başka bir alandan karşı çıkıyorsunuz. Bu yasa gerçekten anayasal bir suç bana göre. Ulusal düzeyde Osmangazi Üniversitesi, bu meselede gerekirse bir kriz çıkaracak. Çünkü bu yasanın kendisi, eşdeğerdeki güçleri ve karşı karşıya gelebilecek güçleri aynı platforma koyamıyor. Koyamaz, çünkü o toplumsal hayata ait birşey. Toplumsal hayat incelmedikçe, gelişmedikçe bir yasaya maruz kalacak düzeyde bir yapı sağlayamazsınız. Dolayısıyla şu andaki bütün bu girişimlerde hem ODTÜ, İTÜ, YILDIZ gibi metropol üniversiteleri, hem de Mimarlar Odası, altı boşu çalışmaları yürütüyor. Bu yasa çıkar -çünkü sonunda bir güçler mücadelesi bu- ama bunun arkasından gelecek olan boşlukların sorumluluklarını da bu kurumlar üstlenir. Böyle bir sorumluluğu Mimarlar Odası'nın üstlenmeye hakkı zaten yok. Oda başka bir platformda durmalı. Merkez üniversiteler ise bu yasanın arkasından gelecek olan sorunların sorumluluğunu üstlenmek zorunda olacaklar. Söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

HALUK PAMİR - Yaptığımız toplantıların ilkine Sayın Ferhan Yürekli de katıldı. Orada fazla olumsuz değildi. Böyle bir sürecin zorunlu olduğunun farkındaydı. Daha sonra toplantılara katılmadı. Toplantılara katılmayınca ortamı etkileyemiyorsunuz. Sayın Kenan Güvenç MOBBİG'in bu konuda yaptığı hiçbir toplantıya katılmadı ve dolayısıyla bu sürecin karar oluşturulma aşamalarında ne üniversitesi ne de kendisi var. İnsanlar bir emek sarf etmeden bir süreç, üstüne bir şey söylerlerse, bu çok büyük bir haksızlık oluyor. Bunu bir yayın organında tek başına yapınca, bu daha büyük bir haksızlık oluyor. Sayın Güvenç'in biraz önceki görüşlerini aktardığı bir gazete var. Orada karşı görüşe falan yer yok. "Bir taraf kendisi konuşuyor, kendisi uyguluyor" diye suçluyor; ben bunun tam tersini söylüyorum: Biz herkesi 4 kere davet ettik, daha önceki toplantıların CD'lerini sizlere gönderdik ve sizleri bilgilendirmek için ben, fakültenin parasını harcadım. AB Sekreterliği bize hiçbir maddi destek vermedi. Bütün sorumluluğu fakülte olarak aldık ve yürüttük. Tek bir yanıt gelmemiştir; kendisi tek bir yazılı görüş yollamamıştır, bölümü de yollamamıştır. Bütün üretim bittikten sonra bir karşı çıkış vardır. Aynı şekilde; tartışmayı o gazetede açtıktan sonra

“bunun karşısındaki görüşlere bir yer verelim mi?” gibi bir aktarım da olmamıştır. Ben hem kendisine, hem de bölümüne çok değer veriyorum. Çünkü çok büyük bir çaba gösteriyorlar; çok az kişiyle, tamamlanmamış bir kadroyla çalışıyorlar. Aslında esas yasal olmayan onların bölümüdür. Yasallık demek, kanun ya da kararname çıkarmak değildir. Bir şeyin bütün boyutlarıyla yapılması gerekir. Meslek tanımımız yapıldığı zaman, o tanıma göre yürütülecek eğitim ortamının nasıl olması gerektiği ile ilgili konuşuyoruz. Şimdi Kenan Bey çok heyecanlı, çok birikimli ve çok enerjik birisi. Kenan Bey’le beraber çalışan 12 kişi de belki öyle. Fakat Kenan Bey başka bir şey yapmak istedi ve o ortamdı çıktı. O ortam sürdürülemez. Buradaki bütün yaşaların esas amacı, sürdürülebilir ortamlar kurmak. İnsanlar gidince de sürdürülebilecek ortamlar oluşturmak. Diyoruz ki: “Akademik ortamın uluslararası ortamda da test edilmesi gerekiyor.” Bu

mesleğin uluslararası ortamda test edilmesi ve o ortama bağlanmasıyla ilgili bir durumdur. Şu anda da çok övünmüyoruz mimarlık üretimimizden. Bizim mimarlık üretimimiz, meslek üretimimiz, mesleğimizin korunmasıyla ilgili bir aşamadır. Sayın Güvenç’in başında bulunduğu kurumun akademik ortama yayınlarıyla, çalışmalarıyla, araştırmalarıyla katkıları nedir? Uluslararası ortamdaki akademik tartışmaya katkıları nedir? Biz bunu da bilmiyoruz. Mimarlık eğitimiyle ilgili ortamların da düzenlenmesi lazım. Böylelikle belki sizin bölümünüzün de yeniden oturup kendisini örgütleyecek, eğer kanuna bağlanması gerekiyorsa, kanuna ihtiyaç var. Biz de o konuda MOBBİG olarak yardımcı olabiliriz. Bunu sizinle, bir köşeye de çekilip konuşmuştuk hatırlarsanız. Siz dediniz ki: “Ziyaret edin bizi.” Tamam ziyaret edilir, ama bir gövde olarak edilir ve bu kanun çerçevesinde de sizin kurumunuz da akademik olarak varolur.

Eğitim ortamları çok değişik şekilde kurulabilir. İşte sizin gibi çok güçlü kişiliği olan, becerisi, enerjisi olan 3-5 kişi bir araya gelir, bir atılım yaparlar; bir

süre aynı ortamı sürdürürler. Bu bir atölye de olabilir, başka bir şey de olabilir ve 10 yıl da sürebilir. Böyle örnekler dünyada da var. Fakat o birimin, örgütlenmenin bir kolu gidince kalitesini kaybediyor. Akreditasyon olması için o kurumun kadrolarının oluşması lazım ve sürdürülebilir bir eğitim ortamının hem ulusal, hem de uluslararası olarak ispat edilmesi lazım. Yani bu konuda heyecanımızla bir yere varabiliriz; Şöyle: Yapılan şeyi eleştirebiliriz ve bu da yararlı. Tartışılınca bazı kavramlar söyleniyor. Biz onları kaydediyoruz ve kullanabiliyoruz. Biz sürdürülebilir güçlü bir akademik ortam ve bunun ürünlerinin ortaya çıkarılabilmesi için çaba harcıyoruz. Siz birilerini eğitiyor olabilirsiniz ve bunlar çok iyi olabilir. Bu ayrı bir şey. Akademik araştırma olarak, siz o ortamı zaten araştırma ortamı gibi kullanıyorsunuzdur ki; akademik ortamın başka beklentileri de vardır. Onu yerine getirip getirmediğiniz de, sizin dediğiniz çok doğru, bu birim kurulduktan sonra, yetkin olup olmadığı değerlendirilecek.

Son yaptığımız son MOBBİG toplantısında siz de vardınız Mehmet bey. Bazı gruplar dedi ki: “Biz ancak 4 yılı başarırız, 6 yılı başaramayız”. “Tamam, bir problem değil” dedik. Ama “kendi aramızda örgütleneceğiz ve her okulun 6 yıllık eğitim vermesi için mimarlık okulları olarak destek vereceğiz” dedik. Bununla ilgili olarak da hükümetten, devletten taleplerimiz olacak. Bu iş uzun zamanlı bir plan; bugünün, yarının işi değil. Biz bunu 10 yıl içinde başaracağız, ama hep beraber başaracağız. Kenan Güvenç’in yaratıcılığı ve eleştirileri bu yöne giderse hepimiz için çok daha yararlı olabilir. Kendi kurduğu modelin sürdürülebilirliği için, içine kapanan bir halde durmamalı. Bizim geliştirdiğimiz pozisyona çok yakın olduğundan, size İTÜ’nün yazdığı ve yolladığı metni okumak istiyorum:

“1- Mimarlık eğitimi 4 tam zamanlı yıldır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara mimar unvanı verilir.
2- Mimarlık yetkisi almak için;
a) Her yıl Temmuz ayı içinde Üniversitelerarası Kurulun yapacağı ulusal düzeydeki sınavı başarmış olmak veya,
b) Bir üniversitede en az 1,5 yıl süreyle bir yüksek lisans programını bitirmiş olmak gerekir.
A şıkında belirtilen sınavda başarısız olanlar izleyen yıllarda sınava sonsuz sayıda girme hakkını saklı tutarlar. Bunun dışında yapılacak pratik yapma zorunluluğu ve meslek konusunda yapılacak bir yetki sınavı gibi önerilere mimarlık eğitimi anlayışımız nedeniyle olumlu bakamamaktayız” diyorlar. Bu metni imzalayanlar Mine İncioğlu ve Ferhan Yürek. Ne demek oluyor; bizim 6 yıl dediğimize, onlar 5,5 yıl diyor. Yani 2 yıl olarak tanımladığımız süreç 1,5 yıl diyorlar. Gazetelere çıkıp yapılan o açıklamalar aslında yarım yıl içindir. Üstelik: “4 yılı okusunlar, sonra da çıksınlar ve Üniversitelerarası Kurulun yapacağı sınavı alsınlar.” diyorlar. Bu, kurslar çıkacak demek. Ne olacak o sınav? Bu sınav 2 yılda öğretilen yasalarla ilgili bir sınav olacak. Yasalarla ilgili sınava okulda hazırlanmıyorsunuz ve kursa gideceksiniz; çevresel denetimle ilgili şeyin kursuna gideceksiniz. Kısacası Ferhan Yürekli Bey’in yine gazetelere çıkan, sizinle yaptığı şeyin aslında hiçbir şekilde tam operasyonel olmadığını gösteriyor. 23 sayfa yazı var ama işlevsel sonuç hakkında bir bilgi yok.

H. ALİ ULUSOY - Hocam siz söz istemiştiniz.

EMEL AKÖZER - “Mesleki Yeterliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı”nda yer alan mimarlık mesleğini ve eğitimini ilgilendiren düzenlemeler konusunda, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı’nın görevlendirmesiyle, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Haluk Pamir başkanlığında yürütülen komisyon çalışmaları sırasında, Dekan Danışmanı sıfatıyla bilgi edinme fırsatı buldum. Bu konuda yine Dekan Danışmanı sıfatıyla hazırladığım ve Ağustos 2004’te ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığı’na sunduğum raporda özetlenen ve burada da dile getirmek istediğim kişisel görüş ve değerlendirmelerin sorumluluğu bana aittir.
- Mesleki Yeterliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı’yla ilgili tartışmalarda dikkate alınması gereken iki süreçten söz edilebilir.

- Avrupa Birliği süreci
- Avrupa Yükseköğretim Alanı’nın gerçekleştirilmesi süreci (Bologna Süreci)

“Mesleki Yeterliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” Avrupa Birliği süreci içinde iç koordinasyon ve uyumu sağlamak üzere kurulan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği’nin “Türkiye Ulusal Programı” çerçevesinde sürdürdüğü çalışmalar arasında yer almaktadır.’ Taslakta Avrupa Komisyonu tarafından 2002 yılında sunulan “**Mesleki Yeterliliklerin Tanınmasında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi İçin Bir Öneri**” başlıklı metin temel alınmıştır. Bu metin 20 Nisan 2004 tarihli yeni Komisyon Önerisi’yle değiştirilmiş, 18 Mayıs 2004 tarihinde Konsey öneri konusunda siyasi görüş birliğine varmıştır.”
Mimarların iş kurma hakkı ve hizmet sunma özgürlüğünden etkin bir şekilde yararlanmalarını kolaylaştıran tedbirleri de kapsayan, mimarlıkla ilgili diploma, sertifika ya da diğer resmi mesleki ehliyet belgelerinin karşılıklı olarak tanınmasına ilişkin 10 Haziran 1985 tarihli Konsey Direktifi de (“Mimarlar” Direktifi) Komisyon Önerisi içinde birleştirilmesi amaçlanan sektörel direktifler arasındadır.”

- AB yurttaşlarının AB içinde iş kurma hakkı ve hizmet sunma özgürlüğü, AB hukukunun temel ilkeleri arasında sayılmaktadır. **Temel Haklar Şartı’nın 15. maddesi “meslek seçme özgürlüğü ve çalışma hakkı”** çerçevesinde “**her Birek yurttaşının istihdam edilme, çalışma, herhangi bir üye devlette iş kurma ve hizmet sunma hakkını kullanma özgürlüğü**”nü de kapsar”.^{iv} Beceri ve bilgilerin (yeterliklerin) nerede kazanıldığına bakılmaksızın Avrupa iç pazarında bir mesleği icra etme (iş kurma ve hizmet sunma) özgürlüğü daha 1957’de Avrupa Ekonomik Topluluğu’nu Kuran Antlaşmada (Roma Antlaşması) tanınmıştır.^v Ortak pazar, “ayrımcılık yapmama” ve “karşılıklı tanıma” ilkelerine uygun olarak malların, kişilerin, sermayenin ve hizmetlerin serbest dolaşımını öngörür. Meslek sahiplerinin söz konusu temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmesi üye devletler arasında **mesleki yeterliklerin karşılıklı tanınmasını garanti eden kuralların** geliştirilmesini gerektirmiştir.

- **SORUMLULUK SAHİBİ MİMAR:** Yasal temel Avrupa Ekonomik Topluluğu’nu Kuran Antlaşma olan 1985 “Mimarlar” Direktifi’nde tanımlanan ortak yeterlikler çerçevesi, AB yurttaşlarının söz konusu hak ve özgürlükleri, temel hak ve özgürlüklere saygı temelinde ve sorumluluk bilinciyle kullanmalarına olanak verecek bir eğitim altyapısı sağlamaya yöneliktir.

10 Haziran 1985 tarihli “Mimarlar” Direktifi’nde yer alan 11 mesleki yeterlik koşulu Haziran 1996 tarihinde Barselona’da toplanan Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Genel Kurulu’un benimsediği “UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı”nda da mimarlık eğitiminin kazandırması gereken nitelikler olarak tanımlanmış, ancak “Mimarlar” Direktifi’nden söz edilmemiştir. Buna karşılık Mart 2000 tarihli “Politika Konuları: Mimarlık Mesleğinin İcrası” başlıklı belgede mimar olarak kayıt/ruhsat/sertifika hakkını elde etmek için temel koşullar konusunda “Mimarlar” Direktifi kaynak gösterilmektedir. **UIA Mimarlık Eğitimi Komisyonu tarafından hazırlanan 16 Mart 2002 tarihli “UIA ve Mimarlık Eğitimi: Düşünceler ve Tavsiyeler” başlıklı belgede** de Mimarlık Eğitimi Şartı’nda mimarlık eğitiminin kazandırması gereken özel yeterlik alanlarının formüle edildiği belirtilmekte ve 1985 tarihli “Mimarlar” Direktifi’ne de gönderme yapılarak ilgili bilgi ve beceriler sıralanmaktadır.”

- “Mimarlar” Direktifi’nde daha 1985 yılında tanımlandıktan sonra Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) ve Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) tarafından da kabul gören üniversite düzeyindeki mimarlık eğitiminin sağlaması gereken mesleki yeterlikler, ülkemizde ilk kez “Mesleki Yeterliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı”nın 48. maddesinde yasal bir düzenleme içerisinde tanınmaktadır. Türkiye’de mimarlık eğitiminin, ilk kez bu yasayla “düzenlenmiş” bir meslek alanının eğitimi haline gelmesi öngörülmektedir. Mimarlık okullarının söz konusu yeterlikleri, kazandırdıkları güvencesini verecek reformları gerçekleştirebilmeleri, yükseköğretim reformu kapsamında yeni düzenlemeleri de gerektirmektedir.

- Yasa tasarısı tartışılırken dikkate alınması gereken diğer konu, Bologna Süreci’dir. Bologna Süreci 2010 yılına kadar, bir Avrupa Yükseköğretim Alanı’nın gerçekleştirilmesi konusundaki politika kararlarının benimsendiği bir dizi toplantıyla başlamıştır. Bu süreci tanımlayan en önemli dört belge 25 Mayıs 1998 Sorbonne Bildirgesi, 19 Haziran 1999 Bologna Bildirgesi, 19 Mayıs 2001 Prag Bildirisi ve 1819 Eylül 2003 Berlin Bildirisi’dir.”^{vi}

Bologna Süreci’nin başlıca ilkeleri Mayıs1998’de Paris’te imzalanan “Avrupa Yükseköğretim Sisteminin Mimarisinin Uyumlaştırılması Hakkında Sorbonne Bildirgesi”nde bulunabilir. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) tarafından Ocak 1996’da yayımlanan Beyaz Kitap’la ilgili sunuş yazısında, mimarlık mesleği açısından bakıldığında Avrupa’da siyasal kurumların ekonomik sorunlara verdiği

önemle toplumsal ve kültürel sorunlara verdiği önem arasında tehlikeli bir dengesizlik olduğu, gerçekte ekonomik stratejinin toplum hayatının kalitesinde olabilecek en yüksek düzeye nasıl ulaşılacağına ilişkin siyasal, kültürel ve toplumsal değerlendirmelerin ışığında belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.¹⁰⁰ Sorbonne Bildirgesi'ni söz konusu sunuş yazısında dile getirilen soruna siyasal bir çözüm olarak yorumlamak mümkündür:

“Avrupa sürecinde yakın zamanda ileriye dönük son derecede önemli bazı adımlar atılmıştır. Ne denli geçerli olsalar da bu adımlar, Avrupa'nın sadece Euro, bankalar ve ekonomiden ibaret olmadığını unutturmamalıdır: Avrupa, aynı zamanda bir bilgi kıtası olmalıdır. Kitamızı entelektüel, kültürel, toplumsal ve teknik açıdan güçlendirmemiz ve geleceği bu yapı üzerinde inşa etmemiz gerekmektedir. Bu yapı büyük ölçüde

entelektüel, kültürel, toplumsal ve teknik boyutlarda, gelişmede merkezi bir rol oynamayı sürdüren üniversiteler tarafından şekillendirilmektedir.”

Bildirge'de Avrupa'da ilk üniversitelerin doğduğu dönemde, öğrencilerin ve akademisyenlerin serbestçe dolaştığı ve Avrupa kıtasında bilginin hızla yayıldığı hatırlatılmaktadır. Oysa 21. yüzyılın eşiğinde, pek çok öğrenci ulusal sınırların dışında bir süre öğrenim görme olanağı bulamadan, mezun olmaktadır. Bildirge'de imzası olan ülkelerin eğitim

bakanları, eğitim ve çalışma koşullarında önemli değişikliklerin yaşandığı bir dönemde, öğrencilere ve bütün topluma “mükemmelliğe ulaşabilecekleri alanı, arayıp bulabilmeleri için en iyi fırsatları sunan bir yükseköğretim sistemi” borçlu olduklarını belirtmektedirler. Amaç, farklılıklara saygı duyan, buna karşılık dolaşımı ve yakın işbirliğini kolaylaştıran bir öğretim ve öğrenim çerçevesi geliştirmek ve bu konuda mevcut engelleri kaldırmaktır. Bunun için “**anlaşılabilir**” ve “**karşılaştırılabilir bir sistem**” gereklidir. Uluslararası düzeyde karşılaştırmaya olanak veren ve lisans ve lisansüstü olmak üzere iki kademeli eğitime dayanan bir sisteme, aynı zamanda bu sisteme özgünlük kazandıran ve esneklik getiren kredi ve dönem uygulamalarına bu bildirgede yer verilmektedir. Öğrencilerin çok çeşitli programlardan yararlanabilmesine, farklı dillerin öğrenilmesine ve yeni bilgi teknolojilerini kullanılabilmesine olanak veren bu sistem, “yaşam boyu öğrenme” ve çok disiplinli çalışmalar için gerekli altyapıyı da sağlayacaktır.

19 Haziran 1999 Bologna Bildirgesi'nin imzalanmasından iki yıl sonra yükseköğretimden sorumlu Avrupa Bakanları ilerlemeyi gözden geçirmek ve yeni hedefler ve öncelikler belirlemek üzere bu kez Prag'da toplanmıştır. Prag Bildirisi'nde 2010 yılına kadar Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın kurulması hedefi yeniden teyit edilmiştir. Bakanlar, hareketliliği destekleme gayretlerinin öğrencilerin, öğretim görevlilerinin, araştırmacıların ve idari görevlilerin Avrupa Eğitim Alanı'nın demokratik değerlerinden, kültürlerin ve dillerin çeşitliliğinden ve yükseköğretim sistemlerinin çeşitliliğinden yararlanması için sürdürülmesi gerektiğini de yeniden teyit etmişlerdir. **Prag toplantısının Türkiye'de yükseköğretim için önemi, Türkiye'nin de Avrupa Yükseköğretim Alanı'na katılma başvurusunun bu toplantıda kabul edilmesidir.**

Prag toplantısı'ndan sonra 33 Avrupa ülkesinin yükseköğretimden sorumlu Bakanları 19 Eylül 2003'te Berlin'de toplanmıştır. Berlin Bildirisi'nde Bologna Süreci'nin toplumsal boyutu üzerinde durulmaktadır. Yükseköğretimin kamusal bir hizmet ve kamusal bir sorumluluk olduğu hatırlatılmakta ve uluslararası akademik işbirliği ve alışverişlerde akademik değerlerin egemen olması gereği vurgulanmaktadır. Berlin'de tanımlanan yeni eylem alanı, bilgi temelli toplumun iki ayağı olarak görülen Avrupa Yükseköğretim Alanı ve Avrupa Araştırma Alanı arasında daha yakın bağlar kurmak ve tüm Avrupa'da araştırmayı yükseköğretimin bütünleşik bir parçası haline getirmek için **yükseköğretimde üçüncü kademe olarak doktora çalışmalarını** desteklemektir.

Bologna Süreci içinde Avrupa yükseköğretim derecelerinin dünyanın her yerinde anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir olmasının yanı sıra, tutarlı kalite güvencesi ve akreditasyon/belgelendirme mekanizmalarının sağlanması, bilgilendirmenin artırılması ve **ortak bir yeterlikler çerçevesinin** geliştirilmesi gerekli görülmektedir.

- **Bu süreç içinde de ortak bir yeterlikler çevresinin geliştirilmesinin esas amacı**

yükseköğretimde temel hak ve özgürlüklere dayalı bir sistemin yaratılmasıdır. Bu amacın gerçekleşmesi kuşkusuz ulusal Yeterlikler Çerçevesi'nin temel hak ve özgürlüklerin ve bunların dayandığı insan değerinin bilgisi ışığında geliştirilmesine bağlıdır. Öğretim ve araştırmanın hedeflerinin belirlenmesinde ve bu hedeflerle uyumlu içeriklerin ve yöntemlerinin geliştirilmesinde temel hak ve özgürlüklere saygı ve bunlara dayanan etik mevzuat ve sözleşmelerin bilgisi, AB Temel Haklar Şartı'nın 13. maddesinde, “sanat ve bilim özgürlüğü” kapsamında yer alan “akademik özgürlük”ten yararlanmanın getirdiği bir sorumluluk ve görevdir.

- Avrupa Eğitim Alanı'nın inşasına, ortak bir Yeterlikler Çerçevesi'nin geliştirilmesine karşı çıkan ya da kuşkuyla yaklaşan kişi ya da toplulukların, çoğu zaman bu süreç içinde ulusal kimliklerin ve halkların kültürel çeşitliliğinin ve geleneklerinin kaybolacağı iddiasından yola çıktıklarını söylemek yanlış olmaz. Bunun sonuçlarından biri “Avrupa boyutu”nun göz ardı edilmesi ve Bologna Süreci'nin gerektirdiği reformları gerçekleştirmek yerine yüzeysel ve göstermelik düzenlemelerle yetinilmesidir. Şubat 2004'te gerçekleştirilen 7. Avrupa Öğrencileri Toplantısı'nın Genel Raporu'nda, bazı ülkelerin ders programlarını öğretim hedefleri ve öğrenci merkezli yeni yaklaşıma göre baştan sona yeniden yapılandıkları, buna karşılık bazılarının örneğin görünüşte Bologna modeline uysun diye mevcut programları ikiye bölüp farklı adlar vermekle yetindikleri belirtilmektedir.¹⁰¹ Bu, Bilgi Avrupa'sı düşüncesinin gerçekleşmesinin bir zihniyet değişikliği gerektirdiğini ve bunun da zaman alacağını göstermektedir.

SELAHATTİN ÖNÜR - Sanırım şu ana kadarki konuşmacılar genel tabloyu çok iyi bir şekilde çizdi. Avrupa'daki gelişmelerle ilgili, temelindeki zihniyet olsun, ne anlama geldiği olsun, Sayın Emel Aközer iyi bir şekilde ortaya koydu. Sayın Haluk Pamir son bir yıl içerisinde yapılan çalışmaları, konunun ortaya çıkış nedenlerini ve yapılması gerekenleri de geniş bir şekilde anlattı. Sayın Mehmet Bozkurt da Mimarlar Odası'nın görüşlerini belirtti. Tabii kişiler arasında, farklı gruplar, farklı ortamlardan gelenler arasında muhakkak ki görüş farklılıkları olacaktır. Fakat temelde gördüğümüz kadarıyla, genel bir ortaklık var görüşlerde ve bu çok önemli. Bu durum, üniversite ve meslek ortamı arasındaki yakınlaşma açısından da çok sevindirici. Bence ortaya konulan farklılıklar çok önemli farklılıklar değil. Bu farklılıkları, sadece bu konuları henüz gündeme alan Türkiye ortamında değil, Avrupa'daki ortamlarda da görüyoruz. Mimarlık açısından Türkiye'deki durum, aslında Avrupa Birliği'ne girmek ile ilgili bir durum değil. Ben 70'li yıllardan beri, içinde bulunduğum akademik ortamda ve toplantılardaki konuşmalarda, eğitimle ilgili hep benzer konuları tartıştığımı hatırlıyorum. “Biz kimi yetiştiriyoruz; bu eğitimimizin ürünü nedir ve hedefleri neler olmalı?” Bu sorular hep havada dolaştı ama cevapları hiçbir zaman net bir şekilde ortaya konulmadı. Sanıyorum bu sorular, pratikte

birçok yaklaşımı da etkilemiştir; çünkü en azından insanlar bu soruları düşünme fırsatını bulmuştur. Bu tartışmalar, özellikle 1980'li yılların ortasından itibaren, okullar arasında da sürmeye başladı. Özellikle İstanbul'da toplanılırdı ve yine bu mimarlık eğitiminin dönüşümü konusu görüşülürdü. Bunun gerekçeleri vardı, çünkü çoğu kimse okulların 4 yıllık eğitim sonunda verdiği diplomanın bir yetki verme belgesi olabileceği konusunda iç rahatlığıyla konuşamıyordu. Belgeyi aldıktan sonra ne yapılacağı konusunda, üniversite ne yapar, meslek odası ne yapar konusunda sorular yine vardı. Staj, sınav gibi mekanizmalar eğer konulacak olursa, bunlar nasıl yürütülecek, kim yürütecek soruları hep gündemdeydi. Karşılıklı güvensizlikler de vardı. Üniversitelerin Oda'yla, Oda'nın üniversitelerle düşünsel alışverişi çok yüzeysel kalabiliyordu. Bugün de giderek derinleşerek ortaya çıkan bir durum var ve o da, Sayın Haluk Pamir'in bahsettiği yasa boşluğudur. Yasalarla ilgili olarak bu ortamın kendi haklarını ve sorumluluklarını takip etmedeki zafiyetleri söz konusudur. Bunların dışında, mesleğin tanım olarak bir boşluk taşıdığı görülmektedir. Sanırım bu boşluk, sadece mimarlık ortamında değil. Toplumda mimara ilişkin oluşan imajla, mimarların kendileri hakkında düşündükleri imaj arasında çok büyük farklılıklar var. Bunların farklılığın en önemli nedeni, mesleğin parçalanmış olması. Sorumlulukların tanımlanmamış olması, yasanın olmaması, bunlar hep bu parçalanmaya, bu tanımdaki eksikliklere neden olan sebepler olarak saptanabilir, düşünülebilir. Bir başka faktör de, mimarlık okullarının hazır olmadan, çok süratle artması. Türkiye'nin her tarafında politik bir seçim olarak; politikacıların seçimi, her zaman halkın istedikleri, arzu ettiklerinin yerine getirilmesi yönünde oluyor. Buraya kadar doğru bir yaklaşım olabilir. Ama her ilde bir üniversite açılması, bu üniversiteden her türlü alanda eğitim vermesinin istenmesi, insan kaynağı bakımından, fizik kaynakları bakımından eksikliği olan okulların ortaya çıkmasına neden oluyor. Bu okulların bazılarında, çeşitli şekillerde, birtakım finansal desteklerle, insan kaynağının yetiştirilmesiyle ilgili bazı yöntemlerle, birtakım iyileşmeler olabilmektedir. İçinde olmadan, gerçekten şartları hissetmek, tam olarak sorunları saptamak zor. Ancak o okullarda eğitim veren kişiler anlattığında ve kendi deneyimlerini ortaya koyduğunda ortaya çıkan bilgilerle birtakım sorunları anlayabiliyoruz. Sayın Kenan Güvenç'in sözünü ettiği, bu koşullarda olan bir okulun çıkış için özgün bir yöntem arayışı sonucu ortaya koydukları, bir modelin bir şekilde bu ortama sunulması, arkasında durulması ve bunun bir savunusunun yapılması. Tabii, ben buna savunı demeyeceğim, eğer gerçekten somut durumlarla karşılaşıldığı zaman, insanlar yaratıcı bir şekilde bazı yöntemler oluşturabiliyorlarsa, bu çok değerli bir şey. Ama onun dışında bu eğitimin ve pratiğin sürekliliği açısından, sürdürülebilirliği açısından, birtakım sorunlar belirlenmeye başladığı zaman, bu sadece çok genelleştirilemeyecek bir özel durum olmaktan öteye gidemiyor. Haluk Pamir'in yaptığı eleştiriye katılıyorum. Bu şartlar altında çok özgün bir çıkış

yapan bir okul olabilir, birtakım sorunları o yöntemlerle aşıyor olabilir; ama bunun kalıcılığı ve sürdürülebilirliği konusunda kuşkuyla giderilemiyorsa, bu genelleştirilemeyecek bir örnektir.

Aslında bizi bir araya getiren konu, Avrupa Komisyonunun direktifi sonucu ortaya çıkan durumdur. 2001 yılından beri biz, MOBBİG toplantılarında, Avrupa yükseköğretim alanıyla ilgili reformu izliyoruz. Sorbonne Deklarasyonu ile başlayan, Bologna, Prag ve arkasından geçtiğimiz yıl yapılan Berlin toplantıları ile süren Bolonya sürecinin altına Türk Hükümeti de imzasını atmıştır. Yükseköğretim alanı, kendi içerisinde bazı felsefeler, bunun yanı sıra ele alınması gereken konular konusunda açık birtakım direktifler ve ortak verilen bazı kararlar taşımaktadır. Üç payanda var: eğitimin iki etaplı (“cycle”) olması, eğitimin kalitesinin değerlendirilmesi, kalite güvencesinin sağlanması; bir de hareketlilik. Hizmetlerin dolaşımı daha çok mesleki bir ortamdaki dolaşım olarak tanımlanabilir. Fakat, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin dolaşımı eğitim süresindeki bir dolaşım ki, bu da çok önemli. Tabii, dolaşım konusunda getirilen düzenlemenin, eğitimin kademelenmesi ve yıllarıyla ilgili düzenlenmesiyle çok yakın ilişkisi var. Burada bir benzerlik, tutarlılık olması lazım ki, bu hareketlilik olabilsin. Şu anda yapılan hesaplara göre, Avrupa’da sağlanabilen dolaşım, öğrenci sayısının yüzde 5’i ve önümüzdeki yıllarda “dolaşan” öğrenci sayısı 12 milyona çıksa bile, bu yüzdeyi aşamayacağı konusunda bir hesaplama var. Dolayısıyla, A.B.D.’de olduğu gibi, sanal kampuslar yaratılmasının belki çok daha etkili olabileceği düşünülmekte; yani enformasyon teknolojisi aracılığıyla mobilite, sanal mobilite, çok daha önemli bir düzeye gelebilecektir. MOBBİG toplantılarında, yükseköğretim alanıyla ilgili gelişmeleri her toplantıda ele aldık, neler olup bittiğini izlemeye çalıştık. Bizi en çok ilgilendiren tarafı da, eğitimin süresiydi. Bolonya sürecinden de biliyorsunuz, eğitimin 5 yıl olması için YÖK’e önerimiz oldu. Uluslararası mimarlık camiası, meslek odaları ve eğitimle ilgili dernekler, kurumlar hatta Avrupa Birliği’nin, Avrupa Komisyonu’nun kurmuş olduğu komitenin öngördüğü 5 yıllık bir eğitim süresi ve 2 yıl staj bir referans oldu. Bu referansı birçok ülkedeki mimarlık okulları hemen hemen istisnasız benimsedi. Altına imza atılan Bolonya süreci ile ilgili hususlar üniversitelere yansıtılmadı. MOBBİG olarak, süreçte imzası olan Türkiye Hükümeti tarafından, Yüksek Öğretim Kurulu aracılığıyla, belki bu iki devreli (“cycle”)(3+2) yüksek öğretimin mimarlık okullarında 5 yıl süreklilik taşıyacak şekilde düzenlenmesinin gerçekleştirilmesi için çalışmamız gerektiğini saptadık. Bu çalışmalar sürerken YÖK’ten herhangi bir tepki gelmedi. Dolayısıyla, biz daha çok kendi kendimize konuşuyorduk. Meslekte yeterlilik ve hizmetlerin serbest dolaşımı konusu gündeme geldiğinde, bunun gerektirdiği eğitim boyutu birdenbire bizim çalışmalarımızın ve isteklerimizin gerçekleşmesi için bir yol açtı. Sonunda ortaya çıkan, 3+2 değil de, 4+2’li bir model oldu. Bu tabii ki, Türkiye’deki mevcut koşullar ve üniversitenin genel olarak 3+2’yi, daha doğrusu Yüksek Öğretim Kurulunun 3+2’yi kabul etmemesinden de kaynaklanan bir sonuç; bu

gerçeği de göz ardı edemezdik. Askerlik konusu bile gündeme geldi, “3 yıl sonunda lisans diploması alınınca ne olacak” gibi. Dolayısıyla, üniversite dışındaki ortamların da böyle bir değişime adapte olması gerekir. Yasaların da buna göre düzenlenmesi gerekir. Bunlar olmadığı takdirde, büyük sorunlarla karşılaşabileceği gerçeği karşımıza çıktı. Çok yakın zamanlarda, Eylül’ün başında, yedincisi yapılan Avrupa Mimarlık Okul Başkanları Toplantısı’na katıldım. Şu anda Avrupa’daki bu uygulamaya geçmiş olan okullarda 3 yılı bitirip de, lisans derecesi alanlar var. 3 yıl sonra mezun olanlar için biz nasıl bir meslek tarifleyeceğiz? gibi sorular soruldu. Hâlbuki böyle bir tarif yapmak okulların işi değil; 3 yıl sonunda alınan bir lisans diplomasının herhangi bir yetki vermeyen belge olduğu, akademik bir derece olduğu konusu, daha önceki toplantılarda alınan ilke kararlarında zaten vardı. Bunların profesyonel hayatta nasıl bir meslek erbabı olacağı konusundaki tartışmalar, geriye bir dönüş gibi yansıdı ve doğrusu üzüldüm. Bunun böyle olabileceği de muhtemeldir, yani çok da şaşırtıcı olmamalı. Aslında öngörülmüş olan reform süreci 2010 yılını hedeflemiştir. Dolayısıyla, 2010’a kadar muhakkak ki adaptasyonlar, birtakım denemelerden çıkan sonuçlar olacaktır. Onun için Türkiye’deki uygulamanın, değişmez bir yasa ile belirlenmesi çok sakıncalı olabilir. Yasada öyle bir madde olmalı ki, bu gerçeği açıkça belirtmeli. Bu süreç, bütün Avrupa’da 2010’a kadar sürececek olan bir süreçtir. Bizim kendi deneyimlerimizden ve diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanarak, yapılması gerekenlere belki zaman içinde ayrıca karar vermemiz gerekebilir. Dolayısıyla, bu yasadaki maddelerde yapılabilecek değişimlerle ilgili bir uyarının, esnekliği getirmekte büyük yararı olur diye düşünüyorum. Bu arada bir başka konudan söz etmek istiyorum. Avrupa Komisyonu’nun “Tematik Ağlar” diye bir birimi var. Avrupa Komisyonu’ndan finansal destek alan bu birimden beklenen; ülkelerin, meslekleriyle ilgili kriterleri kendi aralarında oluşturmaları; araştırmalarla daha yakın ilişki kurmaları; toplumla disiplin arasındaki bağlantının güçlendirilmesi; bunu yaparken de Avrupa ülkeleri dışından kişilerden de yararlanabilmesi ve daha da önemlisi, okullar arasındaki eğitimin ayarlanması (“tuning”) yönünde çalışmaları var. Bu ayarlama (“tuning”) ile güdülen amaç: bir eğitimden geçen öğrencinin edinmiş olması beklenen bilgi ve becerilerin ne olduğunun saptanmasıdır (“learning outcomes” and “competences”). Dolayısıyla, okullardan birtakım bilgilerin gelmesi gerekiyor. Bu çerçeve içerisinde Avrupa Mimarlık Eğitimi Derneği (EAAE) nin de desteğiyle “Avrupa Mimarlık Okul Başkanları Ağı” diye bir tematik ağ kuruldu ve Avrupa Komisyonu tarafından destekleniyor. İki senedir çalışmalarını yürütüyor. Geçen yıl ve bu yıl düzenlenen birtakım anketler oldu. Anketlerle amaçlanan, araştırmada olsun, eğitimde olsun, profesyonel yaşamla ilişkili eğitimin boyutları olsun, okulların ne tür bilgi ve beceriler verebildiklerini ortaya koymalarıdır. Bilgi toplanacak ve bu bilginin sonuçları da paylaşılabilecek. Gerçekten ne kadar sağlık sonuçları olur, bilinmez,

ama en azından iletişimin daha çok artmasına yardımcı olacağı, birtakım bilgilenmelerin daha çok olmasına yardımcı olacağını tahmin edebiliyoruz. Sayın Mehmet Bozkurt’un stajlarla ve eğitimin süresiyle ilgili söylediği birkaç şey vardı. Şu çok önemli: 3+2 olsun, 4+2 olsun veya 5 yıl olsun, 6 yıl olsun; 5 veya 6 yıl olan ve arada lisans diploması vermeyen bir programı herkes sorgusuz kabul ediyor. Fakat 3+2, 4+2 gibi bir etaplaşmadan bahsedilince, sorunlar ortaya çıkıyor. Aslında düşünürken, bu artı konusunun bir süreklilik içermesini kesinlikle akıldan çıkarmamak gerekiyor. Bu 3+2’ler, 4+2’lerin aslında bir esneklik, öğrenciye belli kanallara ayrılması bakımından sağlayabileceği bir esneklik olarak görmek doğru bir yorum olacak. Bu modelin kesintili olarak algılanmasını yaratacak bir pekiştirmeyi sakıncalı görüyorum. Stajla ilgili olarak: bir okuldaki mezun olduktan sonra bir kişi staj yapacaksa, bunun süresi 2 yıl olsun diye bir öneri var. Oda’nın, eğitim süresinde yapılan stajın bu süreyi kısmen azaltabileceği konusunda bir kanaati olursa, o zaman buna 2 yıllık bir süre içerisinde yer verilebilir. Ama Oda’nın, genel olarak stajların, bütün okullar için benzer bir şekilde örgütlenmesi konusuna girmemesinde büyük yarar var. Her okulun kendi inisiyatifiyle bunu geliştirmesi, farklı deneyimler açısından çok daha yararlı olabilecektir. Ama Oda’dan beklenebilecek şeyler de var; özellikle öğrencilerin gerek yurtiçi, gerek yurtdışında katılacakları staj yerlerinin niteliği ve bu stajlara imkân sağlanması konularında bir meslek kuruluşu olarak yardımcı olabilir. Diğer bir tartışma da, ortaöğretimde mimarlık alanına bir ilgi, yönelme sağlayacak yaklaşımlar konusudur. Burada, yine Avrupa Birliği çerçevesinde Avrupa Komisyonu’nun bir programı olan ve ortaöğretim için öğretim elemanı yetiştirmede destek sağlayabilen Comenius Programı’ndan yararlanılabilir. Bu konuya belki pilot bazı okullarla başlayıp, sonrasında ortaöğretimdeki öğretim elemanlarının eğitilmesiyle ilgili bir programdan yararlanarak, bir çalışma başlatmak ve bunu zaman içerisinde ortaöğretimde daha da yaygınlaştırmak iyi olabilir. Mesleğin parçalanması konusu ile ilgili olarak bütünleştirme yöntemleri aranabilir. Meslek alanının tanımlanması, meslek yasasının çıkması buna çok yardımcı olacaktır. Doktora konusu, Avrupa gündemine, üçüncü bir evre olarak geçen sene Berlin toplantısında girdi; Avrupa A.B.D.’de varolan uygulama biçimleri ile yeni tanıştırıyor. Biz çok önceden tanışmıştık, onun için bize çok yabancı değil. Doktora konusu çok yoğun bir şekilde araştırma çerçevesinde tartışılmaya başlandı. Mimarlık alanında birdenbire zıt fikirler ortaya çıkmasına sebep oldu. Şu anda bir grup hâlâ, tasarımın aslında bir araştırma alanı, araştırma aracı olduğunu söylüyor, başka bir grup da, bunu kabullenmiyor. Sanıyorum bu tartışma, akademik dünyada üzerinden rahatlıkla gelinebilecek bir husustur. Hiçbir araştırma içermeyen bir tasarımın çalışması düşünülemez; ama tabii ki, onun dinamiği, etmenleri, salt araştırma çalışmasından da farklıdır. Salt araştırma alanında bile çok farklılıklar var. Teşekkür ederim.

H. ALİ ULUSOY - Teşekkür ederiz. Buyurun.

MEHMET EMİN TUNA - Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölüm Başkanı

Ben söze şöyle başlayayım: Mimarlık öğrencilerine ben şunu söylüyorum: “Siz ölümsüzleşmek istiyor musunuz? O halde iyi bir mimar olun, çok çalışın, çok çalışın” diyorum. Mimarlık öyle bir meslek ki, hem eğitimi çok yorucu, hem de mezuniyet sonrasında da çok çalışmayı gerektiren bir meslek, bunu birebir yaşayarak biliyor ve görüyoruz. Mimarlık eğitiminde, ülkenin geleceği bakımından da, önemli olan nokta, en iyi öğrencileri mimarlık eğitimine almaktır. Bence, toplumun en kaliteli, en yüksek, yani başka anlatımla en iyi öğrencileri, birinci tercihini mimarlık üzerine yapmalı, Mimarlar Odası ve üniversiteler işbirliği halinde, bunu sağlamak zorundayız. Çünkü mimarlık mesleği diğer mesleklerden çok farklıdır. Bu mesleğin ayrıcalığı vardır ve buna göre de öğrencilere imkânlar tanınması lazımdır. Mimarlar Odası, mimarlığın, toplumun birinci tercihi haline gelmesi için ne yapılması gerekiyorsa, onu yapmalıdır. Bu noktada ne yapılabilir? Örneğin ben Kültür Bakanlığı nezdinde girişimde bulunacağım. Amacım, “özel, ayrıcalıklı” burslar temin etmektir. Bu senenin üniversite giriş sınavlarını incelediğimiz zaman, İstanbul’daki bir mimarlık okulundaki puanlamaya bakıyoruz, bursluyla bursuz arasında 80-90 puan fark var. Burslu olduğu zaman, o üniversitenin sırası yukarılara tırmanmış. Demek oluyor ki, toplumun burs konusunda tercihi çok önemlidir, bu mimarlık için çok önemlidir. Kültür Bakanlığıyla görüşülüp bütün mimarlık okullarında, mimar olacılara burs temin edilmesi şarttır. İkincisi; Mimarlık Kanun Tasarısının çıkarılması kaçınılmazdır. Şu an bir kanun var, 1938 yılında çıkarılmış, mühendis ve mimarların nasıl çalışacağı, ne yapacağını tarifleyen bu yasa bugünün şartlarının çok gerisindedir. Ben aynı zamanda, Deprem Şurasında Eğitim Komisyonu Başkanıyım. Orada 7 komisyon var; biri de Eğitim Komisyonu. Bu komisyonun bir görevi de, mimarlık ve mühendislik alanında yetkin olarak ne yapılmalı sorusuna cevap bulmak. Bu komisyonun çalışmalarını göre, gerek mühendislik, gerekse mimarlık mesleğinde yetkili olmak isteniyorsa, bu kişiler, 3 sene mesleğini icra edecek daha sonra bir sınava girecek ve eğer başarılı olursa yetkinliği olacaktır. 3 yıllık süre, genel bir yaklaşımdır. Bu düzenleme “bizim üniversitelerimiz, 4+2 mi olsun, 3+2 mi olsun?” sorusunun cevabı değildir. Türkiye’nin gerçekleri itibarıyla, ve diğer meslek alanları arasındaki dağılım açısından, eğitimin esasta 4 yıl olmasının zaruret olduğuna inanıyoruz. Çünkü bütün meslek alanlarında, 5 yıla göre düzenleme yaptığımız zaman, yeni uygulamalar bir faydayı ifade eder. İstanbul Teknik Üniversitesi geçmişte mimarlık bölümünün eğitim süresini, kısa bir dönem için 6 yıla çıkardı ve sonra vazgeçti. 6 yıl okumak isteyen insan sayısı azaldı; süre uzadıkcı öğrenci talebi azaldı. Bu nedenle, bütünü çözmeden, içinden bir birini çekip, düzeltmenin doğru olmadığına inanıyorum. Yasalar bütüne şamildir, herkesi ilgilendirir. Ancak bütün okulların bu yasalara bir anda tabi olması

beklenemez. Bazı taşra üniversitelerinde, bölgesel imkânlarla, bölümlerin çok güçlendiğini biliyoruz. Yakın tarihte bizim bölümden bir üniversiteye üç hoca transfer oldu. Transferlerin yapılabilmesi mümkün, biz de izin veriyoruz. O şehrin, o üniversitenin çocukları da bizim çocuklarımız. Biz hiçbir üniversiteyi bir diğerinden ayrı görmüyoruz, ülke bir bütün olduğuna göre, herkesin iyi yetişmesi lazımdır. Ancak bugünkü imkânlar dahilinde, diyelim ki kişi mevcut imkânlarla yeterince bilgi alamamışsa, 4 yıl eğitimle diplomayı aldıktan sonra, tıpta olduğu gibi, uzmanlık sınavı gibi bir yetkinlik sınavına girecektir. Bunun için de bizim bu tasarımıımızda Oda, devlet ve üniversite işbirliğiyle oluşan bir kurum öngörülmüştür. Bugün için yaklaşık 400 bin kişiyi ilgilendiriyor bu yasa, yalnız mimarları ilgilendirmiyor, çok önemli bir yasa. Eğer bu yasa kabul edilirse, yetkin mühendislik, yetkin mimarlık yapanları da ilgilendiriyor. Tabii bunun, şartları,

altlıkları, başlıkları, içerikleri ayrıca yönetmeliklerle düzenlenecek, ama önce bir taslak yasanın çıkarılması gerekiyor. Bugün 4 yıllık mezun olan bir üniversite öğrencisi, herhangi bir üniversiteden 10 yıllık, 30 yıllık bir mühendis veya mimarla eşdeğer haklara sahip oluyorsa ve bunda da bir sıkıntı varsa, dünya da bunu kabul etmiyorsa, burada yanlış bir işleyiş var demektir. Bütün uygulamalarda, 4 yıllık eğitimden sonra, bir mühendis veya mimarın dünyanın hiçbir yerinde bir iş bulması mümkün değildir. Onun için bir yetkinlik olayını herkes kabul ediyor. Bu durumda bu eğitim “asgari kaç yılda olur?” sorusu gündeme geliyor. Görüşümüze göre, eğitimde bir kere 4 yıl esas alınmalıdır. Öğrencilerin okullarda eğitim görmesi tamam ama mesleki pratik de çok önemli. Bir aylık bir stajla öğrencinin bir şeyler öğrenmiş olmasını beklemek doğru değil, Mimarlar Odası da bunu beklemiyor. Eğer yetkinlik olsa bile, staj kurgusunun aynen devamından yanayız. Ancak, staj yeri bulma imkânımız maalesef çok zor. Hele bu geçtiğimiz kriz döneminde çok zorlandık, 1 aylık stajyerler için bile yer bulmakta

zorlandık. Özellikle mimari bürolarda işsizliğin had safhada olduğu bir dönemde, öğrenciler sıkıntıya düştüler. Onun için staj konusunda da benim söyleyeceğim; gerçek staj belki daha fazla olmalı ancak, biz 1 aylık stajları da mesleğe yararlı olarak görüyoruz, Bu yetkinlik olayı olduktan sonra, artık 9 ay, 10 ay gibi stajın kendi kendini yetiştirecek anlamında olduğu için, gerekmediğine inanıyorum. Yasa çıktığında, “Anayasaya aykırı” diye biri iptal ettirirse ettirir. Bölümler arasında bir bölümün aleyhine bir yasa çıkmaz, o bölüm o yasaya kendini uydurmaya çalışır. Bizim düşüncemiz gibi yasa da çıkmayabilir, bizim beğenmediğimiz şekilde çıkabilir. Mecliste en son dakikada bir bakılır mahzurları var, eksikleri var, bunlar düzeltilebilir. Yasa çıkıyor diye feryat etmenin de bir anlamı yok. Yasa mutlaka çıkarılmalı. Haluk Bey’in çalışmalarını takdirle karşılıyorum, Bu toplantı ile bazı şeyleri öğrendim. Okumadım tabii ama buradaki anlatımdan anladığım kadarıyla, Odanın, gayet başarılı çalışmaları var. Bu konunun incelenmesinin, mimarlık mesleği lehine olduğunu ve mimarlık mesleğinin toplumda saygınlığını kazanması için çok önemli adımlar olduğuna inanıyorum. Benim söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ederim.

H. ALİ ULUSOY - Teşekkürler. Buyurun.

MURAT ARTU -Serbest Mimarlar Derneği Ben 4 yıllık bir mimarlık fakültesini bitirdim. Mimarlık fakültesini bitirdiğimde, bana mimarlıkla ilgili bir nosyon verdiler ve en önemlisi mesleğimi sevmeyi öğrettiler. Bugün büroda birini işe alacağım zaman, sorduğum soru, “Ne biliyorsun?” değil, “Mesleğini seviyor musun?” oluyor. Bize üniversitede bina yapmayı değil, konuya yaklaşmayı öğrettiler. Dolayısıyla, bu artık 4+2+4 mi olur, 4+3+3 mü olur, o kadar önemli değil. Ama mimarın aldığı yetkiler nedeni ile eğitim ve eğitim sonrası için gereğinin yapılması lazım. Bir başka düzenlemenin daha yapılması gerekiyor. Türkiye’de Mimarlık Bölümleri’nde eğitim veren öğretim üyelerinin pratik yapma olanakları yasal olarak ellerinden alınmış durumda. Ameliyat etmeyi öğreten bir operatör, hiç ameliyata girmemeli gibi bir yasa var. Bu uygulama derhal değişmeli, büyük sakıncaları var. Haluk Bey’in söylediklerine katılıyorum, “Hedef mimarlık yasası” dedi. Ama şöyle bir durum var; yasa bir sonuçtur. Hedef; **mimarlıktır**. “Mimarlık mı, mimarlar mı?” diye bir kargaşa da olabilir. Hiç yok, hedef mimarlıktır. Mimarlar mimarlığın en büyük düşmanıdır. Denetlenmemiş, yetiştirilmemiş, uygun şartlara gelmemiş mimarlar, mimarlığın en büyük düşmanlarıdır. Bu çerçevede mimarlık mesleğinin Türkiye’de yasal bir tanımı yok. Ortada mimarlık diye bir kavram var, fakat mimarın hiçbir tanımı yok. Bu tanım olmadan, bizim burada “Bu sözleşmelerle, şartnamelerle, şöyle bir yasa çıksın” diye yaptığımız her tartışma havada yüzüyor. Derhal bir mimarlık yasası çıkmalı ve mimarın yetki sorumluluk alanları ve mimarlığın tanımı yapılmalı. Bu tanım yapıldıktan sonra, mimarlıkla ilgili düzenlemeler gelebilir. Yine, böyle bir yasa yapılacağı zaman, buna sahip çıkacak ve yasayı hazırlayacak bir Bakanlık gerekir. Bu Bayındırlık Bakanlığı veya Kültür Bakanlığı

değildir. Bayındırlık Bakanlığı ancak mühendislik disiplinleri ile ilgili düzenlemeleri yapabilir. Olması gereken üçüncü şey, Mimarlar Odası’nın TMMOB’den ayrılması, bağımsız bir kimliğe kavuşması ve kendi içinde reorganizasyon yapmasıdır. Bugün burada “meslek parçalanıyor” diye konuşuluyor. Parçalanacak, daha da fazla parçalanacak, bunda o kadar yanlış bir taraf da görmüyorum. Hızla değişen bir çağ içinde yaşıyoruz. Güvenlik çok önemli bir parametre olmaya başladı, paralel olarak yangın keza. Aynı zamanda, işletmeler çok karışık hale gelmeye başladı, malzeme seçenekleri arttı. Eskiden bir tesisat projesi pis su, temiz su, ısıtma konularını kapsardı. Oysa içinde yaşadığımız şu ana bakın. Aynı şey elektrik projesinde de var. Bütün bu disiplinlerin organizasyonu mimarın elinden geçiyor. Örneğin; güvenlik mimarı diye bir ihtisas bir branş olacak. Tesisatı, elektriği, malzemesi, fiyatları ve teknolojisini ile hergün yeniden araştırılması gereken bir ihtisas alanı ortaya çıkacak. Hergün öğrenmek gerekiyor ve her diplomalı mimar bunu yapamaz. Sadece bir kişinin yapabileceği veya üniversitede öğretililecek şeyler de değil. Üniversite size, bu bilgilere ulaşma yollarını öğretmek üzere var. Öğrenmeyi öğrenmek adına çıktığınız bir noktada, bunları yapmaya başlayabilirsiniz. Teşekkür ederim.

H. ALİ ULUSOY - Çok teşekkürler. Buyurun.

TONGUÇ AKIŞ -Erciyes Üniversitesi Yozgat Mühendislik Mimarlık Fakültesi Araştırma Görevlisi Aslında eğitimin temelinde üniversite yatıyor, biraz üniversite üzerinden bir şeyler söylemek istiyorum. Kendi pratiklerimi şu an aktarmanın pek bir yararı yok. Nasıl bir kurumdan bahsediyoruz, tarihsel olarak nerede duruyor bu kurum, aslında nereye gidiyor ve bu yasalar, bu AB süreci ve tartışılan bu durum nereye tekabül ediyor, onun biraz altını çizmek istiyorum. Başvuracağım kaynak, İlhan Tekeli ve Yasin Aktay’ın yazdığı iki tane temel makale. Fikir açıcı bulduğum için, bu ortamla da paylaşmak istiyorum. Üniversitenin özelliğinden bahsederek başlamak istiyorum. Üniversitenin otonomisi yüksek bir kurum olduğundan ve uluslararası ilişkiler içinde bulunmasından söz ediyor İlhan Tekeli. Genelde tek bir disiplinden değil de, daha fazla, farklı disiplinleri bir çatı altında toplayan bir kurum aslında üniversite ve her kurumun kendi içinde olacağı gibi, büyük ölçüde muhafazakâr, yani gündelik hayat nasıl böyle akıp gidiyorsa, onu bir şekilde donduran her kurum gibi bir bağlamda üniversite. Ancak tarihsel, ekonomik ve politik süreçte ortaya çıkan birtakım gelişmeler var; sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş. Fordist birikimden esnek birikime geçiş, bunlar hep üniversitenin etkilendiği durumlar. Ulusal devlet yerine artık küresel bir ekonomiden, küreselleşmeden bahsediyoruz. Aslında moderniteden de postmoderniteye bir geçiş var ve üniversiteler bundan çok fazla etkileniyor. Bu süreçte üniversite üç farklı çatıda toplanıyor. İlk başta kilise merkezli bir üniversiteyken, ardından ulus-devlet üniversitesine, Humbolt Üniversitesine tekabül ediyor. Ardından, Emel hocanın da

bahsettiği gibi, şu an kavram olarak bilgi toplumunu kuracak multiversite, tartışılıyor. Akademik yaşam bundan çok fazla ve derinden etkileniyor. Bu bilgi toplumuna geçiş, “multiversite” kavramıyla beraber, akademisyene iş güvencesi azalıyor, girişimci ya da “yıldız öğretim üyesi” çok daha fazla popüler olmaya başlıyor. Yüksek lisans öğrencileri birtakım projelere angaje oluyorlar ve ucuz emekle bu projelerde çalışıyorlar. Akreditasyon, bahsettiğimiz bu yoğunluk, çok fazla bir denetimin aracı oluyor ve aslında akademisyen çok fazla kısıtlanıyor. Yayınlar, birtakım başka aygıtlarla beraber, insani değerlendirmeye bırakılıyor. Kenan Bey’in yaşadığı problem de böyle bir problem aslında. O kişinin yaptığı katkılar var akademik ortama, ama bir şekilde bunlar değerlendirilirken belki de ıskalanıyor. Bilgi toplum üniversitesinde, “yayınla ya da yok ol” ilkesi çok fazla baskın oluyor ve üniversitelerde aşırı yayın yapıyor. İlhan Tekeli kötü bilginin iyi bilgiyi kovduğunu söylüyor. Böyle bir ortamda olduktan sonra, yaşanan değişimlere eleştirilerimizi kaybetmemek gerekiyor. ODTÜ’nün, Osmangazi’nin ya da Erciyes Üniversitesi Yozgat Mühendislik Mimarlık Fakültesi’nin içinde bulunduğu duruma bir şekilde eleştirilerimizi sürdürebilmek için, özgür bir ortama ihtiyacımız var. Bu “multiversite” denilen yerde, döner sermayesiyle, etrafındaki kurumlara, pazar ekonomisinin içine çok fazla dahil olan bir üniversitede, bir takım parazitler de doğuyor. Burada pek tartışılmadı aslında, ama üniversite bilgi toplumu üretirken, bir yandan da pazarın bilgisini üretmeye çalışıyor ve böyle bir tehlikesi de var. Burada belki de bunun söylenmesi gerekiyor. Üniversite bir kominite olmaktan çıkıyor, kendi içinde sohbetleri, muhabbetleri olan akademisyenlerden ziyade, Amerika’dan gelen, dilini bile bilmediğiniz - bunu muhafazakâr anlamda söylemiyorum - çok fazla iletişim kuramadığımız akademisyenlerle birlikte oluyoruz. Derinlemesine iletişimi kuramadığımızı da düşünüyorum. Bu doğrultuda profesyonel adanmışlık, yani mimariye adanmışlık, belki biraz daha mesleğe kayıyor. Yani akademiye olan adanmışlık ve bilgi üretmenin o kutsallığı biraz da çökmeye başlıyor. Bourdieu’nun da söylediği gibi, artık üniversite sosyal sermaye oluşturamıyor ve çeşitlik içinde performans benzerliği doğuyor. Üniversiteler, taşra üniversiteleri böyle bir bakış açısıyla tekrar değerlendirilebilir, irrasyonel bir rasyonellik doğuyor. Belki, Anadolu’da buna ihtiyaç var, hani bir şehre giden üniversite, o şehri etkisiyle çok daha geliştirebilir bir pozisyonda olması gerekirken, tek bir katta iki bölümün olduğu çok garip ucubelere dönüyor. Temel olan şu, öğrenciler bir doyumsuzluk yaşıyor. Öğrenci arkadaşlar da buradalar, çok daha iyi ifade edeceklerdir bunu. Tatmin olamama durumu ortaya çıkıyor. Bir araştırma görevlisinin yetkinliği elbette ki tartışılır, ama o derinliği hissetmeden alınan bir ders, belki bu doyumsuzluğu etkileyen faktörler arasında yer alıyor. Üniversite, ulus-devlet ideali kurarken, o idealini de yavaş yavaş yitiriyor. Üniversite bir yandan da bir eleğ vazifesi de görüyor. Bourdieu, taşradan gelen öğrenciler, Ankara’ya gelen öğrenciler, bir şekilde “devşirme” diyor, Yasin Aktay da buna katılıyor. IQ’leri yüksek olan kişileri bir

şekilde tutulup, diğerlerini, zayıf düşen IQ'lerle beraber, bambaşka bir öteki yaratılıyor ve toplumsal uçurumları da belirleyen bir faktör olmaya başlıyor. Bacasız fabrika diye açılan üniversiteler, Neil Smith'in de söylediği gibi, bir sosis fabrikasına mı dönüşüyor? Öyle bir eleştiri de söz konusu olabilir diye düşünüyorum.

Bunların yanında, aslında tartışılması gereken, teknolojik gelişmelerle ve AB süreciyle oluşan değişiklikler ve rakamlar değil de, eğitimin kendi içeriğidir. Biraz önce bahsedildi, "sanal üniversite nasıl kurulacak, kaç tane bilgisayar gelecek, stüdyo kaç kişilik olacak, bunu YÖK mü belirleyecek?" gibi, çok farklı anlayışlar doğacak. "Mimarlık tarihinde ne anlatılacak? Birinci Cumhuriyet, İkinci Cumhuriyet gibi bir tarihsel perspektiften bakan bir anlayış mı olacak yoksa yeni anlayışlar mı ortaya çıkacak? "Disiplinlerarası" olma durumu nasıl sağlanacak? Mesela, biz Yozgat'ta şehircilik ve mimarlık

bölümünde ilk iki sene ortak bir çalışma yapıyoruz. "Nasıl olacak, bütün üniversitelerde bu nasıl uygulanacak?" gibi çok fazla sorunun burada tartışılması gerekiyor. Tabii ki, sadece dillendirmenin bile, bunu okuyacaklar açısından çok değerli olduğunu düşünüyorum.

Bir de, bu yasalarla beraber mimarlığın tanımı biraz daha daralıyormuş gibi geliyor bana. Bu tasarım alanı fikri çok daha cazip görünüyor ve bunun mimarlık alanının biraz daha genişlemesine, mimarlığın yeni biçimlerde üretilmesine çok daha fazla katkıda bulunacağını düşünüyorum. Teşekkür ederim.

H. ALİ ULUSOY - Teşekkür ederim.

HALUK PAMİR - Ben müsaadenizi isteyeceğim, ama bir iki şey söyleyebilir miyim?

H. ALİ ULUSOY - Buyurun.

HALUK PAMİR - AB'deki mesleğin dolaşımı açısından eğitimi tartışacağız diye, ben bilgi aldığım için öyle geldim; ama bunun iki bacağı daha var. Bu eğitim, kendisiyle ilgili AB'de bir ortam var, Avrupa eğitim alanı, birisi araştırma alanı. Zaten burada Mehmet Bey de onlardan bahsetmiş, onunla ilgili de MOBİK'in bir şeyleri var. 2005 yılında mecburen Vergen Toplantısına Türkiye'nin bir doküman götürmesi lazım, yani 2005 yılında Vergen Toplantısına hem biz mimarlar olarak bir doküman hazırlamak durumundayız, çünkü artık serbest çalışma, en fazla tıpla biz, sağlık bilimleriyle biz yüz yüzeyiz, bu dokümanı hazırlamamız lazım. Ondan sonraki dönemde, işte o 2010'a kadar olan dönemde, bizlerin hep beraber bu sefer, Vergen sürecine katılan bütün ülkelerle beraber ortak bir şeyler yapmamız gerekiyor. Ama 2005 Vergen'e kadar ulusal olarak, bizim bir programımız vardı, "toplantılarımız zaman her ay ne yapacağız?" diye. O toplantıdakine göre, zaten bizim Ekim ayında bir şeyler yapmamız olmamız lazımdı, onu hazırlamamız lazım.

İkincisi; UNESCO'nun 11-12 Ekimde OECD'yle beraber, bu eğitimin mesleki boyutlarını ele alan bir toplantısı olacak. YÖK buna Naric şeyine katıldığı için, aslında Avrupa eğitim alanındaki karşılaştırmalı ortama katıldığı için, yine katılıyor. Ama biz buna mimarlık için de katılabiliriz. Katılmadık, yani hazırlık yapmadık.

Bir şey daha söylemek istiyorum: En son söylediğimiz, mimarlığın ... AB'de serbest dolaşan mimarların şeyi lazımdı. Onun dışında mimarlar yine kuramsal çalışabilecekler, o alanda eğitim yapabilecek, tarihle eğitim yapabilecek, yani onu konuştunuz. Biz burada bir boyutu aldık, tek bir boyutla uğraşıyoruz, herhalde bu toplantının amacı o gibi. Serbest dolaşım ve eğitim ilişkisi ve orada AB normlarına göre bizim 70 bin tane aktif mimarımız olması lazım. Şu anda bizim 9 ila 12 bin aktif mimarımız var, bizim hedefimiz bu 70 bin kişiyi şey yapabilmek, yani 70 milyona 70 bin kişi gerekiyor. Ama bunun için de, işte o kanun çıkarsa, mimarların tanımı yapılırsa, mimarların nerelerde çalışacağı, istihdam edileceği yerler de ortaya çıkacak. Bizim de eğitimimizi, bu boyutunu ona göre yönlendirmemiz lazım. Ama öbür teorik şeyler, proje yönetimi...

KENAN GÜVENÇ - Ama hocam, Tonguç Hocamın bahsettiği böyle bir kaygı değil. Esas kaygı, tartışılan bu merkez üniversitelerle, olmayanlar arasında çok açık bir şekilde üniversiteye, eğitime, mimarlığa, toplumsal hayata dair farklı bir yaklaşım var. Bu yasa yasalaştığı zaman, merkez üniversitelerin bahsettiği, iktisada, piyasaya ve pazara referanslı, meslekler sosyolojisini öne çıkaran mimarlık hâkim, baskın unsur haline gelecek. Hâlbuki aynı yükü, İTÜ'nün, ODTÜ'nün taşıdığı yükü, toplumsal hayatta bütün diğer eğitim birimleri de taşıyor ve onların çoğu en azından iktisadi olarak bir meslekler sosyolojisi konusuna bakmıyor.

H. ALİ ULUSOY - Buyurun.

RABİA ÇİĞDEM - Benim söyleyeceklerim çok fazla değil. Hocalarım konuşurken, Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde nasıl bir yol izleneceği üzerine konuştular. Kendi düşüncelerimi ve arkadaşlarımla düşüncelerini

dile getirmek istiyorum. Avrupa Birliği denildiğinde, gençlerin ilk düşünceleri ekonomik bağlamda oluyor. Orayı bir çıkış kapısı ve meslekleri ne olursa olsun, bunu ekonomik bir özgürlük olarak görüyorlar. Öncelikle gençlerin, içinde bulundukları mesleğin bilincini idrak etmeleri, farkına varmaları gerekiyor diye düşünüyorum. Çoğu öğrenci, nerede olduğunu bilmiyor, ne yapmakta olduğunu, neyle uğraştığını bilmiyor. Sevmekten öte bunun farkına varmaları gerekiyor. Ben farklı bir üniversiteyi kazanmış ve daha sonra bir şeylerin farkına varıp okulu bırakarak, tekrar bir şeyler yapma gayretinde olmuş bir insanım. Bu yüzden mimarlığı severek, isteyerek ve ne olduğunun farkına vararak işe başladığımı düşünüyorum. Öğrencilere her şeyden önce, entelektüel bir bakışın verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çoğu üniversitede ne yazık ki, öğrenciler bunun farkına varamıyorlar. Sizler mimarlığın tanımını yapmamız gerektiğini söylediniz; buna katılıyoruz. Öncelikle bu tanımı yapmalıyız. Çoğu arkadaşım, sadece meslek kazanmak için oraya geliyorlar ve mimarlığın ne demek olduğunu bilmiyorlar. Gençlerin geleceğe güvenle bakması için ne yaptıklarını biliyor olmaları, son derece önemli bir şey.

H. ALİ ULUSOY - Buyurun.

ALİ ALPTEKİN -ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Temsilcisi) Arkadaşımla söylediklerine ve üniversiteye dair yaptığı tariflere büyük oranda katılıyorum. Şöyle bir şeyle başlayacağım: mimarlık bölümüne başladığım ilk hafta, Feyyaz Erpi Hocamız, bir soru sormuştu; "siz buraya niçin geldiniz?" demişti. Birisi de, "mesleğe hazırlanmak için geldim" demişti. Feyyaz Bey de, "hayır, yanlış düşünüyorsun, üniversiteler meslek adamı yetiştirmez, aydın yetiştirir, siz buraya aydın olmaya geldiniz ve aydın adayısınız" demişti. Bu tartışmalara bir miktar oradan bakıyorum. Üniversitelerin gidişatıyla ilgili bu tartışmanın bir miktar da bu nedenle olduğunu düşünüyorum. Son zamanlarda, üniversitelerin piyasayla daha içli dışlı olmaya başladığını ve bunun da etkisiyle, üniversitenin toplumsal kaygısının ya da aydın yetiştirme kimliğinin daha geri planda olduğunu düşünüyorum. Bir diğer tartışma da şu: Mimarlık eğitime ve meslek alanına ilişkin yasal düzenlemelerde aslında iki konu fazlaca iç içe geçti. Bence ayrı değerlendirilmesi gerekiyor. Bir ülkedeki üniversitelerin, o ülkenin toplumsal ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmesi gerektiğini, o ülkenin kendi nesnelliğiyle birlikte düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama elbette, Avrupa Birliği tartışması bambaşka bir tartışma, ya da Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği konusu da başka bir tartışma, devam eden bir süreç var. Dolayısıyla, bir mesleğin yurtdışındaki aynı meslekle ilişkiye geçmesi ve akredite olması başka bir tartışma. Yasa taslağında her iki kavram iç içe geçmiş durumda. Öncelikli olarak aslında Avrupa'yla ve Amerika'yla bir uyumu, eşgüdümü sağlamayı düşünüyor. Ama Avrupa Birliğinde de henüz bu kesinleşmiş bir durum yok. Bu da Türkiye'deki bir düzenleme için aslında çok daha esnek bir ortam sunuyor. Öngörülen düzenlemeye dönersek, mimarlık eğitiminin 3+2 ya da 4+2 şeklinde tarif edilmesi, bir parçalanmışlığı anlatan durumdur. Üniversitenin daha teknik bir eleman ya da meslek elemanı yetiştirmeye

başlamasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Böylelikle, mimarlıkta tasarım kültürünün daha fazla geri plana düşeceğini zannediyorum. Selahattin Bey Avrupa'daki okullardan örnekler verdi. Geçen dönem bizim fakültemize Belçika'dan bir öğrenci grubu geldi. Onların sistemleri 3+2 şeklinde idi. Birkaç gün bizim stüdyolarımıza katıldılar. Kritiklerle tasarımın, projenin ilerleyişini gördüklerinde çok şaşırdılar. Gelen öğrenciler üçüncü sınıf öğrencileriydi, mezun olacak öğrencilerdi ve şunu söylediler: "Biz tasarım dersi almadık, sizin burada tasarladığınız şeyleri çok iyi çizebiliriz, sunumunu çok iyi yapabiliriz, ama biz bunu tasarlayamayız" dediler. Yasa taslağının böyle bir sıkıntı getireceğini ve mimarlar arasında büyük bir eşitsizlik, farklılık doğuracağını ve de mimarlığı teknikleştireceğini düşünüyorum. Lisans eğitiminin kesintisiz olması gerektiğini düşünüyorum. Bir de Türkiye'de stajlar, ucuz emek sömürsü olarak ortaya çıkıyor. Mimarlıkta şu anda çok fazla görmüyoruz belki ama, dershanelere ya da hukuk bürolarına bakıldığında, öngörülen zamanlar için bürolar ya da o meslek alanları stajyer çalıştırıyorlar. Çok düşük ücretle, hatta ücretsiz çalıştırıyorlar. Aslında bu durumun reel olarak da, mimarların ücretlerinin düşmesi anlamına geleceğini düşünüyorum. Dolayısıyla, çok daha ayrıntılı, çok daha tartışarak ve de öğrencileri de gündeme dâhil edilerek, bu yasanın hazırlanması gerektiğini ve ortamın bilinçlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

H. ALİ ULUSOY - Hepinize, katıldığınız için çok teşekkür ediyorum.

"Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü" toplantısının tam metnine <http://www.mimarlarodasiankara.org> adresinden ulaşabilirsiniz.

¹Bkz. "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı". Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, 7 Ağustos 2004. <<http://www.abgs.gov.tr/up2003/up.htm>>

²Bkz. "The future regime for professional recognition". Europa, 7 Ağustos 2004. <http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/future_en.htm>

³Bkz. "Council Directive 85/384/EEC of 10 June 1985 on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications in architecture, including measures to facilitate the effective exercise of the right of establishment and freedom to provide services".

⁴Bkz. "Fundamental Rights within the European Union: The Charter of Fundamental Rights". Europa, 7 Ağustos 2004. <<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/s20000.htm>>

⁵Bkz. "Council Directive 85/384/EEC of 10 June 1985".

⁶"UIA and Architectural Education: Reflections and Recommendations. Document prepared by the UIA Architectural Education Commission" 16 Mart 2002, UIA, 7 Ağustos 2004 <http://www.aij.or.jp/jpn/aijedu/EDUCATION_Recom.doc>

⁷"Bu belgeler için bkz. . "Main Documents of the Bologna Process". Bologna-Bergen Summit 2005, 7 Ağustos 2004. <<http://www.bologna-bergen2005.no/>>

⁸Bkz. Architects' Council of Europe, 7 Ağustos 2004 <http://www.ace-cae.org/Public/fsPublicNetwork_EN.html>

⁹Bastian Baumann, "7th European Students Convention: Qualifications Frameworks Dublin, 10th 13th February 2004, Dublin CastleGeneral Report" 7 Ağustos 2004. <<http://www.esib.org/7convention/documents/finalreport.pdf>>

AOÇ TARİHÇE ÖNERİLER

Cansu Canaran

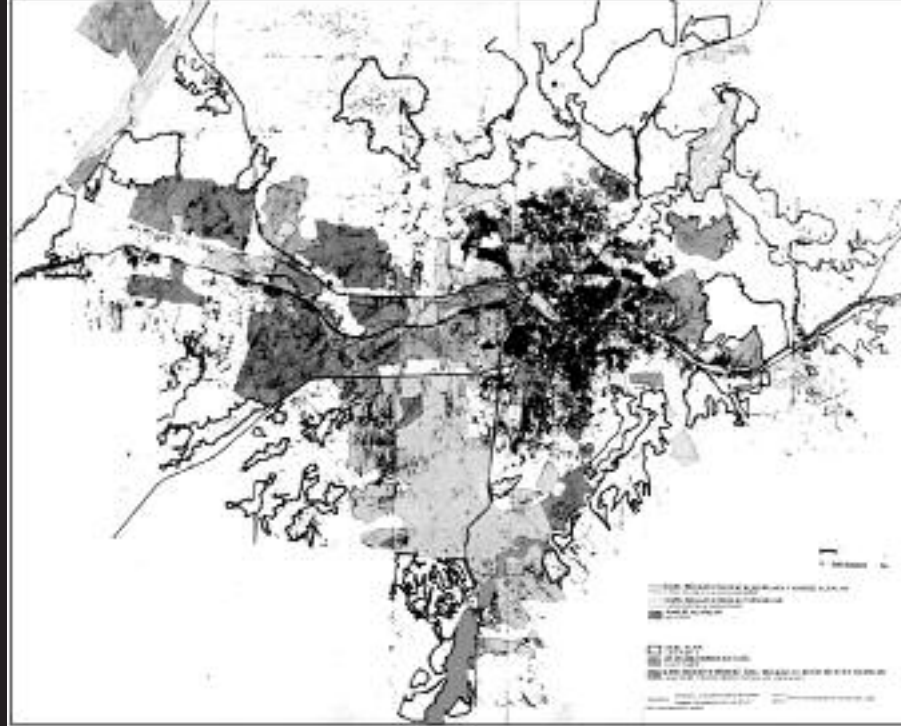
ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı stüdyosu kapsamında 1997-98 eğitim döneminde Ankara kentinin en çok tartışılan konularından birisini oluşturan Atatürk Orman Çiftliği (A.O.Ç.) ele alınmıştır.

Günümüzde A.O.Ç., bir döneme (Cumhuriyet'in kuruluş yılları), bir kente (Başkent Ankara), bir ideolojiye (yeni toplum), bir üretim tarzına (tarımda modernleşme ve üretim) ve bir yaşam biçimine (kentsel dinlence) ilişkin özelliklerini yitirmiştir. Artık A.O.Ç.'nin arazi bütünlüğünden söz etmek olası değildir. Ayrıca, A.O.Ç.'nin mal varlığının başka amaçlar için kullanılması ve bunun sonucunda kurumun elindeki arazi miktarının azalması diğer bir önemli konu olarak hep tartışılmıştır.

A.O.Ç.'nin karşılaştığı bu temel sorunlar, yani kuruluş amaçlarından sapma ve mal varlığının yitirilmesi 1960'lı yıllardan başlayarak kamuoyunda tartışılmış, ancak kurumun geleceğine ilişkin amaçları, kent içindeki yeri, arazilerinin konum ve nitelikleri irdelenmemiş, A.O.Ç. yalnızca genel bir gösterim ile, üretilen planlarda (Ankara 1990, Ankara 2015) ifade edilmiştir.

Kentsel Tasarım Stüdyosu kapsamında yapılan çalışma A.O.Ç.'nin bu sorunlarını irdelemeyi hedeflemiş, bu hedefe bağlı olarak bilgi toplama, bilginin değerlendirilmesi, amaçların yeniden irdelenmesi ve A.O.Ç.'nin geleceğine ilişkin senaryoların geliştirilmesi yönünde çaba gösterilmiştir.

Bu çalışmalarda Ankaralılar için çeşitli anlamlar ifade eden A.O.Ç.'nin, mal varlığını yitirmesinden daha önemli olarak, kurumun Cumhuriyet dönemindeki kuruluş amaçlarından uzaklaştığı gözlenmiştir. Kentin temel gelişme alanında yer alan Çiftliğin arazi

Şekil 1: Kamusal Alanlar- Ankara

varlığının olduğu gibi korunmasının Ankara kentinin büyüyebileceği alanlar dikkate alındığında irdelenmesi gerektiği görülmüş, ancak arazilerin başka kullanımlara ayrılması sürecinin hem kent, hem de A.O.Ç. açısından plansız ve yanlış kararlara dayandırıldığı gözlenmiştir.

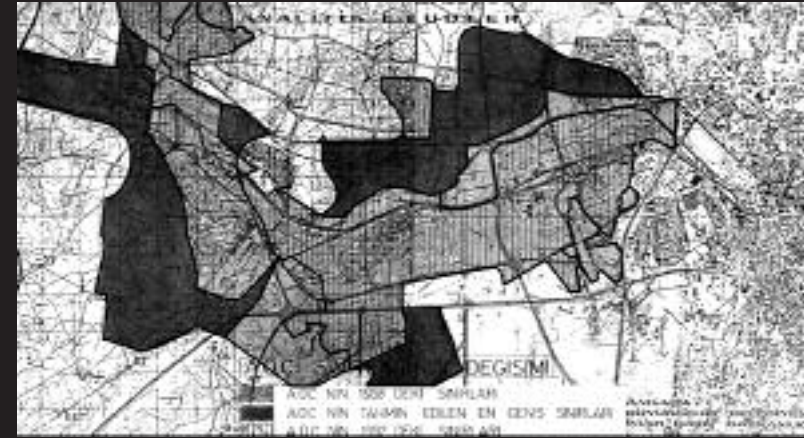
Arazinin başka kullanımlara ayrılması sırasında A.O.Ç. mal varlığı bütünlük ve sürekliliğini yitirmiş, günümüzde 15 parçadan oluşan, işletmesi giderek güçleşen bir "kayıp mekân"a dönüşmüştür.

Yapılan çalışmada:

1. A.O.Ç.'nin planlama sorunları tartışılmış
2. Uygulama modelleri irdelenmiş
3. A.O.Ç.'nin arazilerinin özellikleri ve kent içindeki konumları değerlendirilmiş ve her bir parçanın problemleri ile geleceğe yönelik olarak üstlenilebileceği işlevler için önermeler geliştirilmiştir.

Aşağıda sunulan önermeler ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı Stüdyosu'nun görüşlerini yansıtmaktadır. Her bir konu hem A.O.Ç. yönetiminin, hem de kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Planlama düşüncesi son 30 yılda önemli değişimlere sahne olmuş ve Master Plan anlayışı statik ve uygulamaya yönelik bulunmadığı için eleştirilmiştir. Buna karşı geliştirilen Stratejik Planlama anlayışı ise temelde ele alınan planlama alanının yapısını belirlemekte, bu yapı içinde problem alanlarına, özel dikkat isteyen konulara ve proje üretmek

Şekil 2: A.O.Ç. Sınırlarının Değişimi

uygulamayı sürdürmeye yönelmektedir. Bu yaklaşım benimseniyor ise öncelikle A.O.Ç. arazilerine ait genel hedeflerin belirlenmesi, daha sonra A.O.Ç.'nin alt bölgelerinin tanımlanması, alt bölgelere ait politikaların kurgulanması ve bu süreci yürütecek bir planlama örgütünün kurulması gerekmektedir.

Planlamanın Hedefleri:

A.O.Ç.'nin Atatürk'ün başış mektubundaki amaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi düşüncesi yeniden irdelenmelidir. Özellikle tarımsal faaliyetin sürdürülmesinin, Metropoliten Alan içinde önemli güçlükleri olduğu bilinmektedir. Ancak temelde, kalan A.O.Ç. arazilerinin Ankara Çayı boyunca uzanan, ne kadar zedelenmiş olursa olsun yeşil kuşağın açık alan işlevleri olarak düzenlenmesi gerekir. Yeşil kuşak kentin diğer bir çok işlevi ile birlikte ele alınmak zorundadır. Ankara Metropoliten Alanı'nın parçası olan yeşil kuşak içinde yer alan A.O.Ç. arazileri bu bağlamda irdelenmek durumundadır. Bu nedenle Büyükşehir Belediyesi'nin planlama çalışmaları ile eşgüdüm içinde ele alınmalıdır.

Bu yeşil kuşak Gençlik Parkı ve eski Hipodrom Alanından başlayarak A.O.Ç. arazileri ile devam etmek üzere tasarlanmışken günümüzde büyük ölçüde zedelenmiştir. Özellikle Hipodrom'un kaldırılarak yapılaşmaya açılması, uzantısında getirilen toptancı işlevleri yeşil kuşağı zedelemiştir. Daha sonra Traktör ve Çimento fabrikaları bozulmayı sürdüren yapılaşmalar olmuştur. Buna karşılık Güvercinlik ve Etimesgut hava alanlarının açık kullanım ilkelerini sürdürdükleri için korunmalarının doğru olacağı düşünülmektedir.

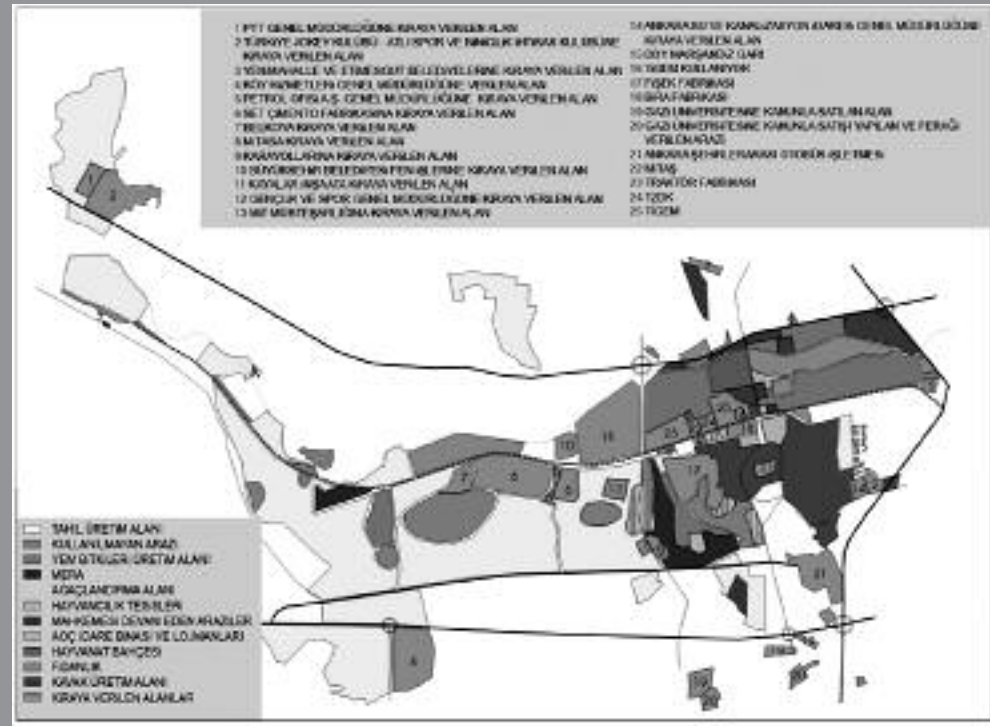
A.O.Ç. arazileri kent içinde doğu - batı yönünde uzanmaktadır. Bu arazilerin güneyinde ODTÜ,

Şekil 3: A.O.Ç.'nin Ankara Kenti içindeki konumu

Bilkent ve Hacettepe üniversiteleri ile Balgat ve Çayyolu konut bölgeleri bulunmaktadır. Kuzeyinde ise Yenimahalle, Demetevler Batıkent konut bölgeleri yer almaktadır. A.O.Ç.'nin bugün kente de hizmet veren Söğütözü Demetevler kavşağı arasındaki kullanımları (hayvanat bahçesi, meyve suyu ve süt fabrikaları, istasyon ve merkez, Marmara oteli söğütözü) kentin kuzey ve güneyindeki kent parçaları arasında köprü görevi görmektedirler. Kentin batı koridorundaki gelişimi dikkate alındığında benzer şekilde, yeşil kuşak içinde köprü görevi görecektir sosyal, kültürel ve bilimsel kullanımları içeren iki gelişme koridoru daha önerilmiştir.

A.O.Ç.'nin İstanbul yoluna paralel olarak kuzeye yönelen parçası ise Batıkent ve Eryaman bölgeleri arasında bir yeşil kuşak oluşturmaktadır. Kısa erimde üretim faaliyetinin sürmesi önerilen bu alanın uzun erimde hayvanat bahçesi ve doğa parkı olarak düzenlenmesi Başkent'in de uzun dönem gelişme süreciyle örtüşecektir.

Şekil 4: A.O.Ç. Arazi Kullanımı

“...Günümüzde A.O.Ç., bir döneme (Cumhuriyet'in kuruluş yılları), bir kente (Başkent Ankara), bir ideolojiye (yeni toplum), bir üretim tarzına (tarımda modernleşme ve üretim) ve bir yaşam biçimine (kentsel dinlence) ilişkin özelliklerini yitirmiştir...”

Şekil 5: A.O.Ç. Alt Bölgeler

Batı ülkelerinin mekansal düzenlemeleri içinde yeşil alanlar, kent parkları bu özellikleriyle varolurlar. Bu alanlarda hiçbir şekilde yapılaşmaya, ya da ülkemizdeki gibi çevreyi tahrip eden türde yalnızca yemek yemeye yönelik pasif piknik etkinliğine yer verilmez. Bu tür alanlarda kişiye yürüme, bisiklete binme gibi doğayla başbaşa kalma olanakları sunulur, yaban hayatı da bu doku içinde yerini alır. Eğer A.O.Ç. arazileri kentin açık alan gereksinimleri için yeniden düzenlenecek ise bu türden daha incelmış etkinliklere olanak tanıyacak düzenlemeler hedeflenmelidir.

Planlama Modeli:

Yukarıda açıklanan hedeflere erişmek kuşkusuz yeni bir planlama anlayışını ve örgütlenmesini gerektirmektedir. Bu süreçte öncelikle bir Master Plan yapılabilir, çünkü A.O.Ç. arazilerinin 1. Derece Doğal ve Tarihi Sit olarak belirlenmesi bunu gerekli kılmaktadır. Ancak uygulamayla, proje üretimi ile, merkezi ve yerel diğer kurumlarla işbirliği yapmadan, hedeflere varmak için parasal kaynakları bulmadan, yani temel sorunların üzerine eğilmeden yapılacak yalnızca iki boyutlu bir çizimden oluşan bir plan kısa erimli olacak ve A.O.Ç.'nin sorunlarını çözemeyecektir. A.O.Ç.'nin statik bir Master Plan'a değil dinamik bir planlama - uygulama sürecine gereksinimi vardır. Bu amaçla A.O.Ç. ya kendine bağlı bir planlama ekibi kurmak, ya da bu hizmeti uzman kuruluşlara yaptırmak zorundadır. Bu hizmet başka kurumlara da yaptırılsa A.O.Ç.'nin şehir plancısı, mimar, mühendis,vb. uzmanlardan oluşan bir çekirdek kadroya, harita ve bilgi arşivine gereksinimi bulunmaktadır.

Planlama Birimi bir yandan fiziksel biçimlenme, alt-bölgelerin tanımlanması, proje üretimi ile ilgilenirken, diğer yandan ürettiği projeler ile mali kaynak arayacaktır. Unutmamak gerekir ki, proje üretmeden yerel, ulusal ya da uluslararası kurumlar mali olarak sağlamamaktadırlar. Bu bağlamda bu kurumlarla aşağıda tanımlanan ilişkilerin kurulması gerekecektir:

Yerel Yönetimler: Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyeleri	. Plan onayı ve ruhsat işleri . Ulaşım hatları . Altyapı . Yeşil alan üretimi
Merkezi Yönetim: Bakanlıklar, diğer kamu kurumları, Maliye Bakanlığı, DPT	. Proje üretimi . Mali kaynak yaratma
Özel Kurumlar: Yatırımcılar, Gönüllü Kuruluşlar, Odalar	. Mali kaynak yaratma . Ortak yatırım . Yeşil alan üretimi
Uluslararası Kuruluşlar: Başkentlik işlevi, Diğer Ülke Temsilcileri, Birleşmiş Milletler ve diğer kurumlar	. Proje üretimi ve mali kaynak yaratma . Örnek projeler: Hayvan Parkı, Doğa Parkı, Golf Alanı, vb.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı stüdyosu kapsamında 1997-98 eğitim döneminde yapılan bilgi toplama ve analiz çalışmalarına göre A.O.Ç.'nin alt bölgelikleri belirlenmiş ve bu bölgeliklere ait önermeler geliştirilmiştir. Aşağıdaki tabloda bu bölgeliklere ait temel politikalar, karşılaşılan problemler, bölgelerin sunduğu olanaklar ve çalışma grubunun önermeleri özetlenmiştir.

Bölge	Özellikler	Problemler	Önermeler
1	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
2	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
3	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
4	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
5	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
6	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
7	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
8	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
9	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
10	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
11	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
12	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
13	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
14	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
15	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI

A.O.Ç. Arazilerinin Değerlendirilmesine İlişkin Önermeler:

A.O.Ç. Arazilerinin Değerlendirilmesinde Bölgeliklerin Projelendirilmesinde İşbirliği Yapılacak Kurumlara Ait Önermeler:

Sonuç:

Atatürk Orman Çiftliği'nin Ankara kentinin tarihsel oluşumu içinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Ancak bu kurum yalnızca arazilerini yitirmekle kalmamış, aynı zamanda kimliğini yitirmiştir. Başkent Ankara için A.O.Ç. bir yeni heyecanın kaynağını oluşturacak heyecanlar taşımaktadır. A.O.Ç. yalnızca sivil ve askeri kamu kurumlarının arazi gereksiniminin karşılandığı bir yer olmamalıdır. Bu nedenle ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı Stüdyosu bu konunun üzerine eğilmiş ve öğrenci çalışmasının ötesinde bir bilgi toplama, değerlendirme ve düşünce geliştirme sürecini yaşamıştır. Bunun ötesinde dinamik bir planlama uygulama süreci için ODTÜ, kendisinden istenen hizmetleri sunmaya devam edecektir.

Bölge	Özellikler	Problemler	Önermeler
1	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	1. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
2	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	2. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
3	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	3. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
4	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	4. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
5	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	5. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
6	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	6. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
7	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	7. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
8	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	8. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
9	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	9. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
10	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	10. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
11	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	11. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
12	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	12. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
13	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	13. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
14	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	14. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI
15	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI	15. 1971 GENEL BÜYÜKŞEHİR KURULUŞU KURULUŞ ALANI

Fatih Erduman ile Kongre Vadisi'ne dair...

UIA İstanbul 2005 Dünya Mimarlık Kongre Vadisi Mimari Tasarım Yarışması sonucunda birinci olan Ankara Şubesi üyemiz Fatih Erduman ile bir söyleşi yaptık. Sadece tasarımı ve önermeleri değil, aynı zamanda kongrenin "katılımcı" yönünü sorgulayan söyleşi, Kongre hakkında daha fazla bilgilendirmeye ihtiyaç duyan üyelerimizi de aydınlatacak bir çerçevede gelişti.

6 Şubat 1974 tarihinde Burdur'da doğdu. 1997 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olduktan sonra, yine aynı üniversitede "Dionysos'ca Işık: Işık ve Mimarlık Üzerine Bir Araştırma" konulu tezi ile yüksek lisans eğitimini 2000 yılında tamamladı. UIA İstanbul 2005 Dünya Mimarlık Vadisi Mimari Tasarım Yarışması birinciliği dışında, 1995 yılında Thomas Godfrey "Unfinished Buildings" ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Yarışması'nda Jüri Özel Ödülü, 1997 "Büyülü Fener" Sinema Merkezi İsim Yarışması'nda ve 2002 T.C. Kara Kuvvetleri Komutanlığı, "Güneş Enerjisinin Kullanımı" konulu ordular arası proje yarışmasında birincilik ödülleri kazandı. Fatih Erduman, meslek yaşamına kendi bürosunu kurup serbest çalışarak devam etmeyi hedefliyor.

söyleşi

Hazırlayan Nurcihan Doğmuş Kadioğlu

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - UIA İstanbul 2005 Kongre Vadisi Yarışması sonucunda sizin tasarımınız, 99 proje arasında birincilik ödülü aldı. Bültenin Ekim sayısı için sizinle bir söyleşi yapalım istedik çünkü birçok insan projenizi ve UIA İstanbul 2005 sürecini merak ediyor.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Şu soru ile başlayalım: Aşlında altı yıllık bir süreç olmasına rağmen, UIA İstanbul 2005 son bir yılda basında çok daha fazla yer almaya başladı. Bu yarışmanın ilanından önce UIA İstanbul 2005 sürecinden haberdar mıydınız?

FATİH ERDUMAN Süreçten haberdardım, ama kongreye hazırlık olarak yapılan alt etkinliklere katılamamıştım. Kongrenin 2005 yılında yapılacağını ve temasının "Kentler: Mimarlık(lar)ın Pazaryeri" olduğunu biliyordum. Ayrıca logo yarışmasını ve bunun üzerine yapılan tartışmaları takip etmiştim.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Kongre alanının düzenlenmesi için yapılan bu yarışma UIA Kongreleri için bir ilk, daha önce hiçbir UIA Kongresi'nde böyle bir yaklaşım olmadı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

FATİH ERDUMAN - Binalar arasındaki boşlukların değerlendirildiği, açık alanların düzenlendiği, "Pazaryeri" gibi bir temada kurgulanan özel bir düzenlemenin yapıldığı bir kongre ilk defa olacak. Bunun yanı sıra, yarışmanın kendi kurgusu da oldukça özgün ve bu anlamda, diğer yarışmalardan, Türkiye'deki bina odaklı yarışmalardan da farklı tabii.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Söz konusu olan açık alanların boşluğun tasarlanması ve bu anlamda kendi içinde farklı bir dinamiği barındırıyor.

FATİH ERDUMAN - Tasarımı zorlayan girdileri vardı yarışmanın; bir yanda müdahale iznimizin olmadığı kapalı mekânlarda bir takım etkinlikler yapılacak, diğer yanda vadi kapalı ve açık mekânları ile bir bütün olarak ele alınacaktı. Şartnamede yarışmacılardan kongre etkinliklerinin yer alacağı mekân düzenlemelerinin tasarımı isteniyordu. Buradaki "mekân düzenlemeleri" ifadesinin de yarışmacıların önünde özgür bir alan açtığını düşünüyorum. Öyle ki, yapılacak olan mekân düzenlemelerinin doğasına dair sorgulamalar kafamda oluştu. İlk sorgum şöyle oldu: bir mimar olarak bu mekân düzenlemelerini nasıl yapabilirim,

nereye kadar müdahale edebilirim ve bu mekânlar hangi öğeler ile düzenlenecek - tarifleyenecekti? Üstelik jüri, etkinlikler için ayrılacak alanların sayısını, büyüklüğünü, mekansal biçim ve kimliklerini yarışmacılara bırakmıştı ki, bu durum, kongre vadisi yarışmasını öncekilerden ayıran önemli bir özellikti. Tasarımı zorlayan bir başka durum da vadinin mevcut düzeni ve kimliği idi. Kalıcı müdahale yapılmıyacaktı, ama yapacağınız mekân düzenlemeleri ile kongre vadisinin mevcut karakterinin -ki son NATO toplantısı ile yasaklı bölge ve Bush'un geldiği yer şeklinde bir imaj yayıldı kamuoyuna- ötesine geçerek pazaryeri teması altında yeni bir kimlik oluşturulacaktı. Özetle, yarışma koşulları evet mimarın işini zorlaştırıyordu fakat bunlar aynı zamanda yarışmayı heyecanlı kılan, özgür alanlar oluşturan unsurlardı.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Projenizi anlatabilir misiniz?

FATİH ERDUMAN - Yarışmacılardan beklenen açık alandaki mekân düzenlemeleri ifadesini, ben vadi boşluğunun bir bütün olarak düzenlenmesi olarak ele aldım. Vadiye farklı zemin çeşitleri, binalar, şehir mobilyaları, ağaçlar, yollar, vs... ve bütün bunları sarıp sarmalarken bir yandan da büyük ölçüde bunlarla tanımlanan bir boşluk vardı. Benim yapacağım müdahale bu boşluğu bir bütün olarak düzenleyecek, geçici bir süreliğine de olsa yeni bir karakter verecek bir düzenleme olmalıydı. NATO toplantıları sırasında bu olayın medyaya yansımaları, nasıl çekimler yapıldığını, bu alana ne gibi müdahaleler yapıldığını gözlemledim. Oradaki müdahaleler kongre vadisini mevcut kimliğinden sıyırmaya potansiyeli bulunmayan ve binalara asılan pankartlar ya da çeşitli ihtiyaçlar için yapılmış çadırlardan oluşan müdahalelerdi. Yasaklı alanlar tanımlamayı bir kenara bırakacak olursak bunlar mekânsal düzenlemeler olarak NATO toplantılarını, olup biteni bir önceki kongreden ayıran, vadiye farklı bir mekânsal karakter getiren müdahaleler değildi. Zaten böyle bir amaçları da yoktu. Ama mademki "mimarlık kongresi" için bir mimarlık yarışması açılmıştı, mevcut kimliğin üstüne çıkabilecek vadiye daha önce deneyimlenmemiş bir mekânsallık içeren bir müdahale önerilmesi gerekiyordu. Bir de, daha önce yine söylediğim gibi yarışma şartnamesi netleşmiş fonksiyonları ve hacimleri tarif etmiyordu. Zaten tarif etmesi de beklenelemezdi. Çünkü kongre zaman içinde bir içerikle dolacak. Çalışmalar bunun için yapılıyor zaten, mimarlar ve kentliler bu içeriği

dolduracak. İçeriği henüz belli olmayan bir kongre için mekân düzenlemeleri yapıyordum. Bir stant yapacaksınız, ama standın kimin için olacağı belli değil. Bir sergi alanı düzenleyeceksiniz ama serginin kaç metrekafe olacağı belli değil. Bu alanda ne kadar sergi, ne kadar stant alanı gerekecek belli değil. Sanki herşeyi ben bilebilmişim gibi öneriler getirilebilirdim ama, bunu sorguladığımda doğru bir yaklaşım olmayacağını düşündüm.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Herşey tasarımcıya bırakılmış, sınır yok, tanım yok.

FATİH ERDUMAN - Tasarımcının özgürlüğünü oluşturan böylesine bir tanımsızlık ortamında ve mimarlığı kente yaymak gibi büyük beklentileri ve zorlukları olan böylesine girift bir problemi nerdeyse bir temel tasarım problemine dönüştüren aslında çok da basit bir tasarım yöntemi ile çözdüğümü düşünüyorum. Örneğin, 50x50x50 santimlik bir küp içinde bir hacimde belli bir tema altında mekân düzenlemesi isteniyor olduğunu düşünelim. Bu hacmi üç boyutlu olarak kurgulamanın ve mekânlar oluşturma'nın bir yöntemi de yine üç boyutlu bir birim oluşturup bunu farklı yönlerde, farklı boyutlarda, farklı ölçeklerde, farklı konularda kullanmak olurdu. Ben de aynı yöntemi uyguladım. "Etkinlik omurgası"

potansiyel oluşturdu. Dönüştürülmüş haliyle, kule vincin strüktürel, işlevsel, mekânsal, simgesel ve dinamik özellikleri pazaryerindeki etkinlikler ve bunlara ait mekânlar için düşeyde ve yatayda üç boyutlu bir omurga görevi üstlenecektir. Böylesine güçlü bir birim, daha sonra vadide kendini tekrarlayarak ama tabi ki bir yandan da her yeni konumda farklı dönüşümlere uğrayarak vadinin kapalı ve açık mekânlarının bir bütün olarak üzerini örten bu üst strüktür oluşturdu. Birimlerin gerek birbirleri gerekse de çevrelerindeki mevcut oluşumlarla olan ilişkileri vadide yeni akslar, sınırlar, odak noktaları, kütle hacim ilişkileri ve yüzey çeşitlemeleri oluşturmakta.

Bu projenin kongre vadisinin tümünde nasıl bir mekân oluşturduğunu görmek için aslında vinçlerin kendisinden çok yine onları ve beraberinde binaları, ağaçları, zeminleri, vs... sarıp sarmalayan boşluğa bakmamız lazım. Japon kültürünün "noh" olarak bilinen geleneksel tiyatro oyunlarının temel ögesi oyuncuların yaptıklarından çok yapmadıklarıdır; iki söz arasında kalınan o sessiz an gibi. Vinçlerden oluşturduğum etkinlik omurgalarını farklı katmanlarda okumak mümkün. Bu katmanlardan birinde de vinçler; tıpkı atrium gibi, büyük bir boşluğu-açıklığı geçerek tanımlayan strüktürel elemanlar gibi vadi boşluğunu tanımlamaktalar. Bu

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Barselona'da yapılan UIA Kongresi'ne katılım, son anda yapılan kayıtlar ile çok fazla olmuş. UIA İstanbul 2005 için kullanılacak kongre vadisinin önemli bir bölümü için önerilecek fonksiyonlar da son dakikalarda netleştirilebilecek gibi görünüyor. Sizin tasarımınız, böylesi bir esnekliği içinde barındırıyor. Peki, şu an gelişmeler nasıl? Uygulama aşamasına geçmek üzere görüşmeler başladı mı, sorunlar tariftendi mi?

FATİH ERDUMAN - Görüşmeler başladı. Yarışma şartnamesinde belli olmayan bazı içerikler tariftlenmeye, kavramlar ya da beklentiler netleşmeye başladı. Ama tabii ki, yine de şu aşamada "evet, vadinin şurasında bu olacak, şu olacak" şeklinde bir durum yok. Bilgiler zaman içinde gelecek ve kongrenin yapılacağı tarihe kadar sonlanmayacak gibi görünüyor. Vinçler, kongre içeriğini kendi üstüne alma potansiyelini oluştururken, aslında bir yandan da bütün bu içerik haricinde de, bir üst kimlik oluşturabiliyorlar. Üst ölçekte bir omurga olduğu için, bu belirsizlikleri karşılayabilecekler. Dolayısıyla, proje bir yandan incelemek ama aynı zamanda son sözünü de neredeyse söylemiş durumda.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Bu ürüne giden süreci de anlatabilir misiniz?

FATİH ERDUMAN - Kongre Vadisi'nin içinde bulunduğu alanı günlerce takip ettim. İstanbul'da sadece bir gün bulundum. Ama orada yapılan İslam Örgütü toplantısını ve NATO toplantısını basından takip ettim. Kamuoyuna yansımaları, mekânların nasıl dönüştürüldüğünü gözlemledim. İnsanlar nereden giriyorlar, nereden çıkıyorlar ya da tüm bunlar medyaya nasıl yansıyor? Neredeyse tüm haberleri, tüm görüntüleri, takip ettim ve kaydettim. İstanbul'da iken de orası nasıl kullanılıyor, müzik festivaline insanlar nasıl geliyorlar, mekân nasıl dönüşüyor diye takip ettim. Vinçlerin dönüştürülmesi suretiyle tasarımın oluşturulması fikrine 1,5 aylık bir gözlem, araştırma ve deneme yanılma sürecinden sonra ulaştım. Vinçlerin dönüştürülmesi fikrinden önce beliren ve sonradan da son ana kadar koruduğum kentteki otobüs duraklarını dönüştürme fikrim vardı. Kente yayılması açısından çok büyük bir ölçeği vardı, tüm kente yayılıyordu. Otobüs hatları ve duraklar kente ait bir strüktürü yansıtıyor. Belli frekansları ve saatleri var ve bu ağ o an için kentin bir fotoğrafını çekiyor. Fakat diğer yandan da insanların birebir kullanımında küçük bir ölçeği vardı durakların. Vinçle kıyasladığınızda, aynı birimi kullanarak bir boşluğu, bir mekânı düzenlemek mümkün olmadı. Vadiyi düzenlerken, otobüs durakları pek etkili olmayacaktı, bir mekân düzenlemesi yapabilme potansiyeline sahip değillerdi. Farklı alternatifler düşünürken hareketlilik aklıma geldi. "Acaba buraya tırlar gelse, bir süre kalsalar da, gitseler" derken, inşaat, kamyon derken, vinç kullanılabilir diye düşündüm. Vince bir şeyler asılabilir, vinç binalarla ve yerle şöyle ilişki kurabilir, hacmi şu şekilde tanımlar ve kendisi de hareketli diye düşündüm. Bunu bir birim olarak korurum, ondan sonra bunu tekrarlarım, bir düzen oluştururum diye

kurguladım. Vinç tasarımı devam ettirme potansiyeline sahip olduğundan birden önüm açıldı.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Aklıma 2002 yılında Berlin'de yapılan UIA Kongre'si geldi. Kongre ile bağlantılı değil ama inşa edilen bir başkenti görüyorsunuz orada. Özellikle Postdamerplatz vinçlerle dolu idi. Önerdiğiniz vinçler, sanki bir önceki kongrenin kentinden fotoğraflanmış gibi hissettim. Bir de şunu merak ediyorum. Yarışma henüz ilan edilmeden, "birinci olan projenin yanı sıra diğer projeler de birinci olan proje ile birlikte uygulanabilir" gibi niyetler dile getiriliyordu. Sonrasında belki değişmiştir ama ben bu fikri o an çok yanlış bulmuştum. Şimdi de söz konusu mu diye merak ediyorum. Sizinle böyle bir şey paylaşıldı mı?

FATİH ERDUMAN - Aslında, şu ana kadar resmi kanallardan birinci projenin uygulanacağına dair bir beyan oluşmadı. Şartnamede, Mimarlar Odasının bu projenin uygulanmasına karar vermesi halinde, "uygulama projeleri ve mesleki kontrollük hizmetleri birincilik kazanan proje müellifine yaptırılacak" deniliyor.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Uygulama sürecinde, maddi boyutun haricinde karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin aktarımlar yapıldı mı?

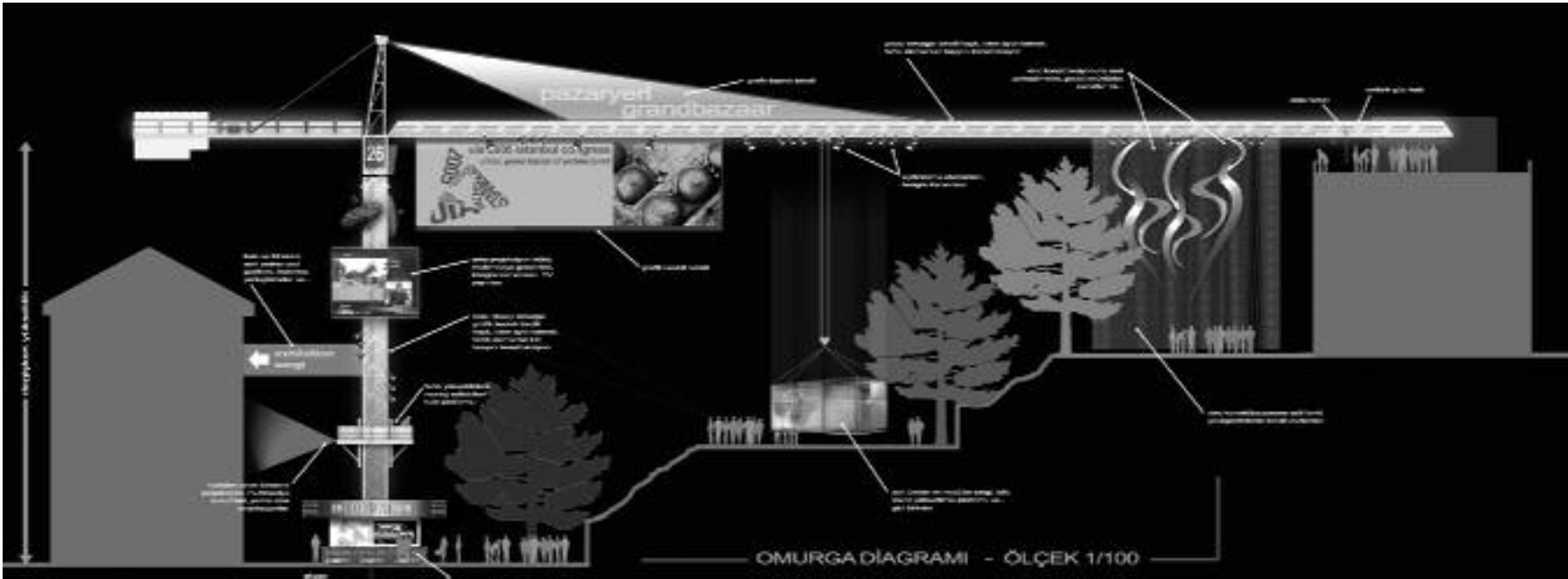
FATİH ERDUMAN - Gerek uygulama projelerinin hazırlanması sürecinde gerekse de bizzat uygulama aşamasında farklı kurum ve kişiler arasında koordinasyon kurulması, eşgüdüm içinde çaba sarfedilmesi gerekecek. Sponsorlar var, yükleniciler var, organizasyon komiteleri var, Mimarlar Odası var, yani çok fazla birim ve kurum var. Bu işin bir üstlenicisinin olması ve bu üstlenicinin bir yapı, organizasyonu kurup projeyi hayata geçirmesi gerekiyor. Gerek kongrenin yapısı ve ilgili tarafları gerekse de projenin kendine özgün yaklaşımından dolayı bayağı değişik bir süreç olacak diye düşünüyorum.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Bir ekip kuracak mısınız?

FATİH ERDUMAN - Mutlaka, ama öncelikle önümü biraz görebilmem lazım. Mimarlık ve mesleki kontrollük hizmetleri için sözleşmenin yapılması gerekiyor. Şimdiden söyleyebilirim ki, bence böylesine büyük ve profesyonel organizasyon içinde diğer disiplinlerin katkısı da mutlaka gerekecek ki bu şartnamede de var. Örneğin bir grafik danışmanı ya da aydınlatma danışmanı gibi.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Şartnamede okumuştum galiba; "projenizde, bir obje veya bir öneri kongreye ilişkin bir belleğin anıtı olarak kalıcı olabilir". Yanlış hatırlamıyorum, değil mi?

FATİH ERDUMAN - Evet, kalabileceği belirtiliyordu. Ama vinçler geçici olacak. Bir iz bırakmak açısından

olarak isimlendirdiğim taşınabilir, uyarlanabilir, pratik, hareketli, sökülüp takılabilir, çok fonksiyonlu bir birim oluşturdum ki, bu birim aslında bir kule vincin dönüştürülmesinden ibaretti. Tabii, böylesine bir tasarım yönteminde kritik olan konulardan biri oluşturduğunuz birimin bir potansiyel barındırıp barındırmayacağıdır. Çünkü eğer kullanılan birim yeteri kadar güçlü olmazsa ve kurguyu sağlayacak potansiyeli taşımazsa, başarısız bir sonuçla karşı karşıya kalınabilir. İşte bu noktada kule vinçlerden oluşan etkinlik omurgası birimlerim çok güçlü bir

projede birbirinden farklı olgularmış gibi görünen mekân, zaman, madde ve ışığın, aslında hep olageldiği gibi nasıl da birbirleriyle sürekli bir ilişki içinde bir ortaklık oluşturduklarını görmek olası diye düşünüyorum.

Diğer yandan yüksek uyarlanabilme potansiyeline sahip vinçlerin yarışma aşamasında tam da nereye yerleştirildikleri önemli değildi. Proje ile "ben bu vinçleri ihtiyaca göre ve yeni koşullara göre, kaydırabilirim, farklı yerlere koyabilirim, artırabilirim, azaltabilirim"i ifade etmek istedim.

düşündüğümüzde, bu önerinin başka türlü bir kalıcılık taşıdığını düşünüyorum. Belli bir zaman diliminde bir olay ve mekân deneyimi tüm coşkunluğuyla yaşanıp, sonrasında belleklerde bir kalıcılığa dönüşebilir. Vinçler için ben etkinlik omurgası terimini kullandım ki bunu da çok önemsiyorum. Bu kongrenin bir içeriği olacak ve yerli yabancı binlerce mimar, öğrenci ve kentli vadiyi dolduracak. Her bir katılımcı orada oluşan mekânın, ambiyansın bir parçası ve vinçler burada onların etkinliklerine bir omurga oluşturmak için varlar. Dolayısıyla, katılımcıların ve kongre içeriğinin olmayacağı gelecekteki herhangi bir zamanda, bu projeden de kalıcı bir öğenin varlığını anıtsal bir şekilde sürdürmesini tercih etmedim.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Yarışma sürecinin dışında neler yapıyorsunuz?

FATİH ERDUMAN - Kendi işimi kurma niyetim hep vardı. Kendi başıma birşeyler yapabileyim diye çalıştığım şirketten zaten ayrılmıştım. Büro kurmak istiyordum, fakat elimde büronun sürekliliğini sağlayacak bir proje yoktu. Bu yarışma bu anlamda bir fırsat oldu.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - UIA İstanbul 2005 Kongresi sürecine, bildiri, afiş gibi başka ürünlerle de katılmayı düşünüyor musunuz? Kongre'yi bu anlamda da takip ediyor musunuz?

FATİH ERDUMAN - Projenin bundan sonraki aşamalarını ve uygulama sürecini aktarabileceğim bir çalışma ile kongreye katılabilirim diye düşünüyorum. Zaten kongre süresince de mekân orada hâlâ kurgulanmaya devam edecek. Süreci sunmak, kendi dinamiğini içinde barındırıyor olacak.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Aslında kongrenin, belki de en büyük katılımcısı şu anda sizsiniz. Katılımcılar açısından, vadinin tasarlanma sürecini görmek ilgi çekici olacaktır. Kongre süresince bu süreç üzerine bile bir gündem oluşturulabilir.

FATİH ERDUMAN - Süreçlerin de sergilenmesinin faydalı olacağı düşüncesindeyim. Buranın son halini almasını birçok koşul belirleyecek. Bunların yansımaları katılımcılarla paylaşmak önemli olacaktır.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Projeniz bu açık alanda alternatif akslar da oluşturacak gibi görünüyor.

FATİH ERDUMAN - Buradaki mevcut açık alan düzenlemelerinin kendi sınırları var. Bariyerler var ve sanki kimse kimseye alanını kaptırmak istemiyor. Sadece askeriye demir parmaklıklar koymamış, sivil binalarda sınırlar tanımlamış. Mesela Darül Bedai Caddesi tamamen bir koridora dönüşmüş. Ulaşabilirlik ve katılımcılığı teşvik eden çağdaş kamu mekanlarına ait özellikler burada maalesef yok. Yaptığım öneride, bu bariyerleri daha doğrusu vadideki mevcut mekânsal unsurların üzerine çıkan ve onlardan bağımsız bir kurgu oluşturan bir yapı var. Bütün o bariyerlere ve kot farklarına rağmen, orada hiç varolmayan aksları vinçlerle tanımlayarak geçici bir dönüşüm kurguladım.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - UIA İstanbul 2005 Kongresi ile aynı zamanda, mimarlığın toplumla bütünleşmesi ve halkın o sürece dâhil edilmesi hedefleniyor. NATO toplantısında olduğu gibi sınırlar konmuyor. Tasarımınız, süreçleri toplumla paylaşmayan bütün yaklaşımlara bir cevap anlamına da geliyor.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Mimarlar Derneği 1927'nin desteği ile TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak Berlin'e, kongre ortamını gözlemlemek için gittik. Elimizdeki program kitapçıklarıyla, harita takipleriyle etkinliklerin ve sergilerin yerini bulmaya çalışıyor ve kentin varolan ulaşım akslarını kullanıyorduk. Öneriniz olan üçüncü boyuttaki omurga, görsel olarak direkt mekânı takip etmenizi ve etkinlik alanlarına ulaşmanızı sağlayacak bir kurguda düşünülmüş.

FATİH ERDUMAN - Vinçler farklı ölçeklerde, farklı sayılarda değişik görevler üstleniyorlar. Çok uzaktan bakıldığında, vinç bir yer tanımlıyor. Yaklaştığınızda ise farklı bir etkisi var. Tek başına kullanıldığında ya da çoklu kullanıldığında farklı tanımlamalar getirecek. Uç, dört ya da beşini bir arada görmeye başladığınızda, yine farklı fonksiyonları barındırmaya başlıyor. Üçüncü boyutta vinçlerin kollarının tanımladığı düzlemler, akslar olmaya başlıyor. Bütün vinçler kent ölçeğinde bir imge oluşturmak için kullanılmayacak. Bazı vinçler göz seviyenizde olacak, bazıları farklı perspektifleri tanımlayacak ya da arazideki kotlar arasında bağlantılar kurarak değişik kullanımları tarifleyecek.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - UIA ile yapılan antlaşma çerçevesinde düzenlenecek mekânların yanı sıra, İstanbul Kongresi'nin önerdiği bir "pazaryeri" kurgusu var. Mimarlar Odasının ve Türkiye'deki mimarlık ortamının bu pazaryerine nasıl taşınacağını da tartışmamız gerekir.

FATİH ERDUMAN - UIA ile yapılan antlaşma çerçevesinde tanımlanan her şey paralı. Dolayısıyla, pazaryeri herkese açık olması ve insanların izleyebilecekleri bir alan olması nedeniyle önem kazanıyor.

TEZCAN KARAKUŞ CANDAN - Mimarlık Kongresi sürecine gelir düzeyi açısından baktığımızda, kongreyi gelir düzeyi yüksek olan kesimler takip edebilecek. Üçüncü dünya ülkelerinden buraya katılım olabilecek mi? Mimarlık artık belli bir kesime hitap eder duruma gelmiş oluyor. Eğer siz maddi olanakları olana bir şey üretmeye başlıyorsanız, ticarileşen bir noktaya doğru gidiliyor. Bunun dışında yeralan çoğunluk için bir şey üretmiyorsunuz, onlar da gelip kendilerini bu ortamlarda ifade edemiyorlar. Benim eleştirdiğim yanlardan biri de bu. O yere dair yaşanan sorunları bu ortamlara kimler taşıyacak? Sorunların muhatapları sürece katılamıyor.

FATİH ERDUMAN - Pazaryerindeki etkinlikler, ne kadar canlı tutulur ve alternatif bir program olarak ortaya sunulursa, yoğun bir katılıma ulaşma olasılığı o kadar çok olur. Kongre kendi içeriği ile buluşmayı sağlayamaz. Biz hangi mekânı önerirsek önerelim, kaç kişi buradaki bir bildiriyi okuyup, anlayabilme ve dolayısıyla etkileşime girebilme şansına sahip olacak diye eleştirel yaklaşmak lazım. Sonuçta etkileşimi barındırabilecek ortamlar bu pazaryerinde kurgulanacak.

NURCİHAN DOĞMUŞ KADIOĞLU - Zaman ayırdığınızı için, projenizi ve düşüncelerinizi ortama aktardığınız için çok teşekkür ederiz.

UIA İSTANBUL 2005'E DOĞRU

TÜRKİYE KONGRELERİ

TRABZON KONGRESİ'NİN ARDINDAN...

Nurcihan Doğmuş Kadioğlu

Türkiye Kongreleri'nin ikincisi, 26-27-28 Ağustos 2004 tarihlerinde Trabzon, Giresun, Ordu ve Samsun Şubeleri'nin ev sahipliğinde Trabzon'da gerçekleşti. Tema olarak önceden belirlenmiş olan ve ortama sunulan "Kıyı Kentlerinde Mimarlık ve Yaşam" konusu işlendi. Daha önce Konya'da gerçekleştirilen ve sonrasında İzmir, Diyarbakır, Antakya, Kocaeli ve Ankara'da gerçekleştirilecek Türkiye Kongreleri'nde de olacağı gibi kurgu, 1. gün Şube ve Temsilciliklerin de katılımı ile Genişletilmiş Merkez Yönetim Kurulu, 2. gün kongre, 3. gün ise gezi ve panel şeklinde idi.

Olumlu yönleri vardı Kongre'nin...

Yerel yönetimlerle kurulan ilişkiler ya da daha önce kurulmuş olan ilişkilerin güçlendirilmesi aşamasında kongre önemli bir rol oynadı. Ev sahibi kentlerin belediye başkanları ve valileri, mimarların düzenlediği bu kongreye ve tartıştığı konulara yoğun ilgi gösterdi. Bunun da ötesinde sorunlarını anlattılar ve kendi açılımlarını tariflediler. "Mimarlar" ile işbirliği yapmak yönündeki isteklerini dile getirdiler.

Ulusal düzeyde düzenlenmiş olan kongreye geniş katılımın sağlanmış olması da diğer bir önemli gelişme olarak vurgulanabilir. Kıyı kentlerinin sorunları üzerinde gelişen tartışmalara ve konuşmacılara ilgi çok oldu. Bu ilgide Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun kongreye katılımı da etkili oldu.

Diğer taraftan çok ciddi sorunlar, eksikler ve tanımlamalar da vardı bu "yerel" kongrede...

Teoride UIA İstanbul 2005'e dönük olarak kurgulanması ve bu kongreye katılımı nitelik ve nicelik olarak arttırması, "bilinçli katılımı" hedeflemesi gereken Türkiye Kongreleri amaca ne kadar hizmet etti, tartışılır. Süha Özkan'ın UIA İstanbul 2005'e ilişkin bilgilendirmeleri; Kongre'nin "ne" olduğunu anlatması, süreci tariflemesi, gelinek noktanın ne olduğunu aktarması, doyurucu oldu. Ama UIA İstanbul 2005 Kongresi'ni ilk defa duyanlar için, bu bilgilendirmeyi somutlaştıracak, yazılı doküman, broşür, kayıt standı kesinlikle vurgusuz, belirsiz ve "atıldı". Kongre ile yeni "tanışan" kişiler için kongre orada gerçekleşmiş ve bitmişti.

Diğer bir sorun ise "MimarlıkLARın Pazaryeri" teması altında o pazaryerinde sergileri, etkinlikleri, bildirileri ile yer almayı hedefleyen şubelerin, o pazaryerinde varolmak için kiminle hangi şekilde muhatap olması gerektiğini tarifleyen bir birimin eksikliği idi.

UIA İstanbul 2005'e dönük hazırlıklar hala UIA ile imzalanan çerçeve içerisinde yürüyor. Bu çerçevenin dışında yer alan ve ortamı zenginleştirecek tariflerden biri olarak ortaya çıkan Türkiye Kongreleri ise içerik yeterince tartışılmadan ve amaca yönelik kurgusu netleştirilmeden devam ediyor. Sadece mimarların değil, kentlilerin ve yakın disiplinlerin de katılımı ile kongre sonrasında elimizde kalacak olan ürünün daha anlamlı kılınabileceği bir gerçek. Bu nedenle Türkiye Kongreleri'nin kurgusunda bu hedefe yönelik adımların geciktirilmeden atılması gerekir.

UIA nedir..? Yenir mi, içilir mi..?

“Chapter” DÖRT

Ahmet Sönmez, Mimar

Nerede kalmıştık..?? Yaz geldi geçti filan...
Son yazıyı ;
“.....Bir ay sonra Temmuz ayı geliyor. Nasıl olsa mimar milleti tatile filan gider, Ankara Şube Bülteni'ni de kimse okumaz. Ben de oturup tekrar yazarım, Chicago'da ne oldu, 'Aztek'ler ve 'İnka'lar genel kurulda ne yaptı, Makedonya son saniyede nasıl üye oldu, oylamaya gelecek delegeler adresi nasıl şaşırdı, Semih banyo küvetinde uyurken ilkel 'laptop' bilgisayarı neden bozuldu, Aydan'ı nasıl aday gösterdik, Aydan neden kaybetti... Azerbaycan, Kazakistan, Makedonya, Yunanistan Bosnia-Herzegovina... filan... Bekleyiniz görünüz. “
şeklinde noktalamıştık.... “Netekim” Bülten'in Temmuz-Ağustos sayısı birleşik olarak yayımlandı. Görünen o ki, bizim “Chapter DÖRT” Eylül veya Ekim sayısında yer bulacak.

Her neyse.... Soru cevap devam....
SORU: Sayın Ahmet Sönmez, son olarak UIA Montreal kongresini şeyettirmiştiniz. Sonra ne oldu..?
CEVAP: Baktık ki vaziyet kel, iş ciddiye bindi, Montreal dönüşünde oturup çalışmaya başladık. Artık Yıldız Sey UIA Konsey üyesiydi, Berrak Seren de yedek üye olarak Yıldız'a destek oluyordu. UIA'nın ne kadar tüzük, yönetmelik, yönerge, önerge (pardon) önerge uymadı.. genel kurul kararları filan derken bunları Türkçeye çevirip millete okutmaya başladık. Genel kurullarda İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Rusca resmi dil olarak kullanıldığı için ve genel kurul evrakı her bir dilde ayrı ayrı yayımlandığı için elimizde mavi, penbe, yeşil... bir sürü ciltlenmiş doküman vardı. Yılda iki kez toplanan UIA Konsey toplantılarına...
SORU: Konsey toplantıları nerede yapılıyordu...?
CEVAP: Önemli bir noktaya parmağınızı şeyettirdiniz. UIA Konsey toplantıları dünyanın çeşitli yerlerinde, “UIA Ulusal Kesimi” olarak bilinen üye ülkelerin mimarlık örgütlerinin evsahipliği teklifleri değerlendirilerek karara bağlanır. Diyelim ki 1882 Yılı'nın ilk UIA Konsey toplantısı için Selanik önerilmiş...
SORU: Ahmet bey, 1882 Selanik..?
CEVAP: Pardon aklım başka yere gitti. Diyelim ki Macaristan UIA'da bölge başkanlığına talip olacak. O zaman ne yapıyor..? Hadi bu yıl Konsey toplantısını Budapeşte'de yapalım diye teklif götürüyor. Endonezya da başka bir teklif getirmiş... Arjantin mimarlık örgütü de 'gelin bizde yapalım' diyor... UIA Konsey üyelerinin tuzu kuru. Otel bedava, yemek-içmek bedava, şehir içindeki

transferler bedava, çay içsen bedava, her akşam bir kuruluş kokteyl filan verir bunlar da bedava. Ne yapılacak..? Toplantı için en keyifli, en uygun yer seçilecek, gidilecek. Bu arada UIA merkez için kulis filan yapılacak...
SORU: Şigako (pardon) Şikago öncesinde..?
CEVAP: Oturduk bir sürü hazırlık yaptık. Bu arada Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği SSCB 'rahmetli' olmuş, Berlin Duvarı yıkılmış Bağımsız Devletler Topluluğu adı altında yeni bir siyasi çözüm yaşıyor... Eskiden SSCB delegasyonları içinde kendilerine zar zor yer bulan Azerbaycan, Kazakistan gibi ülkeler bağımsız olarak piyasaya çıkmış. Filan...
SORU: Ahmet bey, Allah'ın izniyle konuya dönersek..?!
CEVAP: Walla (we Allahi) o dönemlerde çok çalıştık. Madem ki UIA içinde söz sahibi olacak ve UIA kongresini İstanbul'a getirecektik, bizim oy desteğine ihtiyacımız vardı. “Azerbaycan Me'marlar İttifakı” ile işe başladık, sonra “Kazakistan Seyletçiler Odağı” ile devam ettik. (Kod ismi olarak Aztekler ve İnkalar olarak bilinir) Bu arada bir de “Akademi” girişimimiz oldu. Avrasya Mimarlık Akademisi adı altında bir girişim başlattık. O günleri Emin Mahir ve Semih iyi hatırlar. Diyorduk ki; biz bu ülkelerin mimarlarına serbest piyasa mekanizmasının ne gibi tuzaklarla dolu olduğunu Türk mimarlarının deneyimlerine dayalı olarak anlatalım. Bazı şeyleri yeniden keşfetmek için uğraşmasınlar. Türkiye Mimarlar Odası bir çeşit enformasyon merkezi haline gelsin. Hatta günlerden birgün Aydan Erim'le birlikte TİKA'ya gittik. (Türk İktisadi Kalkınma Ajansı.. diye hatırlıyorum... kendileri Dışişleri Bakanlığımız bünyesinde “Türki Cumhuriyetler” ile ilişki kurmayı amaçlayan resmi ajans oluyor...) Dedik ki biz Türkiye Mimarlar Odası olarak bu işin altından gireriz, üstünden çıkarız... Yeter ki bize destek olun.
SORU: Peki yardım alabildiniz mi..?
CEVAP: Chicago kongresi öncesinde sadece Turizm Bakanlığı'ndan bir çuval dolusu İstanbul şehir haritası, Kapadokya'da peri bacalarını gösteren Fransızca broşür, Anıt-Kabir fotoğraflı, İngilizce Ankara tanıtım broşürü... ve bunlara benzer bir sürü kağıt-kürek yardımı aldık. Sonra baktık ki devletin bize yardımı olmayacak, sponsor aramaya başladık. Bu arada “Türki” cumhuriyetlerle telefon ve faks aracılığıyla sıcak ilişkiler kurmaya çalıştık. Türk asıllı cumhuriyetlerin vatandaşları ve örgütleri olarak aramızdaki haberleşmeyi İngilizce veya Rusça yapmamız gerekiyordu çünkü kimse birbirini anlamıyordu. Necip Türk Milleti Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar dünyanın neresinde olursa olsun

prensip olarak “Türkçe” konuşuyordu ama milletin birbirini anlaması için İngilizce veya Rusça şartı vardı. Her neyse... Ekledik, bükledik, milleti razı ettik ve Chicago kongresi öncesinde Kazakistan'dan, Azerbaycan'dan gelecek resmi UIA delegasyonlarını Ankara'ya çağırdık. Ankara'da yapılacak hazırlıklardan sonra hep birlikte Amerika'ya gidilecekti ve acıa bir gövde gösterisi olacaktı.
SORU: Oldu mu bari... Yani gövde filan..?
CEVAP: İlk gövde gösterisini uçakta yaptık. Çok örgütlü, kalabalık bir delegasyon grubu olarak İstanbul'dan uçağa bindik ama hayatında ilk kez yurtdışına çıkan “Türki” meslektaşlarımızla Türkçe konuşarak iletişim kuramadığımız için rezil olduk. Allahtan Azerbaycan delegesi Sinan Sinanov Anadolu Türkçesi'ni oldukça iyi konuşuyordu ve delegasyonların diğer üyelerine Rusça tercüme yaparak vaziyeti idare ediyordu. Uçak Amerika'ya indiğinde bendeniz kafayı yemiş durumda ortalıkta dolaşıyordum. Chicago'ya kısa bir 'domestic' uçuş mesafesi kalmıştı ama benim de pilim bitmişti. Her neyse, sağ salım Chicago'ya eriştik, otellere yerleştik, bavullarımızda taşıdığımız tanıtım malzemelerini, video filmlerini, incik-boncuk malzemesini ve daha neler neler....
SORU: Ahmet bey, konu yine biraz karıştı galiba. UIA Chicago kongresinde Türkiye Mimarlar Odası'nın yaptıklarını konuşuyoruz... Siz ise..?!
CEVAP: Sevgili abilerim, ablalarım... My name is James Brown... I am a book... I come from Alabama with my banjo on my knee... Nerede LAN benim papyon kravatım..?? Mc Cormics Place'deki komisyon odasının kapısı niye kilitli..? Gidin açın. Nerede bizim öğrenciler..? Her okuldan bir öğrenci

gelmişti ya... Haber verin gençler yardım etsin bizim tanıtım çantalarımızı kongre delegelerine dağıtsın. Seçime 2 gün kaldı, Aydan biraz daha ortalıkta dolaşsın, delegelere şirin görünsün. Salih..! Adamı illet etme git şu Fransızlarla, Tunuslularla, Cezayir delegasyonu ile görüş. UIA bölge başkanlığı adaylığımızı anlat... Tamam tamam... Toplantıyı bizim otelde, benim odada yapalım, “Türki” meslektaşlarımıza votka filan... Bildirileri çoğalttınız mı..? NE..??? Kazakistan delegasyonu turistik gezi yaptığı için oylamaya katılamıyor mu..? Makedonya mı..? Kim gelmiş..? Hemen resmi delegasyon kaydı yapılsın, bir oy bir oydur... Giriş formunu biz dolduralım, vakit kazanalım. NE..? Chicago konsolosumuz toplantıya katılamıyor mu..? Abi fotokopiler tamam mı..? Yes sir.. İstanbul is NOT the capital city of Turkey.. Ankara is.... No we do NOT write from right to left. Ancak taksitle yetiştiriz xtiret parasını cebimizden verelim. Oylama yarın sabah yapılacak millet hazırlıklı olsun. Saat farkını da gözeterek Konur Sokak 4 numaraya telefon açın bilgi verin. Evet bütün delegelere teker teker dağıtılsın İngilizcesi kalmadıysa Fransızca dağıtın. Ne demek kalmadı..?? İstanbul rozetleri torbaların içinde benim odada duruyor gidin alın milletin yakasına takın. NE??? Chicago Bulls üçüncü kere NBA şampiyonu mu olmuş..? Abi Mc Cormics Place'in altındaki bar neden geç açılıyor..? Sabah sabah gidip bir çay içelim.... Olsun, sabaha karşı saat 04'te yatmış olabiliriz 06'da kalkarsak bugünkü raporu yazmak için vaktimiz olur. İstanbul Belediye Başkanı imzalı yazının aslı nerede..? Bakanlık yazısının aslı hangi dosyada..? Çoraplarımı bulamıyorum, papyon kravatım nerede..? Tamam tamam herife haber verin 8 dakika içinde otelin lobisinde kendisini karşılayıp İstanbul hakkında nümerik bilgi verebilirim. Yes I hereby confirm the facts that... Abla eteğinin fermuarını kontrol et çirkin görünüyor sen bizim adayımız olarak ince, zarif ve
SORU: Ahmet bey iyi misiniz..? Ambulans filan çağıralım mı..?
CEVAP: Ayaaakşamdan ışınıtır... YaaAAaaylalar yaylalar..! Getirin lan UYYA'yı İstanbul'da şeyettirelim. Bugün olmazsa yarın...!

Yazarımız sayın Ahmet Sönmez, (mimar 3745) kafayı hafifçe serinlettiği için UIA Chicago kongresinin geri kalan bölümlerini bir sonraki sayıda yayımlanmak üzere şeyettirecektir. VEFA, İstanbul'da bir semt olup boza üretimyle tanınır. Hayırlısı neyse o olsunur.

MİMARLIK HAFTASI

ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM

4-11 EKİM 2004

Kent, görebildiğimiz ötesinde. Bir geçmişi, hafızası var kentin, rahatsızlıkları var, bir de sökükleri derinlemesine. Biz mimarlar bir yanından çekiştirdik, diğer yandan rant peşine düşenler, bir gecede "kentli" olanlar da el attı, yerel yönetimler de tutunca bir yandan, elimizde "sökükleriyle" bir kent kaldı. Bir gecede sökmedik elbet, bir haftada dikemeyeceğimiz aşîkar. Ama daha da gecikirsek yama da tutmayacak gibi. Getirin yanınızda duyarlılıklarınızı, anılarınızı ve kente dair umutlarınızı, Ankara'nın söküklerini beraber dikelim.

ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM

MİMARLIK HAFTASI → 4-11 EKİM 2004 → TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ → ÇANKAYA BELEDİYESİ → MİMARLIK HAFTASI → 4-11 EKİM 2004 → TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ → ÇANKAYA BELEDİYESİ → MİMARLIK HAFTASI → 4-11 EKİM 2004

04 EKİM 2004 - PAZARTESİ 05 EKİM 2004 - SALI 06 EKİM 2004 - ÇARŞAMBA 07 EKİM 2004 - PERŞEMBE 08 EKİM 2004 - CUMA 09 EKİM 2004 - CUMARTESİ

10.00 → AÇILIŞ ve BASIN AÇIKLAMASI

14.00-19.00 → KONUR SOKAK KONSERLERİ:

14.00-15.00 "Bağcısız Ayakkabılar"
15.00-16.00 "Sinem - Pınar" Yan Flüt, Gitar, Viyola
16.00-17.00 Dinleti: Murat Meriç ile Eski 45'likler

17.00-19.00 → "YENİ TÜRKÜ"

19.00-20.00 → Mimarlık Öğrencileriyle Buluşma
Yer: Oda Lokali, Konur Sokak, no: 4, Yenîşehir

20.00 → AÇILIŞ KOKTEYLİ
Yer: Oda Lokali, Konur Sokak, no: 4, Yenîşehir

'Ankara'nın Söküklerini Dikelim' Atölye Çalışmaları, Konut İçin Son Günlük Atölye Çalışma Mekanları İçin Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nden bilgi alınabilir.

12.00-18.00 → ATÖLYELER: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

ATÖLYE 1 "Modern Çarşı-Hal-Suluhan"
Yürütücüler: Murat Uluğ, Kemal Nalbant, Mehmet Tunçer

ATÖLYE 2 "Atatürk Orman Çiftliği"
Yürütücüler: Yüksel Öztan, Baykan Günay, Ayşe Tekel

ATÖLYE 3 "Demiryolu Güzergahı"
Yürütücüler: Kenan Güvenç, Semra Uygur

ATÖLYE 4 "Kızıl Yaya Bölgeleri"
Yürütücüler: Türkay Ates, Erdal Kurttaş, Kadri Atabaş

ATÖLYE 5 "Geçmişimize Bir Gelecek - Antik Tiyatro ve Çevresi"
Yürütücüler: Emre Madran, Sedvan Teber, Nimet Özgönül, Sevgi Aktüre, Kutalmış Görkay, Musa Kadioğlu

18.00-19.30 → KÜTÜPHANE SÖYLEŞİSİ: "Kamusal Mekanı Kamuya Açmak"
Çana Bilsel
Yer: Mimarlar Odası Kütüphanesi, Konur Sk. 4/4 Yenîşehir

19.30-20.30 → BELGESEL FİLM GÖSTERİMİ: "Türkiye'nin Kalbi Ankara"
Sergey Yutkevich, 1933, 56 dakika
Yer: Konur Sokak, Yenîşehir

SERĞİ: "Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyet'in 25 Yılı"
Yer: Armada Alışveriş Merkezi, Eskişehir Yolu, Söğütözü

SERĞİ: "Ankara'nın İki Yüzü + Kentin Zulası"
Yer: Ahmet Arif Parkı, Sokullu Mehmet Paşa Cad. Dikmen

12.00-18.00 → ATÖLYELER: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

18.00-19.30 → SÖYLEŞİ: "Kentin Kaybolan İzleri" Emre Madran
Yer: Oda Lokali, Konur Sk. 4/5 Yenîşehir

19.30-20.30 → BELGESEL FİLM GÖSTERİMİ:

"Ankara"
Aras Özgün-Ersan Ocak, 1996, 15 dakika
"Ankara'yı Seviyorum"
Nesli Çöğgeçen, 1993, 33 dakika
Yer: Konur Sokak, Yenîşehir

SERĞİ: "Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyet'in 25 Yılı"
Yer: Armada Alışveriş Merkezi, Eskişehir Yolu, Söğütözü

SERĞİ: "Ankara'nın İki Yüzü + Kentin Zulası"
Yer: Abidin Aktaş Sokak, Mamak

12.00-18.00 → ATÖLYELER: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

18.00-19.30 → KÜTÜPHANE SÖYLEŞİSİ: "Ankara'nın Kayıp Suları"
Türkay Ates, Yüksel Öztan
Yer: Mimarlar Odası Kütüphanesi, Konur Sk. 4/4 Yenîşehir

19.30-20.30 → BELGESEL FİLM GÖSTERİMİ:
"Üçleme (Zaman-Mekan-İnsan)"
Güler Polat-AÜ İletişim Fak., 1997, 14 dakika
"Çınarların Ruhu Ölümsüzdür"
Bülent Çaplı, 1996, 22 dakika
Yer: Oda Lokali, Konur Sk. 4/5 Yenîşehir

SERĞİ: "Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyet'in 25 Yılı"
Yer: Karum Alışveriş Merkezi, Kavaklıdere

SERĞİ: "Ankara'nın İki Yüzü + Kentin Zulası"
Yer: Gar Sanat Galerisi, Hipodrom

12.00-18.00 → ATÖLYELER: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

18.00-19.30 → KÜTÜPHANE SÖYLEŞİSİ: "Kuzey-Güney" Murat Güvenç
Yer: Mimarlar Odası Kütüphanesi, Konur Sk. 4/4 Yenîşehir

19.30-20.30 → BELGESEL FİLM GÖSTERİMİ:

"Anılarla Ankara Palas"
Deniz Ç. Yazıcı, 2001, 28 dakika
"Mimarlık Balosu -2003"
A. Bülent Acar, 2003, 35 dakika
Yer: Oda Lokali, Konur Sk. 4/5 Yenîşehir

SERĞİ: "Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyet'in 25 Yılı"
Yer: Karum Alışveriş Merkezi, Kavaklıdere

SERĞİ: "Ankara'nın İki Yüzü + Kentin Zulası"
Yer: Gar Sanat Galerisi, Hipodrom

14.00-15.00 → SUNUŞLAR: "VAROLMAYAN ANKARA"

Bozkurt Güvenç
"Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma ve Geliştirme Projesi"
Abdi Güzer, Ömer Kural
"Atatürk Kültür Merkezi CSO Konser Salonu"
Semra Uygur, Özcan Uygur
"Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme Fikir Projesi"
Ali Ulusoy, Tülin Akman, Ayşe Ergül
"Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi"
Üzgür Ecevit, Azize Ecevit

15.15-19.00 → ATÖLYE SUNUŞLARI: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

19.00 → KAPANIŞ KOKTEYLİ

SERĞİ: "VAROLMAYAN ANKARA"

SERĞİ: "ANKARA'NIN SÖKÜKLERİNİ DİKELİM"

Yer: Ankara Palas, Ulus

SERĞİ: "Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyet'in 25 Yılı"
Yer: Migros Alışveriş Merkezi, Akköprü

39. DÖNEM BİRİNCİ MERKEZ DANIŞMA KURULU 11-12 EYLÜL 2004 TAŞUCU/MERSİN

H. Ali Ulusoy

TMMOB MİMARLAR ODASI Danışma Kurulu Üyeleri,
- Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği Taslağı,
- Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulları Yönetmeliği Taslağı,
- Aday Üyelik gündem maddelerini görüşmek üzere Mersin, Taşucu'nda bir araya geldi.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Delegasyonu, Danışma Kurulu öncesi bir dizi hazırlık toplantısı gerçekleştirdi. Bu toplantıların ilki 28 Temmuz 2004, ikincisi ise 6 Eylül 2004 tarihinde yapıldı. Yapılan toplantıların sonucunda, TMMOB Mimarlar Odası Mesleki Uygulama ve Denetim Komitesi'nin (MDUK) hazırlamış olduğu taslağı değerlendirmek ve Şube politikasını belirlemek üzere, H. Ali Ulusoy, Semra Uygur, Osman Sualp Güreşcioğlu, Ömer Faruk Atay ve İmran Karaman'dan oluşan bir çalışma grubu görevlendirildi. Çalışma grubu, hazırlık toplantılarında belirtilen görüş ve önerileri de dikkate alarak, yönetmelik taslağı üzerindeki çalışmalarını tamamladı ve "Ankara Şube Görüşü" Merkez Yönetim Kurulu'na ve Şubelere gönderildi. (Şube görüşü için: <http://www.mimarlarodasiankara.org> adresine başvurulabilirsiniz.)

Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyelerinden, Mesleki Denetim Çalışma Grubu üyelerinden ve mimarlık bölümü öğrencilerinden oluşan 32 kişilik bir grup ile Mersin'e gidildi.

Merkez Danışma Kurulu'nun birinci gününde, açılış ve UIA 2005 İstanbul Kongresi bilgilendirmesinin ardından, gündemin birinci maddesi tartışmaya açıldı. "Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği Taslağı" üzerinde genel değerlendirmeler yapıldı. Bu konuda Mimarlar Odası Ankara Şubesi delegeleri de görüşlerini Danışma Kurulu üyelerine aktardı. Uzun süredir örgütün gündeminde olan ve oldukça yoğun tartışmalara neden olan yönetmelik taslağının, Kasım 2004 tarihinde Olağanüstü Genel Kurul'a götürülerek yeniden görüşülmesi kararı Genel Kurul'da alınmıştı. Şubemiz tarafından, Olağanüstü Genel Kurul öncesi, şubeler arasında bir mutabakat sağlanmasının önemi üzerine bir görüş belirtildi. Böyle bir mutabakatın sağlanması durumunda, Mimarlar Odası Olağanüstü Genel Kurulu 600700 kişi ile yapılmak zorunda kalmayacak, kongreye harcanacak emek, zaman ve parasal kaynak (2004 yılı Olağan Genel Kurulu'nun maliyeti yaklaşık 120 milyar olmuştur.) Genel Merkez'in kuracağı,

Araştırma Geliştirme Merkezi'nin kurulmasına, hukuksal sürecin takibi için bir birim oluşturulmasına harcanabilir. (Bu öneri Olağanüstü Genel Kurul'un yapılmaması anlamını taşımamaktadır.)

Danışma Kurulu'nda, yönetmelik taslağının geneli üzerinde çok fazla görüş ayrılığı olmadığı gözlemlendi ve yönetmelik başlığının "TMMOB MİMARLAR ODASI MİMARLIK HİZMETLERİNİ UYGULAMA, TESCİL VE MESLEKİ DENETİM YÖNETMELİĞİ TASLAĞI" olarak değiştirilmesinin daha doğru olacağı ifade edildi.

Ancak, yönetmeliğin 5. Maddesinde yer alan ve "Mimarlık Hizmetleri" başlığı altında sıralanan imar planlama çalışmaları, kentsel tasarım hizmetleri, çevre düzenlemesi hizmetleri, iç mekân düzenleme ve mobilya tasarımı hizmetleri, alan olarak diğer meslek disiplinleri ile çakıştığından, önceki dönemlerde yapılan tartışmalar da dikkate alınarak, bu konularda TMMOB düzeyinde bir uzlaşma zemini oluşturulmasının gerektiği belirtildi. Bunun sağlanmaması durumunda, yönetmeliğin yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmesinde problem çıkacağı tarafımızca ifade edildi.

Yönetmeliğin 9. maddesinde yeralan (eski yönetmelikte 06.03 maddesidir.) "mimar sermaye şirketi ortağı olarak mimarlık hizmeti yapıyorsa, mimarın şirketteki hisse oranı %51 den az olamaz. " ibaresinin, günümüz koşullarına uygun bir düzenleme olmadığı, şirket hisse oranlarının nasıl olması gerektiği konusunun Ticaret Kanunu'nda belirlendiği, yapılacak düzenlemenin mevcut yasa ve yönetmeliklere uygun olarak yapılması gerektiği, hem ulusal, hem de uluslararası düzeyde yapılan yeni hukuksal düzenlemelerin mesleğin uygulanmasına ilişkin yeni kurallar getirdiği tarafımızca ifade edildi.

Gün boyunca yapılan tartışmalarda, Ankara Şubesi Delegasyonu'nun, Danışma Kurulu ortamına sunduğu görüş ve öneriler diğer şubelerce de olumlu karşılandı. Ancak hisse oranı konusunda ortak bir noktaya gelinemedi. Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci %51 hisse oranının "çok önemli" olduğu üzerine görüş bildirdi ve bu oranın, Olağanüstü Genel Kurul'da mutlaka kabul edilmesi gerektiğini ifade etti.

Mesleki Bilimsel Çalışma Kurulları Yönetmelik Taslağı, Danışma Kurulu'nun ikinci günü görüşüldü, ancak çok fazla tartışma olmadı.

Esas olarak Mimarlar Odası'nın, mimarlık öğrencileri ile ilişkilerini düzenleyen, Odayı tanımlarını öngören ve bu ilişkilerin kurumsal bir yapıya kavuşturulmasını amaçlayan "Aday Üyelik Maddesi" görüşmelerine geçildiğinde, bazı yönetim kurulu üyeleri söz aldı. Ankaradaki mimarlık öğrencilerinin hazırladığı taslağın daha önce Genel Merkeze iletilmediği, "son dakika"da Danışma Kurulu'nun gündemine getirildiği, yönetmelik taslağının görüşülmeden önce lobide dağıtılmasının anlaşılmadığı ve bu nedenle Ankara Şubesi'ni "kınadıkları" ifade edildi. Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin değerlendirmeleri bununla da kalmadı. "Öğrencilerin Oda'da çalışmalarının önünde bir engel mi var da böyle bir yönetmelik hazırlıyorsunuz? Yedi bin öğrenci ile ilişkilenenin sıkıntıları olabilir. İki sayfalık yönetmelik sihirli bir değnek mi olacak? Öğrencilere gönderilecek yayınların maliyetini düşündünüz mü?" şeklinde, Danışma Kurulu Üyelerini ve bu çalışmaya yapan öğrenci arkadaşları hayrete düşüren ve hayal kırıklığına uğratan ifadeler, tam da 12 Eylül darbesinin yıldönümüne rastlayan bir günde dile getirildi. Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin bu ifadelerini "dersini iyi çalışmamış öğrenci" psikolojisi içerisinde söylenmiş sözler olarak değerlendirmek lazım.

Mimarlar Odası Danışma Kurulları'nın demokrasi anlayışı ile bağdaşmayan bu yaklaşımların, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri tarafından ortama ifade edilmesi üzerine Şubemiz, bu gündem maddesinin Danışma Kurulu'nun gündemine önerilmesi ile amaçlananın, genel çerçevenin tartışılması olduğunu belirtti ve Danışma Kurulu'na getirilmesinin arkasında "başka bir niyet"in saklı olmadığı vurgulandı. Ankara Şubesi, delegelerin Danışma Kurulu'nda "danışmak" üzere bir araya geldiğini, Ankara Şubesinin de gündem gereği, gerekli hazırlıkları yaparak ortama pozitif katkı sağlamayı amaçladığını vurguladı. Mimarlık öğrencilerinin de kendilerini ilgilendiren birçok konuda sorumluluk hissederek böyle bir taslak çalışma yapıp ortamla paylaşmasının önemli olduğu vurgulandı. Bunun, öğrenciler tarafından yapılmış bir "Toplu Kalkışma" olmadığı belirtildi. Bunun aksine, Mimarlar Odası'nın demokrasi anlayışına uygun olarak, öğrencilere katkılarından dolayı teşekkür edilmesi gerektiği ve ortada "kınamayı" gerektirecek bir durumun olmadığı anlatıldı.

Yapılan bu tartışmalar sonrasında, bu hazırlığı yapan öğrenci arkadaşlar, sırayla söz alarak, heyecanlarını, duygularını, yönetmelik taslağına ilişkin neler düşündüklerini, ilk defa böyle bir çalışma içerisinde olduklarını, eksikliklerinin olabileceğini ve bu konuda Danışma Kurulu üyelerinin katkılarına ihtiyaç duyduklarını ifade etti.

Öğleden sonra saat 14.00'da Danışma Kurulu çalışmalarını tamamladı. Bizler de, Mersin Danışma Kurulu'nda üyelere nasıl "danışıldığını" ve örgütümüzün gündemine ilişkin "demokratik" açılımlara nasıl yaklaşılması gerektiğini bir kez daha öğrenmiş olduk.

MİMARLAR ODASI'NA “ADAY ÜYE” OLMAK

İhsan Yıldırım
Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

Ankara'nın ay ışığıyla aydınlanan soğuk gecesi küçük bir sahil kasabasının güneşine, mavi sonsuzluğuna bırakmıştı yerini ulaşmıştı Taşucu'na

Mimarlar Odası Danışma Kurulu'nun içinde bulduk bir anda kendimizi... mimar büyüklerimiz yıllardır konuşulan bir konuyu gündeme getirmiş, "Mimar Adayı" olarak bizleri de davet etmişlerdi... Biz "Mimarlık Bölümü Öğrencileri" "Aday Üye" idik...

Danışma Kurulu'nda neler olup bitecek diye bilgi almak için birilerini aradık... ilk danışma kurulumuz haliyle, heyecanlıydık, ürkektik...

öğrendik ki aday üyelik son gündem maddesi bir sonraki gün tartışmaya açılacak kendi aramızda konuşmaya... daha fazla fırsatımız olacak

kurulun olduğu ilk günün gecesi uyuya kaldık hepimiz sabah bir telaşla kalktık birbirimizi uyandırdık, kahvaltıda toplandık gelecekteki meslektaşlarımızın karşısında bir isteğimizi dile getirecektik ya, daha detaylı konuştuk...

tahmin bile etmediğimiz bir şekilde konu gündeme getirildi. aday üyelik konusu tartışılmaya başlandı... söz isteyenler konuştukça farklı düşünceler ortaya çıktı

ortam biraz gerildi... bir mimar maddiyat derken bir mimar öğrenci ruhundan, potansiyelinden bahsediyor kimisi çıkıp kendi yaptıklarını överken, aday üyeliğe gerek olmadığını söylüyor

bir ara ortam sakinleşiyor hazırladığımız taslak için teşekkür ediliyor.

bitmesini istemediğimiz kısa zaman bize inat akıp gitmişti... yolumuza rehber eşliğinde Taşucu gezisiyle devam ettik kız kalesi, sonrasında yüksekliğiyle insanı ürperten cehennem çukuru, keçi boynuzu satan yaşlı amca kendine hayran bırakan cennet çöküğü,

türküler söyleyerek mesafeleri azalttık ulaştık Ankara'ya

sonuç ne olur bilinmez ama galiba "aday mimarlara" alışması gerekiyor mimarların... ki kazanan yine mimarlık olsun...

ANKARA'NIN PARÇALANAN KAMUSAL ALANI'NI YENİDEN ONARMAK OLASI MI?

Cânâ Bilsel
Yrd. Doç. Dr., ODTÜ Mimarlık Bölümü

Felsefeci Hannah Arendt "İnsanlık Durumu" (*The Human Condition*) başlıklı eserinde kamusal alanı, çevresinde oturan insanları biraraya getiren, onları birbirleriyle ilişkilendiren ve birbirlerinin üzerine düşmelerine engel olan bir masaya benzetir; masayı ortadan kaldırdığınızda çevresindeki insanlar arasındaki bu ilişki de ortadan kalkar.¹ Arendt'e göre kamusal alan (*public realm*) insan yapısı nesnelerden oluşan ve yine insanlar tarafından ortaklaşa paylaşılan dünyadır. Bu dünya tüm bireylerin ortak buluşma zemini, ancak her bireyin bu alanda farklı bir konumu vardır. Kamusal alan bireylerin birbirlerini gördükleri, duydukları ve birbirleri tarafından görülüp duyuldukları alan, bir diğer deyişle bireylerin aktif olarak katıldıkları bir iletişim ve eylem alanıdır. Başkaları tarafından görülmek ve duyulmanın, özetle kamusal alanda var olmanın ve kamusal yaşamın (*public life*) anlamı, her bireyin farklı bir konumdan görüyor ve duyuyor olmasıdır. Paylaşılan bu dünyanın sürekliliği, onu paylaşan insanların benzer ya da türdeş olması ile değil, konumlarının farklılığı ve bundan doğan görüş açılarının çeşitliliği içerisinde "ortak ilgi alanı" olarak paylaşıyor olması ile sağlanabilir.²

İnsanların ortak etkinliğiyle var olan, biçimlenen ve onların paylaşarak birlikte yaşamlarını sürdürdükleri kentler de bu anlamda kamusal alan tanımlar. Kent yaşamı bir kamusal yaşam biçimi gerektirir. Tarih boyunca kentler farklılıkları barındırmış; düşünsel ve toplumsal gelişmeler, farklı kültürler ve farklı düşüncelerin biraraya geldiği kentin kamusal alanında gerçekleşmiştir. Kentin kamusal alanı kentlilerce paylaşılan, ancak herkese açık, bu niteliğiyle anonim olan, kimsenin yabancı sayılmadığı, herkes tarafından erişilebilen, farklı konum ve bakış açılarının birlikte var olduğu bir paylaşım alanıdır. Soyut bir felsefi kavram gibi algılanabilecek olan kamusal alanın kentin fiziksel mekânı ile doğrudan bir ilişkisi bulunur. Kentin, kentlilerin kamusal yaşamı kent mekânında gerçekleşir. Kentsel kamusal mekânlar, bireylerin birarada oldukları, birbirlerini gördükleri ve birbirleri tarafından görüldükleri iletişim ve eylem alanlarıdır. Giderek, kamusal mekânların ortadan kalkması ile kamusal yaşamın da var olma zemininin ortadan kalkacağı söylenebilir.

Arendt'e göre konformist davranışın egemen olduğu kitle toplumlarında, kamusal alan özel alan tarafından işgal edilerek ortadan kalkar; bireyler

kendi öznellikleri dışında farklılıkları görmez ve duymazlar.³ Günümüzde kitle iletişim araçlarının özel alana girmesiyle birlikte kamusal alan ile özel alan arasındaki sınır belirsizleşmektedir.⁴ Bu iki alan birbiriyle yer değiştirirken, gerçekte bir iletişim ve eylem alanı olarak kamusal alan ortadan kalkmakta, kitle iletişim araçlarıyla bir kitle kültürü yaratılmakta ve yaygınlaşmaktadır. Eylemsizleşmiş, atomize olmuş toplum bireylerinin toplumun bütününe ve kamusal alana karşı ilgileri giderek yok olmakta, bireylerin farklı konum, düşünce ve eylemleri ile birbirleriyle iletişim içerisine girdikleri kamusal alanın yerini, bugün ironik bir biçimde "kamuoyu" olarak adlandırılan kitle görüşü almaktadır. Günümüz toplumları bir yandan homojen kitlelere dönüşürken, öte yandan ekonomik gelir düzeyleri ve kültürel kimlikler temelinde ayrışma eğilimi de artmaktadır. Böylece ortak bir paylaşım ve ilgi alanı olarak kamusal alan giderek parçalanmakta ve ortadan kalkmaktadır.

Bugün kentlerde yaşanan merkezkaç dinamikler bu sürecin hem nedenlerinden biri hem de sonucu olarak görülebilir. Oysa ki, merkez olma nitelikleriyle kentler ve özellikle kent merkezleri kentin kamusal alanını birarada tutacak çekim gücüne sahiptirler. Kentin kamusal mekânları toplanma, paylaşım ve iletişim mekânları olarak, kentlileri tüm farklılıklarıyla biraraya getirebilecek alanlar olmayı sürdürebilirler.

Ankara'nın kamusal alanı

Cumhuriyet'in modernite projesinin başkenti olan Ankara'nın bir model kent olarak inşa edilmesi sürecinde, "modernite"nin gerektirdiği bir kamusal alanın yaratılmasının amaçlanıp amaçlanmadığı, ya da bunun başarılabildiği başarılamadığı bugün tartışılmaktadır.⁵ Cumhuriyet yönetimi, bir ulus kimliği yaratma ülküsü ile bir kollektif bilinç/kollektif bellek çevresinde "temsili bir kamusalılık" oluşturmayı amaçlamış, bunu kent meydanlarına anıt heykeller ile somutlaştırmıştır. Ancak bunun yanı sıra, ulaşım istenen çağdaş toplum yaşamının geçeceği kent mekânları, bulvarlar, parklar, gezinti alanları, spor alanları oluşturulmuştur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara bu anlayışla "planlanmış", kent mekânı önce Lörcher planı,⁶ ardından da sınırlı uluslararası yarışmayla elde edilen Jansen planına göre biçimlendirilmiştir. Bu dönemde Ankara'da toplumun gündelik yaşamının odağını oluşturan kamusal mekânlar yaratılabilmektedir. Eski şehri

Hipodrom

Gençlik Parkı

Yenişehir'e bağlayan ve kentin ana eksenini oluşturan Atatürk Bulvarı ulaşım işlevinin ötesinde, kentlilerin bir gezinti ve buluşma alanı, "görme ve görülmeye" mekânı olmuştur. Gençlik Parkı kentlilerin buluşup gezinti yaptığı, yüzme yarışlarının düzenlendiği, nikâh törenlerinin yapıldığı bir mekândır. Kurtuluş Parkı, Eski Ankara'da Eser Park kentlilerce yoğun olarak kullanılan rekreasyon alanlarıdır. Hipodromda adına uygun olarak at yarışları, stadyumda spor karşılaşmaları düzenlenmekte; Ankaralılar gündelik yaşamlarında bu mekânlarda düzenlenen çeşitli aktivitelere katılarak biraraya gelmektedirler. Jansen'in planına göre inşa edilen bu kent, birkaç on yıl planlandığı gibi kamusal mekânları ile yaşayabilmiştir.

Bugün, sayılan bu mekânların önemli bir bölümü amacı dışında kullanımlarla yozlaşmış, ya tümüyle ya da kentlilerin bir bölümü tarafından terk edilmiş durumdadır. Hipodromdan at yarışları çok uzun süredir kaldırılmış, yalnızca resmi bayramlarda kullanılan bir tören alanı olarak kalmış, ulaşılması zor bir Kültür Merkezi ve Müze'ye amacı dışında tahsis edilmiş, Gençlik Parkı gecekondu görünüşlü gazinolar ve çay bahçeleri tarafından parsellere bölünmüş, Eser Park'ın yerine Altındağ Belediyesi inşa edilmiş bulunuyor. Atatürk Bulvarı yol genişletmeleriyle önce geniş kaldırımlarını ve bulvar kafelerini yitirmiş, son olarak da kentin ekseninde bir kamusal mekân iken, kenti boydan boya ikiye bölen bir hız yoluna dönüştürülmüş durumda. Cumhuriyet'i temsil eden mekânlardan Güven Park otobüs durakları tarafından işgal edilmiş, parkın ve "Bakanlıklar Kartiyesi"nin ekseninden geçerek Meclis'e doğru uzanan yaya allesi güvenlik gerekçesiyle "Kamu" tarafından kamuya kapatılmış bulunuyor.

Kentin bir zamanlar toplumsal yaşamının odağı olan kamusal mekânlarının anlam ve nitelik yitirmesinin sosyo-kültürel nedenleri uzun uzadıya tartışılabilir. 300 bin nüfus için planlanmış bir kentin hazırlıksız bir biçimde 3,5 milyon nüfusa ulaşmış olmasının bu durumun temel nedeni olduğu savunulabilir; ancak yukarıda sıralanan bu dönüşümlerin hemen tümü kamu kurumları tarafından kent bütününe ve kent yaşamını dikkate almadan yapılmış olan müdahalelerle gerçekleşmiştir. Bugün geline nokta, kentin mevcut kamusal mekânlarının nitelik yitirmesiyle, kentlilerin birlikte paylaştıkları kamusal alanın da -tıpkı Arendt'in masa metaforunda olduğu

gibi- ortadan kalktığını söylemek yanlış olmaz.

Bölünmüş toplumsal mekân

Kentin demografik yapısını çözümlemeye yönelik sosyal statü araştırmaları Ankara kent mekânında kuzey/güney biçiminde özetlenen bir toplumsal ayrışmanın varlığını çok açık biçimde ortaya koymaktadır.⁷ Kökeni, kentin demiryolu hattı ile birbirinden ayrılmış olan Eski Ankara / Yenişehir ayrımına uzanan bu ikili yapılanma kentin toplumsal yapısında güçlenerek varlığını sürdürüyor. Ancak, geçmişten farklı olarak kentin güneyinde yaşayan varlıklı grupların bugün gerekmedikçe artık Kızılay'a da "inmemeyi" tercih ettiğini izliyoruz.

Giderek bu grupların azımsanmayacak bir bölümü daha iyi bir yaşam çevresi özlemiyle güneybatı yönünde kent dışı uydu-kent alanlarına yerleşmeyi seçiyorlar. Bunda, "suburbia" özlemleri yanında mevcut kent mekânlarındaki niteliksizleşme de önemli bir neden oluşturuyor. Sonuç olarak Ankara'da toplumsal gruplar kent mekânında giderek birbirlerinden uzaklaşarak ayrırmakta, farklı gruplar aynı kent mekânlarını kullanmamaktadır. Kentin kamusal alanının parçalanmasında bu ayrışma önemli bir etken oluşturmaktadır.

Merkezini arayan kent

Üst gelir gruplarının kent mekânında yer değiştirmesine koşut olarak Ankara'da yeni kent merkezleri oluşmuştur. Jansen'in planladığı kentin tek ticaret ve iş merkezi Ulus'tur. Bakanlıklar kartiyesi bir idari merkez olarak düşünülmüş, Bulvar üzerinde sınırlı bir ticaret öngörülmüştür. Tuğrul Akçura'nın kitabında çözümlemesini yaptığı gibi, 1950'ler sonrasında nüfus artışıyla birlikte Kızılay Yenişehir'in merkezi olarak gelişmiş, böylece Eski Ankara - Yenişehir ikili yapılanması güçlenmiştir.⁸ Ulus ve Kızılay merkezlerinin birleşmesinde demiryolunun bölücü bir eşik oluşturması ve demiryolu boyunca konumlanmış olan depolama ve endüstri kullanımlarının ve kamu kurumlarının önemli payı olmuş olmalıdır.

Yeni kentin merkezi Kızılay -bir ulaşım odağı olmasına karşılık- görece olarak çok kısa sayılabilecek bir süre içerisinde merkez işlevlerinin bir bölümünün yer değiştirmesiyle bugün büyük ölçüde nitelik kaybına uğramış; depolama işlevleri ve dersanelerle

Eski Ankara

Atatürk Bulvarı

Güven Parkı

Gençlik Parkı

işgal edilmiş bulunuyor. Merkez kullanımları Kavaklıdere'nin ardından Gaziosmanpaşa ve en sonunda Köroğlu'na güneye doğru kaymasını sürdürüyor. Ekonomik etkenlerin yanı sıra, toplumsal davranış kalıpları, ya da daha açıkça "öteki Ankara"dan uzaklaşma dürtüsünün de etkili olduğu bu süreçte kent merkezinin farklı toplum gruplarının buluşma alanı olma potansiyeli de ortadan kalkıyor.

Kuzey ve güney Ankara'yı birleştirecek bir kültür merkezi

Ankara'nın önce eski şehir/Yenişehir, ardından da kuzey ve güney biçiminde özetlenen mekânsal/toplumsal bölünmesine çözüm arayışlarının odaklandığı alanlardan birini Sıhhiye'de demiryolu boyunca Atatürk Bulvarı'ndan İstasyon'a, oradan da daha batıya doğru uzanan alan oluşturuyor. Kentin iki yakasını bir araya getirebileceği düşünülerek üzerinde 50 yıldan beri projeler geliştirilmiş⁹ olmasına karşılık, bu alan bugün kentin merkezinde büyük bir boşluk olarak durmakta.

1950'lere gelindiğinde kent nüfusunun hızla artması ve Jansen planının yetersiz kalması ile yeni bir uluslararası şehircilik yarışması açılmasına karar verildiğinde, yarışma öncesinde Ankara Belediyesi tarafından hazırlanan 1954 tarihli İmar Komisyonu Raporu'nda bu alanda yer alan demiryolu triyaj alanları ve marşandiz depolarının ve diğer depolama işlevlerinin artık kentin merkezinde kalmış olan bu alandan kaldırılması, onun yerine Ankara'nın demiryolu ile bölünmüş "mimari-estetik-ekonomik ve kültürel bütünlüğünü" sağlamak amacıyla bir "kültür merkezi" önerildiğini görüyoruz.¹⁰ Bu öneri 1970'li yılların başında Ankara Metropolitlen Alan Nazım Plan Bürosu tarafından Atatürk Bulvarı'nın doğusundaki Üniversite alanlarının devamında Ulus ve Kızılay merkezlerini birleştirecek bir kültür eksenini olarak yeniden ele alınır.¹¹ Aynı alan 1970'lerin sonlarında bu kez Ankara Belediyesi tarafından, AOÇ'den Atatürk Bulvarı'na Hipodrom, Stadyum ve Gençlik Parkı'nı içine alarak uzanan "Ankara Tarih, Yeşil, Kültür ve Rekreasyon" ekseninin doğu ucunu oluşturur.¹² Sonuçta, bu alanın bütünü Atatürk'ün doğumunun 100. yılı kutlamaları çerçevesinde Kültür Bakanlığı'na ele alınacak ve 1980 askeri müdahalesi sonrasında alanın planlaması bu amaçla kurulan Milli Komite'ye devredilecektir. Atatürk Kültür Merkezi için Hipodrom alanının seçilmesinin

ardından, bu alanda uzun tartışmalar sonucu Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası binası için yarışma açılmasına karar verilir. Alanın bir bölümü ise önceden Adliye Sarayı için tahsis edilmiş durumdadır.

Ankara'nın merkezinde, Ulus ve Kızılay merkezlerini birleştirecek bir kamusal mekân olma potansiyeli taşıyan bu alan üzerinde yaşanan bu süreç, başkentte bir bütün olarak kentin geleceğini biçimlendirecek bir kentsel politikanın ya da uygulama araçlarının bulunmadığını gösteriyor. Bir kamu kurumundan (TCDD) bütün olarak devralınan bu alanın sonuçta parsellere bölünerek birbiriyle bütünleşemeyecek -üstelik her ikisi de içe dönük işlevleri olan- iki kamu kullanımına (Adliye Sarayı ve Senfoni Orkestrası) tahsis edilmiş olması bu denli önemli bir kentsel alanın planlamasında hiçbir biçimde bütünsel bir kentsel tasarım yaklaşımının bulunmadığını gösteriyor. Sonuç olarak nitelikli bir mimari proje elde edilmiş olsa da, kent merkezinde konumlanan bu alanda kentin kuzeyi ile güneyini birleştirecek, kamusal yaşamını destekleyecek bir aktivite çeşitliliğinin tek işlevli bir yapı kompleksi ile sağlanabilmesi olanaklı görünmüyor. En son aşamada Ankara Koruma Kurulu tarafından korunmasına karar verilen Cer Atölyeleri'nin Çağdaş Sanatlar Galerisi olmak üzere projeye dahil edilmesi de yine aynı parçacı yaklaşımın sürdüğünü gösteriyor.

Kent dışında yeni kent merkezleri

Son yıllarda, artan otomobil kullanımı ve yol altyapısına (çevre yolu, katlı kavşaklar vd.) yapılan yatırımlarla koşut olarak büyük sermaye gruplarının kent merkezi dışında ana ulaşım arterleri üzerinde yaptıkları yatırımlarla kentin mevcut strüktürünün hızla dönüşmekte olduğuna tanık olmaktadır. Bu yatırımların etkisiyle kentin merkez işlevleri hızla desantralize olmakta. Ulaşım düğümleri üzerinde konumlandırılan büyük alışveriş merkezlerinin, bankaların, Ticaret ve Sanayi Odalarının hatta sendikaların merkez binalarının kent dışında yer seçmelerinin mevcut kent merkezleri üzerinde azımsanmayacak olumsuz etkileri olmakta.

Merkez işlevlerinin konumlandığı yeni kent alanları ise büyük ölçüde otomobil ulaşımına yönelik olarak, otopark alanları ile sarılı içe dönük yapıları ile bir kent dokusu oluşturmaktan uzak bir biçimde

yapılaşmaktalar. Eskişehir yolu üzerinde merkez işlevlerinin yoğunlaştığı ve bugün kentin yayıldığı alanın geometrik merkezinde konumlanan Söğütözü bölgesi bu durumun belirgin bir örneğini oluşturuyor. Herhangi bir kentsel tasarım yaklaşımı olmaksızın yapı parsellerine bölünmüş olan bu alanda verilen yapılaşma haklarıyla, birarada bir bütün oluşturmamayan yapılar birbiri ardı sıra yükseliyor. Yollar dışında, yapı parselleri arasında kalan artık alanlar, bu yeni kent parçasında hiçbir biçimde bir kamusal mekân oluşturma düşüncesinin olmadığını açıkça ortaya koyuyor. Konut dışı işlevlerin yoğunlaştığı alanda tek bir yapının içerisine kapatılmış yoğun bir ticaret aktivitesi dışında, kent mekânında bir kamusal yaşamın yer bulmasının düşünülmeyeceği anlaşıyor.

Kamusal alan odaklı kentsel politikalar gereği ve kentsel tasarım

Bugün Ankara kenti uydu yerleşimlerle hızla çeperlerine doğru genişleyen, sermayenin keyfi yön değiştirmeleri ile yeni kent merkezlerinin oluşturulmaya çalışıldığı ve tüm bunların sonucunda mevcut kent merkezlerinin çöküntü alanlarına dönüşmekle karşı karşıya olduğu, devleşmiş ancak içi boşalmakta olan bir kent. Daha da önemlisi toplumsal grupların mekânda segregasyonu ile kamusal alanı giderek daha da parçalanan ve mevcut kamusal mekânları niteliksizleşen bir kent. Yeni oluşan kentsel alanlarda ise, tasarım niteliği bir yana kamusal mekânların oluşturulması gereği bile görülüyor.

Oysa ki sağlıklı bir kentsel gelişimin olabilmesi ve kentlilerin ortak değerler çevresinde kentte birlikte yaşayabilmeleri, birbirlerini dışlamadan birlikte var olabilmeleri, farklılıkları barındıran bir kent toplumu oluşturabilmeleri için kentin kamusal alanının onarılarak sürdürülebilir kılınması yaşamsal önem taşıyor. Bunun için öncelikle kamusal alan odaklı kentsel politikaların benimsenmesi gerekiyor. Kentsel tasarım -kenti güzelleştirme pratiği olarak değil- ama kamusal alanı onarmayı / gözetmeyi etik ilke edinen, kamusal mekân tasarımının bilgisini üreten bir tasarım etkinliği olarak önem taşıyor. Planlama ile mimarlık pratiklerinin arakesitinde, iki disiplinin de sahiplenmemekle birlikte paylaşmadığı, yeni yasal düzenlemelerde de yerini bulamayan bu tasarım alanını anlamaya çalışmanın artık zamanı gelmedi mi?

¹Hannah Arendt, *The Human Condition*, The University of Chicago Press, Chicago, Londra, 1969 (ilk basımı 1958), s. 52-53

²H. Arendt, a.g.e., s. 57-58

³H. Arendt, a.g.e., s. 58

⁴M. Christine Boyer, *The City of Collective Memory, Its Historical Imagery and Architectural Entertainments*, The MIT Press, Cambridge, Massachussets, Londra, 1996, s. 1-11

⁵G. Sargın (der.), *Ankara'nın Kamusal Yüzleri, Başkent üzerine Mekân-Politik Tezler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002

⁶A. Cengizkan, *Ankara'nın İlk Planı 1924-25 Lörcher Planı*, Ankara Enstitüsü Vakfı, Arkadaş Yayıncılık, Ankara, 2004

⁷bknz. M. Güvenç, "Ankara'da Statü/Köken Farklılaşması: 1990 Sayım Örneklemeleri Üzerinde 'Blokmodel' Çözümlmeleri", Yıldırım Yavuz, *Tarih İçinde Ankara II*, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara 2001, s. 17-34

⁸T. Akçura, Ankara: Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti Hakkında Monografik bir Araştırma, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara, 1971

⁹Yazının bu bölümünde bu alanın planlanması ile ilgili özet olarak aktardığım bilgi için Mehmet Saner'in Ankara'nın eski endüstri alanının dönüşümünü konu alan yüksek lisans tez çalışmasından yararlandım, kendisine araştırmasını benimle paylaştığı için teşekkür ederim.

M. Saner, *The Transformation of Old Industrial District of Ankara and Political Actors*, Y. Lisans tezi, ODTÜ, Ankara, Haziran 2004.

¹⁰Kentin merkezinden Anıtkabir'e ve Gazi Çiftliği'ne uzanacak bu kültür merkezinin ayrıntılı bir program önerisi de bu şartnamede verilmiştir. Bu alanda devlet operası, bir devlet tiyatrosu, konser salonu, konservatuar, Güzel Sanatlar Akademisi, Resim ve Heykel Galerisi, Radyo ve Televizyon Stüdyoları, bir ulusal müze, teknoloji müzesi, açık ve kapalı yüzme havuzu, spor alanları, parklar, bir hayvanat bahçesi, şehir gazinosu, fuar alanı vd. kullanımların yer alabileceği belirtilmektedir. Ankara Belediyesi, *Ankara Şehri Yeni İmar Planına Ait İmar Komisyonu Raporu*, Doğu Matbaası, Ankara, 1954'den alıntı yapan M. Saner, a.g.e.

¹¹AMANPB Raporları (01.04.1971: 4)'den alıntı yapan M. Saner, a.g.e., s. 59-63

¹²Kadri Atabaş, "Şehrin merkezini tanımak biraz da şehrin kendisini tanımak demektir.", *Yerel Yönetimler ve Mimarlık*, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 1994 (2. baskı), s. 13-51'den alıntı yapan M. Saner, a.g.e., s. 65-68

KENT KİMLİĞİNE SAHİP ÇIKMANIN GÜZEL BİR ÖRNEĞİ

“KOLEKSİYONLARDA ANKARA” SERGİSİ

M. Kadri Atabaş

15-25 Haziran 2004 günleri arasında, Ankara'da DAM Sanat Galerisi'nde Koleksiyon Kulüp Ankara Grubu “Koleksiyonlarda Ankara” isimli bir sergi açtı. Sergide, koleksiyon dünyasında “Ephemera” diye tanımlanan “kısa ömürlüler” diye çevirebileceğimiz malzemelere dayalı bir sergi açıldı. Sergi süresince Süren Dinçer “Yeni Bir Başkent, Yeni Bir Kültür, Yeni Bir Ulus”, Turan Tanyer “Ankara'da Edebiyat ve Edebiyatçılar” söyleşisini yaptılar. Oldukça ilgi gören sergide, 19 koleksiyoncu, kartpostal, fotoğraf, hisse senedi, bıçak, yatağan, edebiyat dergileri, sinema radyo dergileri, pullar, piyango biletleri, oyuncaklara dayalı koleksiyonlardan örnekler sergilediler. Serginin katalogunu da çıkardılar.

Serginin açılmasında öncülük yapan “Zaman Sanat ve Kültür Merkezi” sahibi Korkut Erkan ve Turan Tanyer ile bir söyleşi yaptık.

Soru : Bu sergiyi açan grup kimlerden oluşuyor?

Cevap : Her biri değişik alanlarda profesyonel olan, çalışan insanlar. Özel konulara yoğunlaşmışlar. Örneğin; sadece Ankara üstüne veya Ankara'nın herhangi bir alanına yoğunlaşmış olanlar var. Bizlerde bazılarını teşvik ediyoruz, örneğin; “Sende “Ankara” başlıklı pul var mı?” diyoruz. “A, bir düşüneyim” deyip bu konuya eğiliyor.

S : Hep merak edilir. Gazete haberlerinde çıkan “Müzayede”lerde öyle fiyatlar yazılıyor ki “Koleksiyon” yapmak sanki para ve zengin olma ile ilgili gibi gözüküyor, gerçekten öyle mi?

C : Hiç de sanıldığı gibi değil. Öncelikle “Ephemera” türü koleksiyonlar çok mütevazı olanaklarla oluşur. Her meslek grubundan insan koleksiyon yapabilir. Bizim kulüpteki pek çok arkadaşımız böyledir.

Bu topluluğun önemli bir hedefi, normalde, günlük yaşamda önemsenmeyen belge ve objelerin, kültürümüzün bir parçası olduğunu göstermek, belgelemek. Örneğin; gittiğiniz bir lokantanın menüsünü, belediye otobüs biletini, kibrit kutusuna atarız. Oysa bu nesneler o toplumun günlük yaşam değerlerini gösterir. Dönemin yaşam anlayışına,

standartlarına, teknolojisine, davranış biçimine örnek oluşturur. Saydığımız bu nesnelerin koleksiyonu ise “çok para” gerektirmez.

S : Peki koleksiyoncu olmak “biriktirmek midir, toplamak mıdır” Nedir?

C : Koleksiyonculuk sadece bir toplama işi değil. Sistematiik bir çalışma. Sadece toplamıyoruz, arkasında ne var araştırıyoruz. Posta pulu olsun, fotoğraf olsun, tarihini inceliyoruz. Dağınık belgeleri bir araya getiriyoruz. Bir “bilmeceyi” tamamlıyoruz. Böylece “araştırmacı” bir kimliğe bürünüyoruz. Bu yeni bir heyecan oluşturun.

Ankara'daki bu çalışma Anadolu'da ilk oldu. İstanbul'da varolduğu düşünülen bir etkinliğin, İstanbul dışında da yapılabileceğini gösterdik. Bunu, belirttiğimiz “sistematiik” çalışma ve karşılıklı güven duygusu ile gerçekleştirdik. Açıkçası Korkut Bey'in dükkânı da bir merkez işlevi gördü. Yoksa Anadolu'da da, örneğin; Eskişehir ve Konya'da da koleksiyoncu arkadaşlar var ama bir türlü bir araya gelemediler.

S : “Ankara”da sergi fikri nasıl gelişti?

C : Değişik konularda fikirler vardı. Ama “kente” olan vefa borcunu ödemek için bu temayı seçtik. “Ankara” denilince “Atatürk, Cumhuriyet, Devlet” kavramları akla geliyor. Oysa bunlar, ülke için de ortak değerler. “Ankara'lı Olmak”, bu değerlere sahip çıkmanın yanında yaşama biçimimiz, yeme / içme / davranış / eğlence biçimimiz. Arkadaşlık kültürümüz... Ankara yaşayanları ruhen verici bir halk, Kurtuluş Savaşı'na neyi varsa verdi. Biz de ilk sergimiz “Ankara”da olsun istedik.

S : Sergi masraflarını nasıl karşıladınız?

C : Aramızda para katkısı yaparak karşıladık çünkü

sponsor bulmakta zorlandık. Ama sergimiz çok yankı uyandırdı. Çünkü arkasında sistematik bir çalışma ve çaba vardı.

S : Sergide ağırlık hangi malzeme ve konularda toplandı?

C : Sergi görsel malzeme ağırlıklı oldu. Kartpostal, belge, fotoğraf vb. gibi. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan Ankara'nın kentsel gelişmesini gösteren, Ankara'nın Kültür / Sanat yaşamının tarihçesini ortaya koyan yazılı, görsel belgeler ve objeler vardı. Örneğin; 1940 yıllarında Ankara Radyosu'nun yayın setini sergiledik.

Sergide yer alan arkadaşları ve konularını belirtelim;

Sergilenen Koleksiyonlar:

1. Cumhuriyetin Devraldığı Ankara, Uğurlu Tunalı
2. Kurtuluş Savaşı'nda Ankara, Korkut Erkan
3. Ankara 1924 - Bir Ankara Haritasını Okumak, Muzaffer Keleş
4. Ankara'da Erken Cumhuriyet Yapıları, Kadri Atabaş
5. Ankara'da Büyük Millet Meclisi Binaları, Koray Özalp
6. Ankara'nın İlk Otelleri, Alaattin Durmuş
7. Park ve Bahçeleri ile Ankara, Yalçın D. Memlük
8. Ankara'da Taşıt ve Ulaşım Araçları, Haluk Giray
9. Eski Görüntülerde Ankara Akarsuları, Necati Kazancı
10. Ankara Keçisi ve Ankara Tiftik Dokumacılığı, Erman Tamur
11. Cumhuriyetin İlk yıllarında Ankara'da Ekonomi, Cengiz Aslantepe
12. Ankara Bıçakçılığı, İzzet Alkan
13. Ankara'nın Eski Sanat ve Edebiyat Dergileri, Turan Tanyer
14. Ankara'nın Eski Fotoğrafhaneleri, Gülseren Mungan Yavuztürk
15. Ankara'dan Müzisyen Portreleri, Mehmet Murat Göğüş
16. Radyo ve Ankara, Süleyman Durdağ
17. Filatelik Materyallerde Ankara, İrfan Can Kılıç
18. Piyango Biletlerinde Ankara, Ömer Cumhur Yanmaz
19. Ankara Oyuncakları, Cumhur Sönmez

Bundan sonraki sergi ve çalışmalarınızda sizlere başarılar dileriz. Ayrıca, bu çabanın diğer kentlere de öncülük etmesini dileriz.

Yapımı Yirmi Yıl Süren Çiğirçi Meclis Binası

[illegible][illegible]

**sök
dök**

İnsanlar daha ekolüti. İnsanlar
Fakültesi önlü-
yle birer birer kesildi.

Sabah Gazetesi - 04-Eylül 2004

[illegible][illegible][illegible]

EDEBİ MEKANLAR

KOZMOKOMİK ÖYKÜLER Italo Calvino Can Yayınları, 1999

...Benim nirengi noktam her zaman Ursula H'x idi ve onun dönerek gidişi, düşüşümüzün biraz sıkıp, biraz gevşeyen bit tür sarmalın dolanması ya da çözülmesi şeklinde açıklanmasını kolaylaştırıyordu. Ama Ursula H'xin dikkatle bakınca- bir şuraya bir buraya salınışı ile çizdiğimiz görüntü daha da karmaşıktı. Evren, demek ki, oraya dikilmiş bir turp gibi kocaman bir şişme yuvarlak değil, ama dirsekler, çıkıntılarla dolu bir şekildi ve her girinti ve çıkıntı ve çokyüzlülüğün her bir boşluğu, her bir peteği ve dişi, bizim kat ettiğimiz yolun parçasıydı. Ama bu henüz şematik bir görüntüydü sanki düz yüzeyli çokgen bileşikli, bir kristaller topluluğu görmüştük şimdiye dek! Gerçekte içinde devindiğimiz uzay, dantelli, delikli, kuleli, piramiti bir yerdı ve bütün bu kubbeler, sütunlar, değişik kolonlar, ikili, üçlü pencereleri, gül pencereleri ile her yanda ışıldıyordu ve biz kendimizi dümdüz aşağı düşer sanırken, aslında görünmez kabartmalar, süsler üzerinde kayıyorduk, bu halimizle, bir kenti aşmak için çizilmiş yollardan değil de ev duvarlarından, tavanlardan, perde raylarından ve avizelerden dolaşan karıncalara benziyorduk. Şimdi kent derken, zihinde dik açılı, simetrik orantılı, düzenli bir biçim olduğunu varsayıyoruz, oysa, uzayın, her kiraz ağacı, her dalın her yaprağının rüzgarda kımıldaması ve her yaprağın kenar çizgileri ile nasıl kesildiğini; her yaprak nervürü üzerinde şekillendiğini, yaprağın iç damarlarının ağı ve ışığın

oklarının her an yarıldığını, her şeyin boşluk hamurunda negatif olarak basıldığını, iz bırakmayan hiçbir şey varolmadığını, her olası şeyin, her olası izinin ve izlerin an be an uğradığı her değişimin, örneğin bir halifenin burnunda çıkan bir sivilcenin büyümesi ya da bir çamaşırcı kadının göğsüne konan sabun köpüğünün uzayın genel formunu, her boyutunda nasıl değişime uğrattığını hiç akıldan çıkartmamamız gerekir.

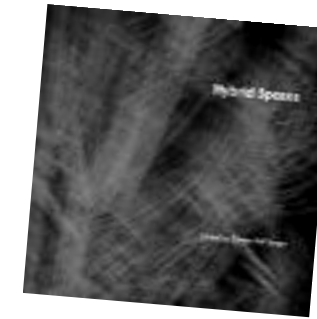
Uzayın bu şekilde oluştuğunu kavramamla, burada bazı yumuşak girintiler olduğunu fark ettim. Bu hamaksı yerlerde Ursula H'x ile birleşebilir, birbirimizi baştan ayağa ısırarak birlikte sallanabilirdik. Uzayın özellikleri öyleydi ki bir paralel bir yana götürüyordu, bir diğer paralel diğerine, sözgelimi ben kıvrımlı bir yerçukuruna düşerken, Ursula H'x, bir yer altı tüneli tarafından emiliyor ve uzayaltı bir tür adada, yosun halılar üzerinde karşılaşp, birlikte yuvarlanmaya, her türlü şekilde birbirimize dolanmaya, altüst olmaya başlıyor, sonradan her ikimizin yörüngesi kendi yolunu buluyor ve sanki hiçbir şey olmamışçasına düz yolumuzu sürdürüyorduk.

Uzay kesiti, pürüzlü, yarıklar ve tepeciklerle dalga dalgaydı. İyice dikkat edersem, Teğmen Fenimore'nin yolunun dar ve dolambaçlı bir kanyonun dibinden geçtiğini fark edebilirdim, işte o zaman bir tepenin üzerine denk geliyor ve tam zamanında onun üzerine atlıyordum, amacım bütün ağırlığımla, onun beyinciğinin altındaki omurgasını ezmek istiyordum. Boşluğun bu uçurumlarının dibi kuru bir sel yatağı gibi taşlı olurdu, yukardan uçarak iki kaya çıkıntısının arasına düşen Teğmen Fenimore'nin başı buraya sıkışıyor ve ben bir dizimi onun midesine bastırıyordum, ama o da parmaklarımı bir kaktüsün dikenlerine, -yoksa bir kirpi miydi? (her neyse, uzayın bilenmiş kasılmalarından biriydi işte) batırıyor ve böylece bir tekmeyle düşürdüğüm tabancasına yetişmemi engelliyordu. Nasıl oldu bilmem, birdenbire, başımın uzayın ufalanmasıyla kuma benzer bir katmanına dönüşmüş o boşucu pütürlerine boğulduğunu fark ettim, tükürdüm, şok olmuştum, gözlerim görmüyordu. ...

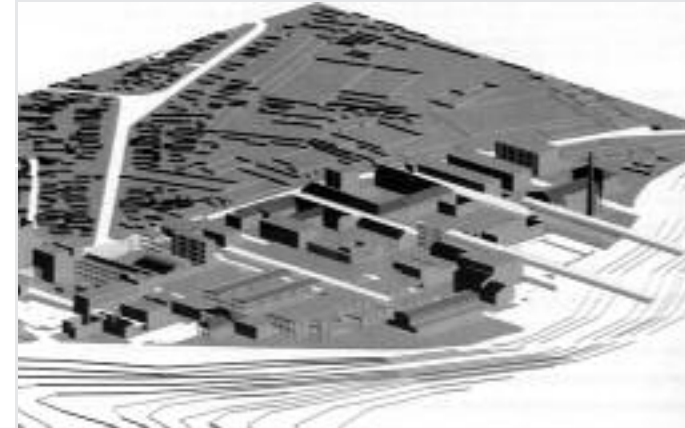
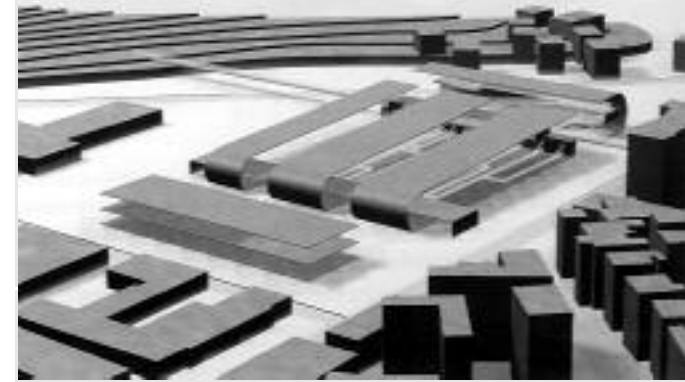
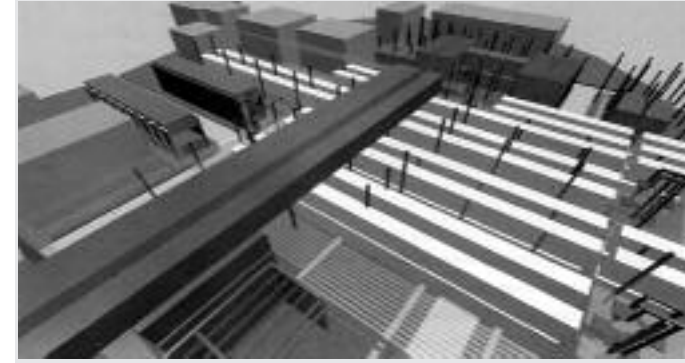
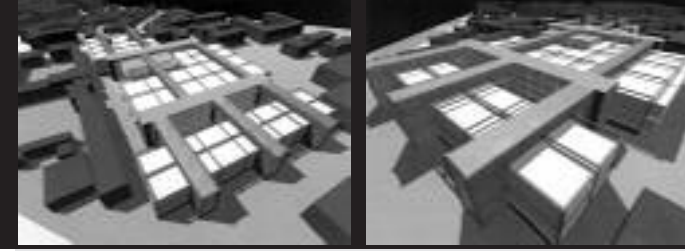
Hybrid Spaces

Derleyen: Güven Arif Sargın

Hybrid Spaces (Melez Mekânlar), bağlamsal sıçramalar aracılığıyla, kentsel ölçekli tasarım süreçlerini deneyleyen ve hem yerel yönetimlerin hem de Üniversitenin kurumsal desteğiyle etkinlik kazanan akademik bir çalışmanın son ürünlerini içeriyor. Bu anlamda kitap, fiziksel ve sosyal bağlamanın yer değiştirmesi ve/veya yeniden kurulmasını örgütleyen ve sözcük/tema/kavramsal göndermeler aracılığıyla, mimarlık düşün ve tasarım ortamlarını başkalaşmış, alışık olunmayan ortamlara taşıyan deneysel bir çalışma. Güven Arif Sargın, Ayşen Savaş ve Kerem Yazgan'ın yürütücülüğünü üstlendiği ve farklı kavramlar ve koşullar altında, mimari tasarımın "güncel" olmayanla tanımlandığı bir stüdyo sürecinin, basılı çizili bütün ürünleri, gerçekte, Hybrid Spaces'in kendisini oluşturuyor. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans seviyesinde düzenli olarak sürdürülen bu tasarım stüdyosunun (Arch 505 Advanced Architectural Design Studio), 2002-2003 ders yılı kapsamındaki teması "Melez" ve "Melez Mekânlar", bağlamsal sıçramasına yardımcı olan alt-mekân ise, Politik bir döngüyle "arada kalmışlığı" son 10 yıldır yaşayan Arnavutluk. Pogradec kenti özelinde sürdürülen ve 10 günlük bir araştırma gezisini de içeren sürecin sonunda, sorun alanlarının betimlenmesi, kente ilişkin programların metne dönüştürülmesi ve tasarım üzerinden olası mekânsal zenginliklerin aktarımı, stüdyoya katılan hem yüksek lisans öğrencilerinin, hem de stüdyo eleştirimenlerinin ortak çalışmasıyla elde edilmiş. Devrim Çimen, Adelina Greca, Valbona Koçi, Özlem Mutlu, Alper Öden, Ali Özer ve Öznur Peker'den oluşan yedi yüksek lisans öğrencisinin görsel öğelerle desteklenen yazıları ile ortaya koydukları mekânsal önerileri ve stüdyo sürecine eleştirileri ile katkıda bulunan Baykan Günay, Güven Arif Sargın, Ayşen Savaş ve Kerem Yazgan'ın kaleme almış olduğu metinleri içeren Hybrid Spaces'in derleyeni Güven Arif Sargın, görsel derleyen ve grafik tasarımcısı ise Fatih C. Öz.

ODTÜ, Mimarlık Fakültesi Yayınları, Haziran 2004

MUSTAFAPAŞA / SİNASOS ETKİNLİĞİNİN ARDINDAN

Mehmet Saner

“Ortak Kültür Mirasımız: Türkiye ve Yunanistan'da Nüfus Mübadelesinden Kalan Mimari Miras ile İlgili Yerel Bilincin Geliştirilmesi Projesi”

Mustafapaşa / Sinasos Etkinliği, 18-24 Eylül 2004
Mustafapaşa-Nevşehir

Yönetici Koordinatör
Lozan Mübadilleri Vakfı

Bilimsel Koordinatör
Prof. Dr. Filiz Yenişehirlioğlu

Koordinatörlük Danışmanları
Doç. Dr. Emre Madran, Dr. Nimet Özgönül,
Doç. Dr. Sacit Pekak

Organizasyon Komitesi
Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
(Ali Fuat Tek, Ege Yıldırım, B. Nilgün Öz)
TMMOB Mimarlar Odası
(Aydan Bulca Erim)
Mustafapaşa Belediyesi
(Halkla İlişkiler ve Basın Sorumlusu, Süreyya Aytaş)

Sergi Küratörü
Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
(Ege Yıldırım, B. Nilgün Öz)

Bilimsel Sekreter
Buket Coşkun

“Ortak Kültür Mirasımız: Türkiye ve Yunanistan'da Nüfus Mübadelesinden Kalan Mimari Miras ile İlgili Yerel Bilincin Geliştirilmesi Projesi”nin iki ana etkinliklerinin ilki 18-24 Eylül 2004 tarihlerinde Mustafapaşa'da gerçekleştirildi. Lozan Mübadiller Vakfı'nın öncülüğünde hazırlanan, Türkiye'den Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği (KORDER), TMMOB Mimarlar Odası ve Mustafapaşa Belediyesi'nin, Yunanistan'dan ise ICOMOS Yunanistan Milli Komisyonu'nun ortakları olduğu projenin amacı, mübadillerden kalan mirası değerlendirmek ve bu mirasın korunması için gerekli ölçütleri, her iki ülkedeki ilgili sivil toplum örgütleri ve yerel yönetim temsilcilerinin, yerel halkın ve uzmanların birlikte tartışabilmesini sağlamak şeklinde ifade edilmiştir.

Mustafapaşa / Sinasos Etkinliği bu amaca ne kadar hizmet edebildi?

Etkinliğin içeriğine dair genel bir yorum yapmak gerekirse, konu hakkında hiçbir fikri olmayan birinin sadece programı izleyerek dahi yeterli sayılabilecek bir bilinç düzeyine erişmesini sağlayacak ölçüde genel ve özel bilgi ile donanabileceği bir etkinlik olduğu söylenebilir. Bir gün boyunca süren konferanslar, Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleşen nüfus mübadelesinin sosyal ve kültürel boyutları, her iki ülke halkının mübadele nedeniyle geride bıraktıkları yaşam çevrelerinin neden ortak kültür mirası olarak ele alınması gerektiği, bu ortak mirasın neden ve nasıl korunması gerektiği ve korumanın karar, tasarım ve uygulama aşamaları konularında aydınlatıcı oldu. İlk gün sonunda açılan sergi de yalnız bu konularda süzülmuş bir bilgiyi aktarması nedeni ile değil, aynı zamanda da konu ile ilgili özgün ve değerli görsel malzemeyi sergilemesi nedeniyle de görülmeye değerdi. Etkinliğin ikinci gününde kalabalık bir katile ile gerçekleştirilen gezi ise, bazıları Ortaçağ'dan, bazıları daha geç dönemler ve özellikle 19. yüzyıldan miras kalan, mübadele sonrası bir kısmı dönüştürülerek kullanılan, bir kısmı ise hiç kullanılmayan mimari örneklerin yerinde incelenerek değerlendirilmesini sağladı. Etkinliğin ilk iki gündeki olumlu ve verimli ortamın son üç günde

gerçekleştirilen atölye çalışmalarına da yansımış olduğu haber verildiğine göre, Mustafapaşa etkinliğinin, kısa adı “Ortak Kültür Mirasımız” olan projenin amaçları doğrultusunda başarıyla gerçekleştirildiğini söylemek gerekir.

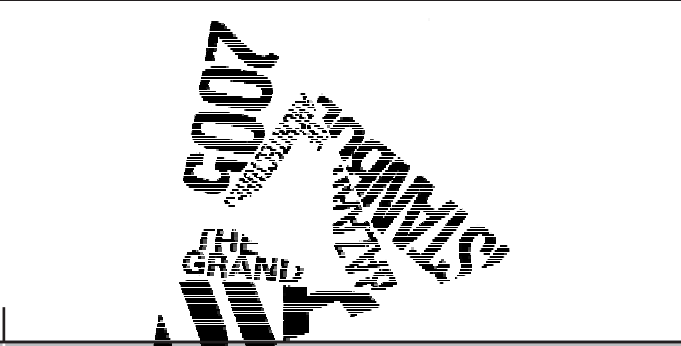
Etkinliğin sivil toplum örgütleri ve yerel yönetim temsilcilerinin, yerel halkın ve uzmanların birlikte tartışabilmesini sağlayıp sağlamadığı sorusuna ise şöyle bir cevap vermek mümkün sanırım: arzu edilen seviyede olmasa da farklı kesimlerden temsilciler ve özellikle de yerel halkın katılımı ortalamanın üstündeydi. Genelde bu türden özelleşmiş konular üzerine tartışmaların uzmanlar arası bilgi alışverişine döndüğü düşünülürse, yerel halktan katılan kişilerin konferans ve geziler sırasında aktardıkları kişisel anılar, mübadil ailelerinin sözlü tarihleri ve yöresel söylenceler, Mustafapaşa etkinliğinin “birlikte bilinçlenme” hedefinin gerçekleşmesine bir ölçüde katkıda bulunmuş sayılabilir.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin de etkinliğe katkısından söz etmek gerektiği kanısındayım. Özellikle projenin büyük ortaklarından olan TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi'nden temsilcilerin bulunmadığı ortamda Ankara Şube'nin Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ulusoy ve Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Saner tarafından temsil edilmesi, hatta Ali Ulusoy'un Mimarlar Odası'nı temsilen açılış konuşmasını yapması dikkat çekilmesi gereken bir noktaydı. Bunun yanı sıra Ankara Şube'nin, Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencileri ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Restorasyon Anabilim Dalı araştırma görevlilerinden oluşan bir grubun da etkinliğe katılımlarını sağladığını ve ortamın zenginleşmesine katkıda bulunduğunu da hatırlatmak gerekir.

Projenin ana etkinliklerinin ikincisi ise 21-27 Ekim 2004 tarihlerinde Yunanistan'ın Resmo (Girit) yerleşmesinde gerçekleştirilecek. Proje ve gelecek etkinlik hakkında daha detaylı bilgiler için:

info@lozanmubadilleri.org
http://www.lozanmubadilleri.org

Avrupa Birliği Uyum Yasaları Çerçevesinde Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü

PANEL Gündem

Açılış 10.00

1.Oturum 10.15

"Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü"

Oturum Başkanı: H. Ali Ulusoy
Prof. Dr. Haluk Pamir *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı*
Prof. Dr. Emre Aysu *YÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı*
Tonguç Akış *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Doktora Öğrencisi*
Kenan Güvenç *Osman Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü Öğretim Görevlisi*
Doç.Dr. Selahattin Önür *Mimarlık Bölüm Başkanı-ODTÜ*
Ali Haydar Alptekin *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Temsilcileri*
Mehmet Bozkurt *TMMOB Mimarlar Odası*

Öğle Yemeği 12.30

2.Oturum 13.30-16.30

"Avrupa Birliği Sürecinde Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü"

Sunuş: Şükran Yazıcı AB Genel Sekreter Yardımcısı

Oturum Başkanı : Kaya Güvenç
Bülent Tuna *TMMOB Mimarlar Odası II.Başkanı*
Umut İnan *İstanbul Serbest Mimarlar Derneği Başkanı*
Yavuz Önen *Mimar*
Doç.Dr. C.Abdî Güzer *ODTÜ Mimarlık Fakültesi*
Metin Aygün *Mimar*
Gülray Özdemir *İnşaat Mühendisleri Odası Genel Sekreteri*

Çay arası 16.30-17.00
Forum 17.00-19.00
Kokteyl 19.15

Yer : Çağdaş Sanatlar Merkezi
Kennedy Cad. No: 4 Ankara
Tarih: 14 Ekim 2004 Perşembe

"MİMARLIĞA SAYGI YÜRÜYÜŞÜ"

Odamızın 50. yılı anısına
02 Ekim 2004 Cumartesi günü İstanbul'da saat 11.00'de **Tünel Meydanı**ndan başlayacak yürüyüş, **İstiklal Caddesi**nde devam ederek, saat 12.30'da **Taksim Meydanı**'nda son bulacak ve "Mimarlığa Saygı için Türkiye Mimarlık Bildirgesi" okunacaktır.

Bütün üyelerimizin katılımı dileği ile...

GEZİ... GEZİ... GEZİ... GEZİ...

Kültürler Mozağine Yolculuk Antakya-İskenderun -Suriye

28- 31 Ekim 2004
(3 Gece 4 gün)
İletişim için: 0.312.417 86 65/2 Bilge Canan Duman

Uşak'ta bulunan Hitit Seramik Fabrikası'na 16 Ekim 2004 tarihinde günübirlik bir gezi düzenlenecektir. Fabrika gezisinin yanı sıra Hitit Seramik Showroom'u ile Karun Hazinelei Müzesinin de gezileceği programa katılımda herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Bir otobüs ile sınırlı tutulan katılım için 14 Ekim 2004 günü saat 18:00'a kadar ön kayıt yaptırmanız gerekmektedir.

İletişim için: Eylem Ekin
TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi,
Tel: (312) 417 86 65
e-mail: info@mimarlarodasiankara.org

UIA İstanbul 2005 Sürecine Dair

Gelişmeler,
Gelişme(me)ler,
Kurullar,
Değerlendirmeler,
Eksikler,
Kongre'ye Katılım Koşullarınız,
Ulusal Katılım,
Ankara Şubesi'nin Katılımı,
...

UIA İSTANBUL 2005 KONGRESİ'ne Ankara Şubesi'nin katılım sürecini birlikte tariflemek istiyoruz.

DANIŞMA KURULU

Toplantı Tarihi : 15 Ekim 2004 Cuma
Toplantı Saati : 18.30
Toplantı Yeri : TMMOB Mimarlar Odası 5. Kat
Konur Sk. 4/5 Kızılay - ANKARA

UIA İSTANBUL 2005 KONGRESİ özet ve taslak teslim tarihi ertelenmiştir.

Yeni takvim aşağıdaki gibidir.

13 Kasım 2004
Özet ve taslakların teslimi için son gün (kısa özgeçmiş sayfası ile birlikte).

14 Ocak 2005
Kongre sunuşları için kabul edilen çalışmaların açıklanması.

15 Nisan 2005
Tam bildiri metinleri ve afişlerin teslimi için son gün

37 Temmuz 2005
Kongre Akademik Takvimi (hazırlıklar ve Genel Kurul toplantısı ile 210 Temmuz)

Detaylı bilgi için:
[Http://www.mimarlarodasi.org.tr](http://www.mimarlarodasi.org.tr)

ÜYELERE e-posta HİZMETİ

Mimarlar Odası Genel Merkezi Oda'ya kayıtlı tüm üyelere e-posta vermeye başlamıştır. E-posta sunucusundan 10 MB'lık alanın kullanımına olanak sağlayan adresler isimsoyad@mimarlarodasi.org.tr şeklinde verilecektir. E-posta adresi alabilmek için Şubemize başvurmanız ve talep formu ile ekli sözleşmeyi doldurmanız gerekmektedir.

KAMU HİZMETİNDE MİMARLIĞA TANIKLIK - 2

Söyleşi/Sergi/Kokteyl

"Geçmişten Günümüze, Demiryolları, Limanlar, Hava Meydanları İnşaatları"
Nurten Ürünay
DLHI Emekli Genel Müdür Yardımcısı

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
İşyeri Temsilcileri Koordinasyon Komisyonu
DLHI Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği

Tarih: 21.10.2004
Saat: 18.00
Yer: Mimarlar Odası 5.Kat Konur Sokak No: 4
Yenişehir - Ankara

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesinden Plan Değişikliğine İtiraz.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi 13.Ağustos 2004 günü yaptığı toplantıda aldığı 557 sayılı kararı ile "TOBB Birlik İdare Tesis Alanı"nda halen 1,5 olan emsal'i on kat birden arttırarak 5'e yükselmiştir. Yani 140 bin metrekare olan alanda yapılabilecek inşaat alanı yaklaşık 200 bin metrekare civarında iken Belediye Meclisinin yaptığı değişiklik ile bu miktar 700 bin metrekareye yükseltilmiştir. Böyle korkunç bir yoğunluk artışının kente yükleyeceği altyapı, üstyapı ve ulaşım vb. maliyetler tüm Ankaralıların sırtına yüklenecektir. Bu yoğunluk artışı Ankara da bir kent suçunun işlenmesi anlamına geleceğinden Mimarlar Odası Ankara Şubesi Büyükşehir Belediyesi'nin plan değişikliğine itiraz da bulunmuştur.

Mimarlık Haftası Programı Basına Tanıtıldı

Mimarlık Haftası programının basına tanıtımı için, 25 Eylül 2004 tarihinde "ODA" lokalinde, Çankaya Belediye Başkanı Muzaffer Eryılmaz ,Başkan Yardımcısı Metin Peker , Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı H. Ali Ulusoy, Sekreter Üye Tezcan Karakuş Candan, Yönetim Kurulu Üyeleri Kemal Nalbant, Erdal Altun ve basın mensuplarının katıldığı, sabah kahvaltılı toplantı gerçekleştirildi. Basının yoğun katılımı ile gerçekleşen toplantıda, Çankaya Belediye Başkanı Muzaffer Eryılmaz ve Şube Başkanı H.Ali Ulusoy Mimarlık Haftası Programına, Ankara Kentinin söküklüklerine Belediye-Oda işbirliğinin gelişerek devam etmesine ilişkin basına geniş bir sunuş yaptılar.

DEVAM EDEN YARIŞMALAR

- Fotoğraf Yarışması:
"Yaşa(yan) İstanbul Yaşa(yan) Mimarlık"

Son Katılım Tarihi: 15 Ekim 2004
<http://www.mimarist.org>

- Fotoğraf Yarışması:
"Çatılar, Bacalar ve Yaşam"

Son Katılım Tarihi: 19 Kasım 2004
<http://www.bursamimar.org.tr>

- **İstanbul Gaziosmanpaşa Belediye Hizmet Alanı Mimari Kentsel Tasarım Proje Yarışması**

Proje Teslimi: 27 Ekim 2004
<http://www.gaziosmanpasa.bel.tr>

- OSAKA 2004 Uluslararası Tasarım Yarışması

Katılım: 1 30 Kasım 2004
[Http://www.jdf.or.jp/eng/compe/index.html](http://www.jdf.or.jp/eng/compe/index.html)

DEPREM SEMPOZYUMU KOCAELİ 2005

23-25 Mart 2005 tarihleri arasında Kocaeli'nde düzenlenecek olan Deprem Sempozyumu hakkında ayrıntılı bilgiye ulaşmak için:

Yazışma Adresi
Deprem Sempozyumu Kocaeli 2005
Kocaeli Üniversitesi, Veziroğlu Kampusu
Yer ve Uzak Bilimleri Araştırma Merkezi (YUBAM)
41040-KOCAELİ

Bilgi için;
YUBAM (Yer ve Uzak Bilimler Araştırma Merkezi)
Tel/Fax : (0262) 335 01 59
<http://kocaeli2005.kou.edu.tr>
kocaeli2005@yubam.kou.edu.tr

Ankara Kültür Sanat ile Mimarlar Odası İşbirliği

Ankara'da Arkadaş Kitabevi tarafından ayda bir yayımlanan Ankara Kültür Sanat Etkinlikleri rehberinin Yayın Yönetmeni Timur Zeren ile Sekreter Üye Tezcan Karakuş Candan, mimar Semra Sanıttürk'ün koordinasyonunda Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde bir araya geldi. Bu görüşmede, kent, mekan ve insan sayfasına yönelik yeni önermeler, etkinlikler ve Mimarlar Odası projelerinin, "**Bina Kimlikleri Sergisi**"nin tanıtımına ilişkin önermeler görüşüldü. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Ankara ve kente dair organize ettiği kültürel etkinliklerin duyurusunun yayında yer almasına ilişkin olarak prensipte mutabakat sağlandı.

AYVALIK KENT TARİHİ ÇALIŞMALARI

EGE'nin İki Yakası-I:

Sergi ve Konferans

28-30 Ekim 2004

Bildiri / afiş / ürünler için ilk çağrı

baykuş ■ Ege Kùltürleri Araştırma Grubu
ODTÜ-Mimarlık Fakùltesi
Ayvalık Belediyesi

Ege'nin iki yakasındaki kùltürleri kaynak olarak ilgilendiren sosyal, fiziksel ve ekonomik tarih konusunda araştırmalar yapmak; iki toplumun uzmanlarını, bilim kişilerini, akademisyenlerini, sanatçıların, sivil toplum öncülerini ve yerel inisiyatifleri bir araya getirerek somut iletişim kanalları, araştırma kaynakları ve altyapı oluşturmak; her türlü yerel, sanal ve fiziksel ortamı yaratmak ve sürdürmek üzere kurulmuş olan **Baykuş** ■ Ege Kùltürleri Araştırma Grubu kuruluş amacına yönelik olarak geniş katımlı bir çalışmayı başlatmayı hedeflemektedir.

Bu doğrultuda kurgulanan ilk etkinlik olan "Ege'nin iki yakası -I: Ayvalık Kent Tarihi Çalışmaları" temalı Sergi ve Konferans, ODTÜ-Mimarlık Fakùltesi ve Ayvalık Belediyesi'nin desteğinde 2830 Ekim 2004 tarihleri arasında, Ayvalık'ta gerçekleştirilecektir.

Etkinlik teması, katılım koşulları ve bilgi için iletişim adresi:

Baykuş Ege Kùltürleri Araştırma Grubu
ODTÜ-MATPUM Temsilciliği
Doç. Dr. Neriman Şahin Güçhan

Tel: 312 210 22 02
Fax: 312 210 11 08

E-posta: neriman@metu.edu.tr
neriman@arch.metu.edu.tr

Adres: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakùltesi, 06531-Ankara

Baykuş Ege Kùltürleri Araştırma Grubu
Ayvalık Temsilciliği
Tulya Madra

Tel: 0532 7109269
Fax: 0266 312 5676
E-posta: tulya@terminal-nyc.com
Adres: Atatürk caddesi 2.sokak, No:17
Ayvalık-Balıkesir

ESKİŞEHİR TEPEBAŞI BELEDİYESİ HİZMET BİNASI

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası mimari projelerinin elde edilmesi işi, Tepebaşı Belediye Başkanlığı tarafından "Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği" kuralları içinde serbest, ulusal ve tek kademeli olarak yarışmaya çıkarılmıştır. Yarışma şartnamesi ve ekleri 50.000.000.-TL karşılığında raportörlük adresinden temin edilebilir.

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ

Dr. M. Tacettin SARIOĞLU, İnşaat Y. Müh.,
Tepebaşı Belediye Başkanı

Doç. Sadun ÖZEL, Y. Mimar, Osmangazi

Üniversitesi Mimarlık Bölüm Başkanı

Halit HALAÇ, Y. Mimar., Mimarlar Odası Eskişehir Şubesi Başkanı

Hülya ÇOPUROĞLU, Y.Mimar, Eskişehir KTVKKB Müdürü

ASIL JÜRİ ÜYELERİ

Hasan ÖZBAY, Y.Mimar (ADMMA ODTÜ)

M. Mürşit GÜNDAY, Mimar (ADMMA)

Bünyamin DERMAN, Y.Mimar (YtÜ)

Abdi GÜZER, Y.Mimar (ODTÜ)

Yakup HAZAN, Y.Mimar (ADMMA-ODTÜ)

Mehmet Şener KÜÇÜKDOĞU, Y. Mimar (İTÜ)

Alhan GEDİK, İnşaat Y. Müh. (Münih Tek. Üni.)

YEDEK JÜRİ ÜYELERİ

Mehmet SOYLU, Y.Mimar (Gazi Ü.)

Fırat GÜLMEZ, Y.Mimar (İKÜ)

Prof. Dr. Hasan GÖNEN, İnş. Y. Müh.

İpek ÖZTÜRK, Mimar (Gazi Ü.)

RAPORTÖRLER

Piraye CENGİZ, Y. Mimar

Saygın Can OĞUZ, Y. Şehir Plancısı

ÖDÜLLER

1. ÖDÜL (Net): 22.500.000.000.-TL
2. ÖDÜL (Net): 15.000.000.000.-TL
3. ÖDÜL (Net): 10.000.000.000.-TL

- 1.MANSİYON (Net) : 7.500.000.000.-TL
- 2.MANSİYON (Net) : 7.500.000.000.-TL
- 3.MANSİYON (Net) : 7.500.000.000.-TL

SATINALMA : 4 x 3.750.000.000.-TL
(15.000.000.000.-TL)

Yarışma takvimi ve detaylı bilgi için

Tel : (222) 220 54 53/138 (Piraye CENGİZ)

(222) 220 54 53/148 (Saygın Can OĞUZ)

E-mail: tepebasibelediyesi@yahoo.com

Web adresi: <http://www.tepebasi-bld.gov.tr>

2. ULUSAL YAPI MALZEMESİ KONGRESİ VE SERGİSİ

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul
Büyükkent Şubesi
Yapı Malzemeleri Komitesi

Prof. Dr. Nihat Toydemir'in Anısına

6-8 Ekim 2004

İTÜ Taşkışla, salon 109

Yapı malzemesinin mimarlık, tasarım ve uygulamadaki rolü bağlamında yapılacak olan 2.Ulusal Yapı Malzemesi Kongresi ve Sergisi aşağıdaki konuları ele alacaktır.

- Strüktür, Yapım ve Teknoloji
- Fiziksel, Çevre ve Sürdürülebilirlik
- Mimari Akımlar, Yeni Eğilimler ve Estetik
- Tarihi Çevre ve Mimari Miras
- Kalite ve Ekonomi

Detaylı bilgi ve iletişim için:

Kongre Sekreterliği

Fehiman Yurttaş Eker

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi
Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası Barbaros Bulvarı

Beşiktaş 34349 İstanbul

Tel.: (0212) 227 69 10-11

Faks: (0212) 236 85 28

E-Posta: malzemekongresi@mimarist.org

Web: <http://www.mimarist.org>

DÜZELTME

Şube bülteninin 24. sayısında yer alan İhsan Duygulu'nun "...Ankara: Paris seni kısıyor..." başlıklı yazısının dipnotuna ilişkin düzeltme aşağıdaki gibidir.

*Hitler, A: "Die Reden Hitler am Parteitag der Freiheit

İŞYERİ TEMSİLCİLERİ EŞGÜDÜM KOMİTESİ SEÇİMLERİ GERÇEKLEŞTİ

TMMOB Mimarlar Odası bünyesinde çalışmalarına devam eden İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) 39.Dönem komite üyeleri seçimine belirlendi. 18 Eylül 2004 tarihinde, Ankara'da gerçekleşen komite toplantısına, Ankara, İstanbul, Antalya, Konya ve Gaziantep Şube'lerinden işyeri temsilcileri katıldı.

"Kamu Personel Rejimi Reformu Yasa Tasarısı"nın, ilk gündem maddesi olarak tartışıldığı toplantıda İTEK üyeliklerine aşağıdaki isimler seçilmişlerdir:

Asıl Üyeler

Dicle Sema Yılmazkardeşler (Ankara),
Hülya Akpoyraz (Ankara)
A. Tuncay Gürpınarlı (İstanbul),
Erdoğan Güner (İstanbul)
İbrahim Bal (Konya),
Ebru Candan (Gaziantep),
Sibel Unay (Antalya)

Yedek Üyeler

Kubilay Önal (İstanbul),
H.Ayşen Bayazıt (Ankara),
Alev Uyar (Ankara),
Yaşar Akınbingöl (Ankara),
Rahmi Ekiz (İstanbul)
Muzaffer Kırmacı (Konya),
Hayal Uçar (İstanbul)

Yürütme Kurulu

Dicle Sema Yılmazkardeşler,
Hülya Akpoyraz,
Erdoğan Güner

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ ÜYE ÖDENTİ FORMU

ADI SOYADI :

ODA SİCİL NO :

DOĞUM TARİHİ :/...../.....

ADRES :

İL:.....POSTA KODU:.....

TELEFON :.....FAX:.....

E-MAIL :.....@.....

GEÇMİŞ YILLARA AİT ÜYE AİDAT BORCUMUN (2004 YILI ÖNCESİNE AİT BORÇLAR)....., AYINDAN İTİBAREN TAKSİTTE VE HER AYINİNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİNİ YETKİLİ KILIYORUM.

2004 YILINA AİT ÜYE AİDAT BORCUMUN, 2004 YILI ARALIK AYI SONUNA KADAR,AYINDAN İTİBAREN TAKSİTTE VE HER AYINİNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİNİ YETKİLİ KILIYORUM.

1 OCAK 2004 TARİHİNDEN İTİBAREN, ÜYE AİDAT BORÇLARIMIN, AİT OLDUĞU YIL İÇİNDE AYINDAN İTİBARENTAKSİTTE VE HER AYINİNDE KREDİ KARTI HESABIMA BORÇ OLARAK KAYDEDİLMESİNİ İSTİYORUM VE BU İŞLEMLER İÇİN TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİNİ YETKİLİ KILIYORUM.

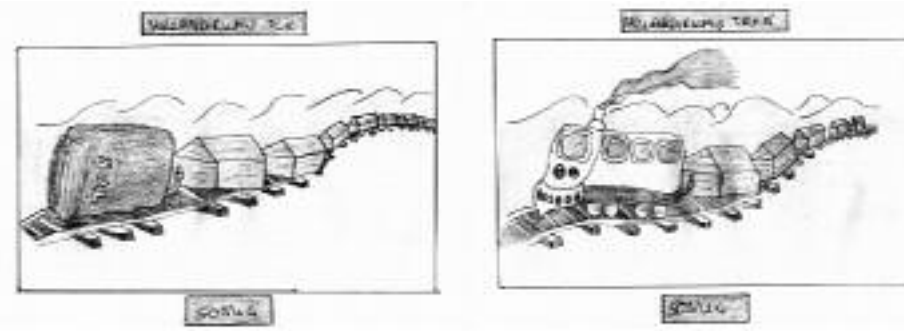
KREDİ KARTINA İLİŞKİN BİLGİLER

KART NO: SON KULLANMA TARİHİ:/ 20.....

VISA ☐ MASTERCARD ☐ DİĞER:..... ☐

TARİH:...../...../..... İMZA:

[illegible]

TO
DIRECTOR
1100 FIVE CORNER
MEXICO DRIVE HOUSTON
TX 77057

01.09.2004 İLE 24.09.2004 ARASI MESLEKİ DENETİMDEN GEÇEN PROJE SAYISI									
ALTINDAĞ	BAYINDIRLIK	BEYPAZARI	ÇANKAYA	ETİMESGUT	KAZAN	MAMAK	SİNCAN	YENİKENT	YENİMAHALLI
3	4	3	38	25	3	16	7	2	26
TOPLAM:	127								

[illegible]